

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**2000 YILI SONRASI TÜRK TELEVİZYONLARINDA HABER
BÜLTENLERİNDEKİ KURGU ANLATI DİLİNDEKİ
FARKLILIKLAR VE BUNUN SOSYO-EKONOMİK DURUMLA
İLİŞKİLENDİRİLMESİ: STAR TV VE SHOW TV HABER
BÜLTENLERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülcan İDACI

**Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı
Televizyon ve Sinema Bilim Dalı**

Ağustos, 2022

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**2000 YILI SONRASI TÜRK TELEVİZYONLARINDA HABER
BÜLTENLERİNDEKİ KURGU ANLATI DİLİNDEKİ
FARKLILIKLAR VE BUNUN SOSYO-EKONOMİK DURUMLA
İLİŞKİLENDİRİLMESİ: STAR TV VE SHOW TV HABER
BÜLTENLERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Gülcan İDACI
(Y2012.380016)**

**Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı
Sinema ve Televizyon Bilim Dalı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAZAN

Ağustos, 2022

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “2000 Yılı Sonrası Türk Televizyonlarında Haber Bültenlerindeki Kurgu Anlatı Dilindeki Farklılıklar ve Bunun Sosyo-Ekonomik Durumla İlişkilendirilmesi: Star TV ve Show TV Haber Bültenleri Örneği” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya ’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (.../.../20..)

Gülcan İDACI

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında, 2000 sonrası Türk Televizyonlarında, Dünya’da ve Türkiye’de yaşanan sosyo-ekonomik değişimle haber anlatısı olan kurgunun ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma için 2000 yıllardan günümüze Türkiye’nin gündem başlıkları incelenip, TV Habercilerinin haberleri ele alış şekilleri dönemsel karşılaştırılmış, farklı açılardan değerlendirmek amacıyla 2000’li yıllardan günümüze haber merkezlerinde çalışmış ya da çalışmakta olan medya mensuplarıyla bireysel görüşme yapılmıştır.

Bu süreçte veri toplama sürecinde desteklerini esirgemeyen Medya çalışanlarına teşekkür ederim.

Tez çalışmamı gerçekleştirdiğim süre içerisinde bilgi birikimini ve desteğini esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Kazan’a sonsuz teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Temmuz, 2022

Gülcan İDACI

KISALTMALAR

AB	:Avrupa Birliği
ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
BBC	:British Broadcasting Corporation
BBG	:Biri Bizi Gözetliyor
BMC	:British Motor Corporation
CNBC	:Consumer News and Business Channel
CNN	:Cable News Network
DGM	:Devlet Güvenlik Mahkemeleri
DSF	:Doğal Ses Fonda
DSP	:Demokratik Sol Parti
HD	:High Definition
KJ	:Karakter Jeneratörü
MGK	:Milli Güvenlik Kurulu
MHP	:Milliyetçi Hareket Partisi
NATO	:Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
RTÜK	:Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
TBMM	:Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMSF	:Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TS	:Türk Sineması
TRT	:Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TV	:Televizyon
VTR	: Video Tape Recorder

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1: Haber Kurgu Analiz: 1999 Star Ana Haber Bülteni	65
Çizelge 2: Haber Kurgu Analiz: STAR TV Ana Haber Bülteni (18.10.2002) (URL-59).....	71
Çizelge 3:-Medya Yönetim: 2004 yılında örneklem kanallar haber yöneticileri.....	75
Çizelge 4: Haber Kurgu Analiz: Örneklem kanallardaki sağlık haberi karşılaştırma	78
Çizelge 5: Haber Kurgu Analiz: Uğur Dündar ve Ali Kırca Haberleri Karşılaştırma (2008) (URL-75) (URL-76)	81
Çizelge 6: 2009 Yılında yayınlanmış örnek Star Haber Bantları.....	82
Çizelge 7: Haber Kurgu Analiz: Soma özel yayını yayın akışı ve kurgu incelemesi	85
Çizelge 8: Haber Kurgu Analiz: Show Ana Haber akış ve kurgu çözümlemesi (03.12.2015)	88
Çizelge 9: Haber Kurgu Analiz: 15 Temmuz 2016 sonrası Ana haber bülteni örnekleme	90
Çizelge 10:Haber Kurgu Analiz: SHOW TV 2017 haberleri İncelemesi	91
Çizelge 11: Haber Kurgu Analiz: SHOW TV 2017 Haber Bültenlerindeki Haberlerdeki Kurgu İncelemesi	93
Çizelge 12: Yayın Akışı: Habertürk Yayın Akışı (11.04.2020).....	95
Çizelge 13:Yayın Akışı: Kanal D Yayın Akışı (11.04.2020)	96
Çizelge 14:Yayın Akışı: Kamu ve Özel Kanallarda Prime Time Yayın Akışı.....	97
Çizelge15: Reyting Sonuçları: 12.Nisan.2020 Reyting sonuçları.....	99
Çizelge 16: Sağlık Bakanlığı Verileri: 23.24.25.26 Nisan 2020 Covid-19 Verileri	100
Çizelge 17: Reyting Sonuçları: 23 Nisan 2020 Reyting Sonuçları	101
Çizelge 18: Reyting Sonuçları: 26.Nisan.2020 Reyting sonuçları.....	102
Çizelge 19: 23.Nisan.2020 Örneklem Kanallardaki Ana Haber Bültenleri	104
Çizelge 20:: Bireysel Görüşme Analizi	111

RESİM LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1: AVID Kurgu Sistemi	22
Resim 2: Adobe Premier Kurgu Sistemi.....	23
Resim 3: EDIUS Kurgu Sistemi	23
Resim 4: Final Cut Pro Kurgu Sistemi.....	24
Resim 5: 15 Temmuz Darbe Girişimi ile ilgili yayınlardan görüntüler	55
Resim 6: Sağlık Bakanı Fahrettin Koca “İlk Vaka” Basın Toplantısı	59
Resim 7: İçişleri Bakanı Süleyman Soylu İstifa Açıklaması	60
Resim 8: Hıçkırık Filmi Afîşi	100

2000 YILI SONRASI TÜRK TELEVİZYONLARINDA HABER BÜLTENLERİNDEKİ KURGU ANLATI DİLİNDEKİ FARKLILIKLAR VE BUNUN SOSYO-EKONOMİK DURUMLA İLİŞKİLENDİRİLMESİ: STAR TV VE SHOW TV HABER BÜLTENLERİ ÖRNEĞİ

ÖZET

Bu çalışma; 2000-2021 yılları arası Türkiye’de meydana gelen sosyal ve ekonomik olaylar bağlamında, geleneksel medya haberciliğinde, görsel ve işitsel anlatı dili olan kurguyu incelemek; incelerken Türk Medyasında iki önemli özel kanal olan STAR TV ve SHOW TV örneklemlerine indirgemek üzerine hazırlanmıştır. Amaç; yakın Türk Medya Tarihindeki, haber anlatı dilinin farklılıklarını ve bunun sebeplerini ortaya koymak, haber kurgusundaki algısal yönlendirici etkileri saptamak ve dönemsel tarzları belirlemeye çalışmaktır.

Çalışma hazırlanırken; 2000 sonrası Türkiye’de yaşanan siyasal ve ekonomik gelişmeler kronolojik sıralaması takip edilerek aynı dönem televizyon yayıncılığı incelenmeye odaklanılmış, ayrıca medya çalışanlarından oluşan 15 kişilik araştırma grubuyla bireysel görüşmeler yapılmıştır. 2000 sonrası haber kurgusu başlığı altında incelenen bu çalışmada dönemsel kurgusal farklılıkları belirlemek adına STAR TV ve SHOW TV ana haber bültenleri yıl bazında incelenmiş, örneklem temeli alınarak kurgudaki anlatımsal ve dilsel özellikler belirlenmiş, görsel uzlaşımlar dizgesi çerçevesinde araştırılmış, içerik analizi ve derinlemesine görüşme yapıp sonuca varılmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda; 2000 sonrası Geleneksel Medya Haber Bültenlerinde görsel ve işitsel anlatının temelini oluşturan kurguda, dönemsel ayırıcı farklılıklar yaşandığı ve bu farklılıklarda; siyasi ve ekonomik dengeler, teknolojik gelişmeler ve sosyolojik faktörlerin önemli etkenler olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Haber Kurgusu, Haber Kurgusu Çeşitleri, TV Kurgusu, Türkiye’de Haber Kurgusu.

THE DIFFERENCES IN THE LANGUAGE OF FICTIONAL NARRATION IN THE NEWS BULLETINS ON TURKISH TELEVISION AFTER 2000 AND THE RELATING OF THIS TO THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION: THE EXAMPLE OF STAR TV AND SHOW TV NEWSLETTERS

ABSTRACT

This study was prepared upon examining fiction which is the language of visual and auditory narrative in traditional media journalism in the context of social and economic events occurred in Türkiye between the years of 2000-2021, and reducing to the samples of STAR TV and SHOW TV which are the two important special channels in Turkish Media. The aim of this study is to reveal the differences of the news narrative language in the recent Turkish Media History and the reasons for these differences, to determine perceptual guiding effects in news fiction, and to specify the periodical styles.

Political and economic developments in Türkiye after 2000 were followed in chronological order, and the television broadcasting in the same period was examined while conducting the study. Also, individual interviews were conducted with a research group of 15 media professionals. In this study, which was analyzed under the title of news fiction after 2000, STAR TV and SHOW TV main news bulletins were examined on yearly basis, expressive and linguistic features in the fiction were determined based on the samples and researched within the framework of visual conventions, content analysis and in-depth interviews were conducted in order to determine periodical fictional differences.

As result of the research, it has been determined that there were periodic separative differences in the fiction that underlies the visual and auditory narrative in Traditional Media News Bulletins after 2000, and political and economic balances, technological developments and sociological factors were important factors in these differences.

Keywords: News Editing, Types of News Editing, TV Editing, News Editing in Türkiye.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	iii
KISALTMALAR	v
TABLO LİSTESİ	vii
RESİM LİSTESİ	ix
ÖZET.....	xi
ABSTRACT	xiii
İÇİNDEKİLER	xv
I.GİRİŞ.....	1
A.Çalışmanın Konusu	2
B. Çalışmanın Amacı	3
C. Araştırma Sorusu	4
D. Çalışmanın Önemi.....	4
E. Çalışmanın Sınırlılıkları.....	4
II. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	5
A. İnsanın Biyolojik Yapısı ve Görme Kavramı	5
B. Kurgu	7
1. Kurgunun Tarihi.....	8
2. Sinemada Kurgu ve Çeşitleri	10
3. Geleneksel Medyada Kurgu.....	14
4. Türk Televizyonlarında Kurgu Çeşitleri	15
5. Türk Televizyonlarında Analog ve Dijital Kurgu Sistemleri.....	20
a. Avid.....	21
b. Adobe Premier	22
c. Edius Pro	23
d. Final Cut Pro	24

e. Velocity	24
f. Sony Vegas	24
6. Televizyon Haberciliğinde Kurgu ve Etik	25
C. Haber ve Haber Kaynakları	28
1. Türkiye’de Haber Alma Kaynağı Olarak Televizyonlar	29
2. Televizyon Haberciliği ve Haber Oluşum Sürecini Etkileyen Faktörler	31
3. 2000 ve Sonrası Türkiye’nin Siyasi Sosyal ve Ekonomik Durumuna Genel Bakış.....	32
III. BULGULAR.....	63
A) STAR TV ve SHOW TV Haber Bültenleri Üzerine Bir İnceleme	63
B. Medya Çalışanlarının Görüşlerine Dair Bulgular	108
IV. SONUÇ	119
V. KAYNAKÇA	123
ÖZGEÇMİŞ	135

I.GİRİŞ

İnsanın biyolojik yapısı gereği; sosyal çevresini entelektüel enerjisiyle kavrama becerisi, dış dünyayı algılama yetisine dayanır. Bu algı süreci göz ve beyin koordinasyonu, periferik görüntü devamı ilkesiyle tamamlanır. İnsan doğanın bir parçasıyken bu algıma normal akışı içerisinde devam etmiş, ne zaman ki araya ek unsurlar dahil olmaya başlamış o zaman bu süreç zorlaşmış, yeni yöntemlerle algı- nesne ilişkisi şekillenmiştir. Aleksey G. Sokolov’a göre “1895 yılı insanlık adına uğursuz bir yıl olmuştur. Çünkü 1895 yılında insanlar arasında iletişimi sağlayan iki teknik “engel” veya “zorluk” birden icat edilmiştir; radyo ve sinematograf.”. (Sokolav, 2012:5)

İnsan, sosyal bir canlıdır. Bu sosyal canlı çevresiyle sürekli iletişim halinde ve çevresinden haber alma ihtiyacı gütmektedir. Haber alma sürecinde; ne denli iletişim için algıya engel ve zorluk oluşturduğu düşünülse de iletişim araçlarına başvurmaktadır. Bu araçlar eski çağlarda nedenli ilkel günümüzde ne denli son teknoloji ürünleri olsa da aynı amacın parçalarıdır. “Hatta bazı antropologlar dünyanın ilkel kültürlerinin günümüze dek ulaşmış az sayıdaki kalıntılarını incelemeye başladıklarında, Afrika’daki en tecrit kabile toplumlarından, en uzak Pasifik adalarında yaşayanlara kadar, insanların özünde aynı olan bir haber tanımı kullandıklarını saptamışlardır”. (Kovach, Rosendtiel, 2007: 12)

19.yüzyılda İnsanın anlık algılama yeteneğini kontrol eden ve bununla ilgili ilk deneyleri yapan İskoçyalı filozof William Hamilton, “Eğer yere bir avuç bilye atarsanız, bir bakışta altı veya maksimum yedi bilyeyi yanılsamadan yakalayabileceğinizi fark edersiniz” demektedir. (Sokolav, 2012:7) İnsanda doğayı algılama süreci kuralları olan ve yönlendirilebilir bir unsurdur. İletişim araçları da amaçlarını hedef kitleye ulaştırmada bu algı süreçlerini yönetmeye çalışırlar.

Günümüz dünyasında haber kaynağını geleneksel medya ve dijital kaynaklar oluşturmaktadır. Haber bültenleri mevcut toplumdaki sosyal ve siyasal olayları;

siyasal erkler, medya patronları, medya yöneticileri ve medya çalışanları aracılığıyla zincirleme bir örgü içerisinde hedef kitleye ulaştırırlar. Sokolov'un "Sinema ve televizyon, izleyicinin bilincine sıradan bir haber bülteninin iletilmesinden, sanat yapıtının iletilmesine kadar, en değişik amaçlarla insanın görme organlarının yetersizliğini sömürmektedir" (Sokolav, 2012:6) ifadesini kullandığı insanın biyolojik eksiklikleri iletişimciler için topluma ulaşmanın da temelini oluşturmuştur. İster geleneksel ister yeni medya olsun haber bültenleri bireylerin algısal özellikleri ve haber alma ihtiyaçları üzerine kurgulanmıştır.

Geleneksel medyada kamu ve özel televizyonlarda yayın politikası olarak ana haber bültenlerinin akşamüstü kuşağında yer alarak kanalın ülke ve dünyadaki haberi verdikleri ana haber iletim araçları olmuştur. Bireylerin algı ihtiyacını tatmin eden, bu ulaşım içerisinde haberin anlatı dili kurgu büyük önem taşımakta ve bu dil farklı dönemlerde çeşitlilik göstererek farklı ürünler oluşturmaktadır.

A. Çalışmanın Konusu

Sanat eserlerinde, özü eser haline getirmek için biçim vermek temeldir. Kurgu da tıpkı bir sanat eseri üretim süreci gibi öze biçim vererek Sinema ya da Televizyon eserlerinin oluşumunu sağlar. Kurgu bir senaryo ya da format içeriği dahilinde, çekilmiş görüntüleri farklı teknik ve tarzlarda biçimlendirir. Bu biçimlenme içerisinde insan biyolojisinin doğayı algılama eylemi temel alındığına dair görüşler yaygınlık kazanmıştır. Dönemsel olarak farklı düşünce yapıları ortaya çıkıp, kurgusal değişimleri yaratsa da kurguda temel kavramlar aslında hiç değişmemiştir. Bu temel doğrultusunda mevcut eserlerin farklı ele alınışları, sinemada kurgu bağlamında dönemsel ekolleri oluşturmuştur. Televizyonlarda ise kurgu bağlamında ekoller tam olarak oluşum bulamasa da; format, yayın türü, yönetmen bakış açısı gibi öğelerden dolayı kurgu biçimselliğinin etkilendiği, farklı örneklerin ortaya çıktığı görülmektedir.

31 Ocak 1968 yılında başlayan Türkiye'deki TV yolculuğu 1990 yılında özel kanalların katılımıyla ivme kazanmıştır. Ancak Türk Televizyonlarının en üretken dönemi 2000 ile 2020 yılı arasındadır. Bu dönemde pek çok özgün yapım beyaz camla buluşmuştur. Bu dönemin belli başlı TV Yönetmenleri ve Yapımcıları oluşturdukları özgün dille kurgusal açıdan izleyici kitlesinin arz ve talebine de hizmet eden yayınlar yapmıştır. Bu farklılık Haber Bültenleri ve Haber Programlarında da açıkça görülmektedir. Bu dönemdeki yapımlarda kurgusal dil için ekol genellemesi yapılamasa da belli dönemlerde belli montaj stillerinin ön plana çıktığı

gözlenmektedir. Tarihsel süreç içerisindeki bu anlatı farklarının sebepleri ise pek çoktur.

Yapılan bu araştırmada; Türk Televizyonlarının son 20 yıllık yakın tarihi sosyo ekonomik açıdan incelenerek, haber bültenleri bazında kurgu dilinin değişkenliği ortaya konmaya çalışılmıştır. STAR TV ve SHOW TV örneklemeleri üzerinden, dönemsel sosyo-ekonomik değişimleri de ele alarak yapılan araştırma da dönemi içerisinde medyada çalışmış kurguya ve kurgu diline hâkim, haber merkezlerinde görev yapmış medya mensuplarıyla bire bir görüşmeler yapıp, konuyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan çalışmanın kapsamı geniş olduğundan doğru çıkarımlar yapmak amacıyla çok yönlü görüş alınmaya çalışılmıştır.

B. Çalışmanın Amacı

TRT'nin ilk yayını Türkiye'nin ilk kadın spikeri Nuran Devres'in anonsuyla başladığından bu yana, geleneksel yayıncılığın en takip edilen türü haber bültenleri ve haber programları olduğunu, günümüzde izlenme kriterlerini gösteren reytingler açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye'de televizyon yayıncılığının başlangıcının bir haber spikeri tarafından yapılması da aslında TV hedef kitlesinin habere olan eylemini göstermektedir. Türk TV izleyicisi gündemi medya yoluyla takip etmeyi tercih etmektedir

Bu amaçla Türk Televizyonlarında 2000 sonra haber anlatı dili kurgu incelenmiş, sosyo ekonomik durumla ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada temel amaç haber anlatısında kurgunun dönemsel ayırıcı niteliğini ortaya koymaktır.

Araştırmamızın sağlıklı sonuç vermesi adına döneminin habercilik anlayışını ve haber kurgusunu en iyi ifade eden ana haber bültenleri merkez alınarak sorunsallarımız oluşturulmuş, araştırmamızda bu yönde devam etmiştir. Gerek kaynak taramasında gerek ana haberlerin incelenmesinde gerek de bireysel görüşmelerimizde soruların hazırlanıp yöneltilmesinde aşağıdaki sorunsallar temel alınmış, çeşitlendirilmiştir.

-2000 sonrası Türkiye'de sosyo-ekonomik anlamda yaşanan olaylar nelerdir? Gündemde neler tartışıldı?

-2000 sonrası Türk Televizyonlarında haber bültenleri kronolojik dönem içerisinde değişkenlik gösterdi mi?

-Haber kurgularında genel ve özel anlatıyı kim belirlemiştir?

Anlatısı neye göre şekillenmiştir?

Haber kurgularında içerik ve şekilsel anlatı farkları nelerdir?

- Televizyon sunucuları, editörler, haber müdürleri vs. bu anlatıda katkısı nedir?
- 2000 sonrası ilk özel televizyon olma özelliğini taşıyan STAR TV ve anchormanleri ile çok tartışılan SHOW TV’de olan değişimler nelerdir?

Bu bağlamlar temel alınarak Haber Kurguları 2000 sonrası değerlendirmesi yapılmış, yapılan genellemeler yazılı kaynaklar ve bireysel görüşmelerle karşılaştırılarak, sonuca bağlanmıştır.

C. Araştırma Sorusu

Bu çalışma dahilinde savunulan görüş “Türkiye’deki son 20 yıldaki sosyo-ekonomik değişimin haber kurgusunda farklılıklarla yakından ilgili olduğu” sorusu çerçevesinde şekillenmiştir.

D. Çalışmanın Önemi

Bir eserin ortaya çıkmasında biçimleme önemlidir. Televizyon ve sinema sektöründe esere biçim verme yöntemi olan kurgu hedef kitlenin biyolojik yapısından beklentisine değin uzanan geniş bir yelpaze içinde sistemsal bir yol izlenerek eserin yaratımını sağlar. Bu çalışma ile televizyon yapımlarının temeli olan TV haberciliğinde de kurgunun önemi, dönemsal değişimi ve bu değişimin sosyo ekonomik bağlantıları gösterilmeye çalışılmaktadır. Akademik araştırmalarda çok da yer verilmeyen kurgu konusunu farklı bakış açılarıyla sorgulamak ve yeni araştırmalar için yaratılacak hipotezlere fikir oluşturmak amaçlanmıştır.

E. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma 2000 ile 2020 arası Star TV ve Show TV yayın kuruluşlarındaki ana haber bültenlerinden ortalama 100 adeti izlenilmiş, dönem özelliklerini yansıtanlar ayrıntılı tablolaştırılmıştır. Çalışmanın en büyük sınırlılığı Türkiye’de mevcut kanal örneklemini olarak sadece iki kanalın seçilmesidir. Ayrıca araştırmada doğru genelleme adına yıl bazlı sınırlama uygulanarak genele varılmaya çalışılmıştır.

II. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

A. İnsanın Biyolojik Yapısı ve Görme Kavramı

Günlük yaşamımızda doğayı nasıl algıladığımız, kurgu kavramının temelini oluşturmaktadır. İnsanın doğayla algı dengesini kavramak için ise insanın biyolojik yapısı gereği görme ve bunu algılama doğrusalı içinde incelemek gerekmektedir. Gözümüz optik bir araç gibidir. Göz kornea ve lensinden geçerek göze giren ışınlar sarı nokta üzerinde görüntü oluşturur. Gözümüz bir mercek gibidir. Gelen ışığı analiz edip, sinirler yoluyla beyne iletimini sağlar. Ancak beyine giden bu görüntü üçboyutlu algısı yaratır. Beyin tıpkı bir kurgu cihazı gibi iki gözün az da olsa farklı açılarla yolladığı bu iki görüntüyü tek görüntü haline dönüştürür. Görme organları tarafından beyine aktarılan enformasyon hafızaya biriktirilmekte, daha sonra ki enformasyonları elde etmek için, algılama organlarına sürekli komutlar vermektedir. Beyin sadece bu enformasyonları biriktirmez ileriki dönemde karşılaşılan sorunlar içinde çözüm üretmek için bu enformasyonları kullanır. Bilincimizde biriken bu enformasyon reel dünyanın bir sürü tasavvuru olduğu gibi maddeler ve olaylar arası bağlantıların stereotiplerde saklı tutmaktadır. Birey bir obje ile karşılaştığında beyin algılama eyleminden sorumlu bölümleri, kısa süreli hafıza tarafından tespit edilmiş olay ve maddeleri analiz etmek amacıyla ortaya çıkarmaktadır. Yani karşılaştırma yoluyla duyu organları tarafından algılanan olaylar, beyinde stereotiplerle karşılaştırarak tanınması ve anlaşılması eylemi gerçekleşmiş olmaktadır.

İşte bu çerçevede içerisinde düşündüğümüzde Sergey Eisenstein'ın iki kadr veya iki olayın izleyicinin bilincine yerleşmesi sürecine “karşılaştırma” adını vermesi ne kadar doğru bir anlatı olduğu görülmektedir. (Sokolov; 2012,14) Kurgu dediğimiz görsel ve işitsel anlatının biçim verme aşaması insan biyolojisinin görme ve algılama döngüsüyle bunun oluşturduğu ritim üzerine oluşturmuştur. Kurgu eğitmeni Aleksey G. Sokolov yaptığı araştırmalar sonucu insanın reel dünyayı algı sürecinde, insan genel özellikleri ve bunların yansımaları maddeler halinde sıralamış; bir filmi, programı ya

da görsel-işitsel medyanın bir ürününü izleyici kitlesine sunarken bireyin biyolojik yapısına indirgemek gerektiğini ortaya koymuştur. Kurgu görüntülerin ardı ardına birleştirilip sunulması değil insan algısının kodlarını kavrayıp, algının istediği gerçekliği vererek bireyde duyuşsal, duygusal ve mantıksal etkiyi uyandırabilmektir.

Zaman ve mekân içerisinde kadrının organizasyonunun kurgusal biçiminin, algılamanın hangi özellikleri tarafından etkilenildiğini belirlemek için Sokolov maddeler halinde sıralamış, görsel ve işitsel anlatıda kurgunun bu tasavvurda gerçekleşmesini savunmuştur. Bunun için Sokolov görme ve algılama kavramlarından çıkarımlar yapmıştır. Yapılan araştırmaya göre (Sokolov; 2012,10,11,12); İnsanlar çevrelerini sürekli algılayamaz, bu süreç kesintili ve aralıklı gerçekleşmektedir. Birim zamanda bilinçli algılamanın ve görsel-işitsel enformasyonun insan beyinde işleme sokulma olanaklarının en yüksek sınırı 25-40 birim/saniye'dir. İnsan baktığı zaman gördüğü dar bir alandır, tamamına asla görme anlamında hakimiyet sağlayamamaktadır. İnsanlar yan görme olacaktaki ifade edilen periferik görme sürekli çalışır. Ancak bu net bir görüntü değildir. Kişi odak noktasına yaklaştıkça görüntü netleşmesi artacaktır. Periferik görüntüyü bireyler bazen bilinçli bazen de bilinçsiz kontrol edebilmektedirler. Eğer bir birey odak noktasına görüntüyü sığdırabilecek nitelikte bir nesne ile karşı karşıya ise bunu görebilmektedir. Dolayısıyla insan gözü sürekli hareket halindedir. Bu hareketler göz gezdirme, sıçrama, duraklama, sakada gibi eylem türlerini oluşturur. Sesle görmenin orantılı bir seyirde gittiğini de araştırmalar göstermiştir. Zira yüksek sesler algılama sürecinde zayıf sesleri bastırmaktadır. İnsan fizyolojik yapısı gereği pek çok sesi aynı anda algılayabilse de bunları dengeleyebilme yetisine hakimdir. İnsan beyi monoton gidişte olan ufak bir değişikliği bile algılayıp, yorumlayabilir. Bu bazen ses bazen görüntüden ibarettir. Ancak her zaman olan değişikliği algılamada görsellik önde gelecektir. Hareketli görüntüler her zaman algıda öncelik sağlayacaktır. Hatta sıkça rastlanılan bir göz yanılsamasıdır; hareketli fon önünde duran nesne hareketli algılanır. Gözün bu yanılsaması sinema ve televizyonda çekim hilesi olarak kullanılmıştır. Belirli bir yöne doğru hareket eden herhangi bir objeyi takip eden insan, statik bir objeye bakışını çevirdiğinde, durağan olan objenin bir önceki hareketli objeye göre ters yönde hareket ettiğini sanmaktadır. Sokolov'un insanın fizyolojik özellikleri göz önüne alarak yaptığı bu çalışmada; sinema ve televizyonda eser üretiminde bireylerin psikolojik ve fizyolojik özelliklerini düşünerek eseri ele almak gerektiğini vurgulamaktadır. Bu

araştırma bize gösteriyor ki; kurgu sadece bir senaryo ve plan dahilinde çekilmiş görüntülerin sadece kesilip birleştirilmesinden ibaret teknik bir olgu değildir. Kurgu aslında insanın fizyolojik ve psikofizyolojik özelliklerine göre biçimlenmesi gereken bir anlatı yöntemidir. Kurgu ekolleri ve kuramları da zaten bu kavramlar göz önüne alınarak belirlenmiş, bireyin algı süreci kurgunun ana konusu olmuştur.

B. Kurgu

Kurgu; “bir bütünü oluşturmak için parçaları takıp birleştirme işi” anlamına gelen Fransızca kökenli “montage” kelimesinden gelmektedir. (URL-1) Sinemacılık alanında da “bir filmin değişik zaman ve yerlerde çekilen bölümlerinin bir bütünlük kuracak biçimde birleştirilmesi işi” tanımlamasıyla kullanılmaktadır. Kurgu terimi Amerika’da “cutting” ya da “editing”, Avrupa’da ise “montage” kelimesiyle eşdeğerdir. Aynı kelimeyi Michelangelo, heykelin doğal biçimini bulmak için gereksiz bölümleri yontma olarak tanımlamıştır. (Özkoçak, 2009: 6, Monaco, 2001:207) Ham malzeme kesilir, biçilir ve düzenlenir. (Özkoçak, 2009) Kurgu kelimesini farklı kuramcılar tarafından ayırıcı özellikleri göz önüne alınarak farklı şekilde tanımlanmaktadır. Genel anlamda kurgu; görüntülerin ve seslerin bir senaryo dâhilinde belli bir amaca uygun olarak peş peşe sıralanması olarak nitelendirilmiştir.

Video kurgu çalışmaları televizyonculuk, sinema ve reklamcılık sektörleri için büyük önem taşımaktadır. Rus sinema kuramcısı Lev Kuleşov, montajın amacını “Üzerine harfler yazılmış küpleri bir araya getirerek kelime kuran çocukların yaptığı gibi, yönetmen de filmi yapmak için ayrı, birbiriyle ilgisi olmayan, farklı an ve günlerde çekilmiş parçaları bir araya getirerek dağınık pozları en uygun, anlamlı, eksiksiz ve düzenli bir şekilde sıralamalıdır.” olarak tanımlamaktadır. Sinema kuramcısı Sergey Eisenstein kurgunun temel amacını “Her sanat yapıtında olduğu gibi kurgunun da ödev, olayın, konunun veya hareketin art arda anlatımıdır” olarak belirtmektedir. (Sokolov; 2012: XIII) Sergey Yutkeviç ise kurguyu “Kurgu bir dramaturgidir...Kurgu bir ritimdir.” Olarak nitelemektedir. (Sokolov; 2012, XIII) Kurgu her kuramcı tarafından farklı tanımlansa da Karl Max’ın dediği gibi “sanatı anlayabilen ve güzelden haz duyabilen inşa topluluğunu” (Sokolov, 2012: XIV) yaratmaya çalışan sanat yapıtının, hedefe ulaşmak için biçimlendirildiği atölyeyi oluşturmaktadır.

1. Kurgunun Tarihi

İlk sinema filmi Garden Cafe’de 33 kişinin zevkine sunulmuş, senaryolu gerçek bir sinemafilminin ise 1902 yılında Georges Méliès tarafından çekilen Le Voyage Dans La Lune (Aya Yolculuk) olmuştur. Ay’a seyahat etmek isteyen bir grubun hikayesini anlatan Le Voyage Dans La Lune tarihin ilk sinema örneği olarak kabul edilmektedir. (URL-2)

Kurgu terimini ilk olarak Lev Kuleşov, Kinematografi (Sinema Haberleri) dergisinde, “Sinemada Sanatçının Görevleri” adlı makalesinde kullanmıştır. “Üzerine harfler yazılarak dağıtılmış ayrı küpleri bir araya getirerek, kelime veya cümle kuran çocukların yaptığı gibi yönetmen de film yapmak için ayrı, birbiriyle ilgisi olmayan farklı an ve günlerde çekilmiş parçaları bir araya getirerek dağınık pozları en uygun, anlamlı, eksiksiz ve düzenli bir şekilde sıralamalıdır. Bu da filmin kurgusunu anlatan en basit, en ilkel şemadır.” demektedir. (URL-3)

Sinemanın gelişmesiyle birlikte kurgu kavramı daha önem taşıyan bir üretim süreci olmuştur. David Griffith “Bir Ulusun Doğuşu” ve “Hoşgörüsüzlük” filmlerini çekmiş, filmlerde uyguladığı parçalı halde çekip bir bütün gibi kurgulaması; kurgu sineması açısından büyük bir yenilik sayılmıştır. Aslında farklı planlarda çekilen görüntülerin konu dahilinde birleştirilmesi dönemi içerisinde eleştirilmiştir. O dönemler çoğu insana göre Griffith’in mali sebeplerden böyle bir yol izlediği yönündedir. Oysa ki bu teknik dönemi içerisinde anlatıya farklı ruh hallerini anlatı avantajı katsa da sessiz planların ard arda getirildiği bir bütünlük oluşmakla çabası olarak yorumlanmıştır. Sessiz sinemanın son dönemi, artık sesinde görüntüye katılma farklı bir algı düzeni oluşturma çabası sürerken Sovyet Sinema Sanatçıları bu tekniği benimsemiş, sanatsal bir anlatı olduğu konusunda hemfikir olmuşlardır.

Film kurgusu ilk zamanlar bütün kareleri şerit üzerinde görülen filmden istenmeyen planların, istenen son kareden itibaren kesilip atılarak, bir sonraki planın bulunduğu şeride bağlanması ile gerçekleşmekteydi. (Özkoçak, 2009) Aslında kurgu mantığı günümüzde de aynı şekilde devam etmektedir, ancak teknolojinin gelişmesi maddeleri ve aletleri farklı kılmaktadır. İlk başta manyetik bantta film gibi kesme yapıştırma yöntemi ile kurgu yapılırsa da bu yöntem film kadar pratik olmamıştır. Çünkü filmin bu tip kurgudaki avantajı bütün karelerin şerit üzerinde açık seçik gözükmesi idi. Oysa manyetik bant üzerinde görüntünün kareleri gözükmemekteydi. Sadece görüntünün

karenin ortasından kesilmemesi için karenin başını – sonunu gösteren bir sıvı banda sürülmekte idi. Buda her görüntüyü bağlamak için yapıldığında oldukça zahmetli bir iş sayılırdı. Ayrıca bu yöntemle hassas bir kurgu yapmak da imkansızdı. (URL- 4) (Video kurgu sistemlerinin gelişmesi ile kare hassasiyetli kurgu cihazları ortaya çıkmaya başlamıştır. Video tape recorder (VTR) cihazları bir standarda bağlanmış ve 1980’li yıllarda bilgisayar teknolojisinin gelişimi ile birlikte kurguda yeni bir aşamaya geçilmiştir. (Özkoçak, 2009:9, Köseli, 2001:59)

1995 yılı ise film kurgusu için bir dönüm noktası sayılmaktadır. O yıl Amerikan sinema tarihinde son defa olarak mekanik yöntemle kurgulanan filmlerin sayısı bilgisayarda kurgulanan filmlerin sayısına eşit hale gelmiştir. Ondan sonraki her yıl bilgisayarda kurgulanan film sayısı artmış ve diğeri azalmaktadır. Örneğin; 1995'te henüz bilgisayarda kurgulanmış bir film Oscar kazanmamıştır. 1996'dan sonra ise, 1998'de kazanan Er Ryan'ı Kurtarmak dışında bütün kazananlar bilgisayarda kurgulanmış filmleri oluşturmuştur. 1995 aynı zamanda “Göz Kırparken”'in Amerika'da ilk yayımlandığı tarihtir. Bu ilk baskı bilgisayar temelli kurgu üzerine o günkü durumu açıklayan bir bölüm içermekteydi. Hareketli görüntünün sayısallaşmasının kaçınılmazlığı da görülmekteydi. (Munch, 2005: 15)

Sinemada kurgunun doğuşu ve gelişimi bu seyirde günümüze kadar ilerlerken; televizyonun icadı ve yayınıyla başlayan süreç ardından gelen ekrana yansıtacak görüntülerin bir dizayn içinde tasnif edilmesi sorunu geleneksel medyada kurguyu doğurmuştur. Televizyonu kısaca bir vericiden yayılan elektromanyetik dalgaların görüntü ve ses olarak görünmesini ve duyulmasını sağlayan cihaz olarak tanımlasak da geçmişte dünyanın dört bir köşesinden çok sayıda kişi hareketli görüntüleri uzak yerlere taşımak için çabalamış, elektromanyetik dalgaları görüntü ve sese dönüştüren cihazın icadı için John Logie Baird, Vladimir Zworykin ve Philo T. Farnsworth'un yıllarca çalışmıştır. İskoç mühendis John Logie Baird, 1925 yılında çok sayıda çark ve parçadan oluşan ilk mekanik televizyonu yapmayı başarmıştır, ancak sadece 1000 adet satabilmiştir; zira görüntü titrek ve bulanıktır. Birkaç yıl sonra Rus asıllı ABD’li mucit Vladimir Zworykin görüntüleri ekranda göstermeye yarayan katot ışınli tüpü geliştirmiştir. Philo T. Farnsworth ise kendi görüntü tarayıcısını üreterek Zworykin ile birlikte televizyonun mekanik bir sistemden elektronik bir sistem hâline gelmesine gelmesinde önemli rol oynamıştır. (URL-5) İlk düzenli ve yüksek çözünürlüklü televizyon yayını ise Britanya Yayın Şirketi (BBC) tarafından 1936 yılında

başlatılmıştır. Birinci Dünya Savaşı nedeniyle televizyon istasyonları bir süreliğine kapansa da radar gibi savaş sırasında geliştirilen yeni teknikler televizyonu çok daha güçlü bir araç hâline getirilmiştir. Sokolov’a göre “televizyon, kadrları istediğimiz gibi gelişi güzel kurgulayabileceğimizi ve izleyicilere her şeyi yutturabileceğimizi gözler önüne sermektedir” (Sokolov, 2012, 36) ifadelerini kullansa da televizyon yayıncılığı için kurgunun önemi tartışılmazdır ve sinema ile benzerlik gösterse de ayrı bir kriminolojisi, ayrı tekniği ve ayrı bir anlatı dili vardır. Televizyon kurgusunun bu ayırıcı özelliklerini dönemsel olarak incelediğimizde açıkça görülmektedir.

2. Sinemada Kurgu ve Çeşitleri

Günümüzde dijital sistemlerle kurgu yapılsa da, geçmişten günümüze pek çok kurgu sistemi kullanılmıştır. Amerika’da 1960’lara kadar kullanılan Moviola Kurgu Masaları, 1920’lerde Almanya’daki UFA Stüdyoları’nda geliştirilmiş ve 2. Dünya Savaşı öncesinde Avrupa’da yaygın olarak kullanılmış “yatay ve düz yataklı kurgu masaları” dönemi içerisinde yeni özellikler eklenerek daha işlevsel hale getirilmiştir. 1960’lar boyunca, kısmen bunun büyük avantajlarını ilk olarak kabul edenler arasında olan belgesel sinemacıların etkisi nedeniyle kurgu masası (Steenback ve Kem iki önemli markadır) kurgu sürecinde devrim yapmıştır. (Özkoçak, Y; 2009,18,19, Monaco, 2001:128) Teknolojideki gelişmeler elbet kurgu sistemlerini de etkilemiş, klasik kurgu sistemlerinin yerlerini yavaş non-linear dijital sistemlere bırakmaya başlamıştır. (Özkoçak, 2009:18, Murray, 2000:52) CBS 1970’lerin ortasında ilk bilgisayarlı kurguyu devreye sokmuştur. 1980’lerin sonunda bundan çok daha ucuz AVID gibi kurgu programlarını içeren mikro bilgisayarlar bir kez daha kurgu sanatını kökten değiştirmektedir.

Tüm bu teknolojik kronoloji bir yana, sinemada kurgunun temellerini Griffith’in attığı savunulsa da Eisenstein, Pudovkin, Kuleshov, Diziga Vertov ve pek çok Rus Sanatçı bu anlatı sanatının kurallarını belirlemiş, farklı terminolojileriyle gelişimini sağlamıştır. Sergey Eisenstein ise kurgunun temel amacını şöyle tanımlamaktadır: “Her sanat yapıtında olduğu gibi kurgunun da ödevi; olayın, konunun veya hareketin art arda anlatımıdır.” (Sokolov, 2006: xiii) Eisenstein kendi kurgu kuramını, Pudovkin’in kuramına diyalektik karşıtlık içinde, çekimleri birbirine bağlamaktan çok çarpıştırma olarak geliştirmiştir. Eisenstein’a göre kurgunun amacı; eski hayatın gerçekliğini, anlatıyı desteklemekten çok yeni bir gerçekliği, ideaları yaratmaktadır.

(Özkoçak, Y, 2009,68, Monaco, 2001:380) Hatta Eisenstein'in tanımladığı başlıca kurgu sınıflandırmaları; Ölçümlü Kurgu (Metrik),Ritmik Kurgu, Tonal Kurgu, Entelektüel Kurgu olarak nitelemektedir. (URL-6) Sokolov kurgu çeşitlerini prensip olarak adlandırıp çeşitlere ayırır; (Sokolov, 2012:60-128)

1.Prensip: Plan Ölçeğine Göre Kurgu

Bu kurgu sınıflamasında bireyin algılama süreçleri göz önüne alınarak, devamlılık kavramını bireyi olaydan manipüle etmeden anlatma yolu temel alınmıştır. Kurguda çekim planlarındaki; yakın, uzak(genel), amors, detay, Amerikan planları birbiri içindeki bağlayıcı ve uyumsal dengesi oluşturmak temel alınmakta, yakın plan tercihleri ve genel dramaturgiye uygun gelişim ve akış planlanması gereği vurgulanmaktadır. Aslında kurgunun temelini oluşturan bu tür bir sınıflama gerek sinema gerek TV'de kat montajda yaygın kullanılmaktadır. Örneğin; Yakın planda çekilmiş ana objenin, ikinci bağlama planı olarak genel açılı ortam görseli kullanılması; izleyicinin ikincil bir algı örneklemini bekleyeceğinden tercih edilmemesi, birbirine çok yakın iki planın sıçramaya neden olacağından hatalı kabulü kurguda plan ölçeğine dikkat edilmesi gereğini göstermektedir.

2.Prensip: Bir Mekânda Bulunan Objelerin Bakış Yönüne Göre Kurgu

Kurguda genellikle bireyler arası diyaloglarda başvurulmuş bu kuralda temel prensip “iki kahraman birbirinin bakış çizgisinin sadece bir tarafında bulunan noktalara yerleşirse, izleyici olayların akışını sanki kendi gözlemliyor gibi hisseder” mantığına dayanır. İletişim halinde olan iki obje mutlaka aks çizgisinin sadece bir tarafında olduğu dikte dilmeli çekim ve kurgu bu bağlamda meydana getirmelidir.

3.Prensip: Kadrajdaki Objelerin Hareket Yönüne Doğru Kurgu

Görüntü montajında temel prensiplerden olan bir maddede hareket halinde olan objenin izleyicide amaca uygun duygu yaratmasını sağlayan çekim açısı ve kurgu dizimi kullanımıdır. Örneğin; Dar açılı bir objektif türüyle hareket halindeki objeyi çekersek o zaman ekranda kameraya doğru keskin bir hareket izlenimi oluştururuz. İzleyici adeta bir kapıya çarpmanın öyküsünü yaşayacaklardır. Oluşturmaya çalıştığımız dramaturgide hareket halindeki cismin takibiyse hareket halindeki ani değişikliği kadr içinde, göstererek ve aksın yön takibiyle gerçekleştiririz. Özel durumlarda temel prensipleri baz alıp anlatıya özel çözümler üretimi elbette

mümkündür. Ama unutulmamalıdır ki kurgu izleyicide oluşturulacak algının bütünsel uyumudur.

4.Prensip: Kadrajdaki Objelerin Hareket Evrelerine Göre Kurgu

Bu prensip de çekim aşaması ve kurgu safhasının paralel uyumunun söz konusu olduğu, hareketi vurgulanacak objenin belirleyici özellik kazandırılıp, yönsel devamlılığının sağlanması gereği göz önüne alınıp, ses faktöründeki hareket ritminin öncelikli kullanılması görülmektedir. Objenin birey olması durumunda aynı hareketin devamının sağlanması ve adımların devamlılık ilkesi bağlamında tüm evrelerine riayet edilmesi gereği baz alınmaktadır.

5.Prensip: Hareketli Objelerin Temposuna Göre Kurgu

Kurguda hareketli objenin doğru ifadesinin sağlanması için; bütün planlarda aynı hızla yani aynı tempoyla hareketin devamlılığı sağlanmalı, her frekansı, her saniyede ekranda aynı olmalı dolayısıyla aynı frekansta hareket halindeki birey ya da objenin yere basması ya da yere baskısı aynı olmalıdır. Değişik hareket temposuna sahip planların birleşimi aynı olayın devamını ifade etmez, izleyici algısında oluşturduğu izlenim olayın gelişim akışında değişiklik meydana geleceği olacaktır ki bu anlatıda hedeflenene ulaştırmayacaktır.

6.Prensip: Kadrajın Kompozisyonuna Göre Kurgu / Dikkat Merkezinin Yer Değiştirmesine Göre Kurgu

Bu prensipte kompozisyon dahilinde artarda bağlanan planlarda konu olan birey ya da objenin iki planda da sol ya da sağda mevcut olması, her iki planın dikey ya da yatay ekseninde bulunması, ana objenin dışındaki yan objelerin benzer özellik ve duruş sergiletilerek algıyı bozmadan ana eksene dikkati çekmeyi yani “dikkat merkezli kurgu tarzını” ifade etmektedir. Elbet te bir sinema anlatısında kompozisyonun hedefe uygun izleyiciye ulaştırmada plan çeşitlemesi önemlidir, ancak bu çeşitleme birbiriyle uyumlu kural dahilinde olmasıyla hedefe uygun hale geleceği muhakkaktır.

7.Prensip: Aydınlatmaya Göre Kurgu

Planların aydınlatılmasına göre kurgu prensibi gerek platolarda gerek ise doğal mekanlarda tüm çekimleri kapsayan bir özelliktir. Güneşli havada başlayan bir çekim

kompozisyonun eğer havanın durumu ile ilgili bir değişikliği konu etmiyorsa yine aynı güneşli planlarla devam etmesi, bulutlu günde çekilen bir planın yine bulutlu günde çekilerek tamamlanması prensibine dayanmaktadır. Kurguda artarda gelen planların aydınlatma açısından uyumu önem taşımaktadır. Ayrıca sinema yönetmeni eğer anlatısında izleyicide “bir olay olacak” gerginliğini yaratmak istemiyorsa, planların ışıklarının izleyicide şok etkisi yaratmaması gereği de temel prensiplerden sayılmaktadır. Ayrıca gölge yönünün iki planda da aynı olması, gölge aksının sapmaması ve hep aynı yönde kalması da önem taşımaktadır.

8.Prensip: Renge Göre Kurgu

Renge göre kurgu yaparken, bir kadrda hakim olan rengin ondan sonraki kadrda da hakim olması ya da başka bir renkle değişimi esnasında aydınlatmaya göre kurgu prensibinde olduğu gibi renk değişikliğinin, ekran yüzeyinin üçte birinden daha fazla olmamasına dikkat etmek prensibine dayanmaktadır.

9.Prensip: Çekim Eksenlerinin Yer Değiştirmesine Göre Kurgu

Birey algısının temel arayışı olan objenin her yönüyle görülme isteği, çekim ekseninin doğru kullanımıyla, görüntülenen objenin hacmini ve mekânın uzamını hissettirme, tasavvur etme taleplerini karşılamaya yöneliktir. Çekim aşamasında doğru açı alanları yaratma prensibiyle başlayan süreç montajda planların doğru dizimi ile devam etmektedir. Odakta yer alan obje genel planda görülüyorsa, izleyicinin beklentisi olan objenin özelliklerini görmeye imkân tanıyan yakın plan sadece kameranın obje arası mesafesinin kısaltılması değil sağ ya da sol eksende yana yönelmesi, bakış açısını çeşitlendirerek atlama sorununu da çözmeye imkân sağlamasına neden olmaktadır.

10.Prensip: Kadrajda Hareket Eden Asıl Kitlenin Hareket Yönüne Göre Kurgu

Bu prensipte, hareket halindeki farklı nesnelerin kurguda bağlanma teması üzerine kuruludur. Farklı içeriklere sahip iki planın birleştirilirken insanın görme cihazının süredurum özelliklerinden faydalanma yoluna gidilmektedir. Objelerin takip edildiği çekimlerde, kamera hareketiyle fon hareketinin uyumlu olması sayesinde izleyicide hareketi algılama ve hareket sonu hedefe ulaşma başarısı duyguları da yaratmaktadır.

Sinema kurgusunda farklı araştırmacılara göre farklı adlar olsa da temel prensipleri aslında bu 9 maddede özetlemektedir. Günümüze kadar gelen süreç içerisinde

geleneksel medyada dahil kurgunun temellerinin bu devinim süreci içinde belirlendiği söylenebilmektedir.

3. Geleneksel Medyada Kurgu

Radio ve Televizyonda ilk yıllarda tüm yayınlar naklen olarak yaptırmaktaydı. Her türlü hata olduğu gibi izleyiciye ulaşmakta, ayrıca programlar birbirlerine bağlanamamaktaydılar. İlk görüntü kayıt cihazı 1956 yılında başarılı olarak kullanılmasıyla, elektronik görüntülerin saklanıp istendiği zaman, belirlenen sıra ve şekli ile yayımlanması mümkün olmuştur. İlk video bant kurguları film kurgu tekniği gibi, manyetik bantların kesilerek istenen sahnelerin artarda fiziki olarak yapıştırılması ile gerçekleştirilmiştir. 1957 yılında ilk renkli video teybin çıkmasından sonra bütün yapım ve yayın kuruluşlarında manyetik görüntü kayıt cihazlarına doğru eğilim artmıştır. Mekanik band kurgusunda kesim noktalarının çok hassas olması ve mükemmel yapılsa dahi resimde titremeye yol açması ve sadece bir kere kurgulama imkânı vermesinden dolayı pek tutulmayıp yeni arayışlar içinde ilk elektronik kurgu cihazlar 1963 yılında Ampex firması tarafından Editec adıyla çıkartılmasıyla yeni bir dönem açılmıştır. (Durmaz, 1991: 123) Editec’de band kesme işlemi ortadan kalkarak, başka bir band aktarım yoluyla-görüntü kalitesinde değişimler olsa da- kurgu yapılması sağlanmıştır. Ayrıca bu yöntem ikinci ses kanalına kayıt imkanları sağlamakta bu da çok daha hassas bir kurgu tekniği getirmektedir. Tabi ki ilk başlarda TV kurgularında tıpkı sinema kurgularında olduğu gibi kare kare daha hassas bir yapı izlenmek istenmiştir. Ancak bu kayıt sistemlerinin Ayrımlı (Segmented) kayıt yönteminden Ayırmsız (kars sistemine geçilmesiyle yapılmıştır. Ayrımlı kayıtlarda manyetik bant üzerinde resimler kaydedilirken, her resim karesi manyetik banda birden fazla kayıt iziyle kaydedilmektedir. Ayırmsız kayıtlarda ise banda aktarılan görüntü karesinin elektriksel bilgileri bir kayıt izine sığdırılmasıyla gerçekleştirilen yöntemdir. (Durmaz,1991:123)

TV Kurgusunda 1990’lı yıllara kadar uygulanan kurgu yöntemleri şunlardır.;

EI kontrollü. (Manual control) kurgu yöntemi.

- Kontrol izi (Control-Track) sistemi ile yapılan kurgular.

- Zaman kodlu sinyal, (Time Code Signal) kurgular.

a) Zaman kodlu sade kesmeli kurgu (Time Code Cuts-Only editing)

b) Zaman kodlu A-B kaynaklı sistem (Time Code A-B RoH System editing)

c) Zaman kodlu ABC kaynaklı tüm kurgu listeli kontrol sistemli Time Code ABC Roll Full List Automatic Control System editing)

-Rastgele erişimli sistem (Random Access System)

a) Doğrusal kurgu (Linear Editing)

b) Doğrusal olmayan kurgu (Non-Linear Editing) (Durmaz,1991:124)

90'lı yıllardan sonra dijital kurgu sistemleri devreye girene kadar ki; Türkiye'de bu 2000'leri bulur, Analog Sistemlerin ve manyetik kasetlerin (Betacam, Betacam SP, Betacam SX, Dijital Betacam, DV CAM, DVC PRO, Sony HDCam) sıkça kullanıldığı bir dönem yaşanmıştır. Günümüze gelinceye dek kurgu teknolojileriyle ilgili pek çok yol kat edilmiş gerek teknik gerek içerik açısından farklı kurgu cihazları ve yan ekipmanları kullanılmıştır.

4. Türk Televizyonlarında Kurgu Çeşitleri

Televizyonlarda yapılan kurgu çeşitleri içerik ve program formatlarına göre türlerine ayırırsak;

- 1) Drama Kurgusu ; Uzun metrajlı TV Filmlerinin ve TV dizilerinin üretimi aşamasında kullanılan kurgu tipidir. Bu tip kurgularda yukarıda saydığımız sinema kurgusu prensipleri planları ve kurgu kuralları uygulanmaktadır. Dramatik müzikler, slow görüntüler, dramaturjiye uygun kadrılar yaygın kullanılırken geçişlerde genelde kat kesmeler yaygındır.
- 2) Belgesel Kurgusu; Her kadrın kompozisyona uygun açısı, ışık detaylarına titizlikle dikkat edilip, kurgu aşamasında planların bağlandığı kurgu çeşididir. Kurgunun temel kurallarının uygulanmasıyla birlikte, anlatımı zenginleştirme amacı güdülmektedir. Belgeselin içeriği ve yönetmen tarzı farklı kurgu denemelerini yaratsa da temel prensip konuyu en iyi anlatabilen, yalın, izleyici algısını kontrol altında tutan kurgu yaratımıdır.
- 3) Reklam Kursusu; Minimal sürede hedef kitleye amaçlanan kavramı ve algıyı yaratmayı hedef alan Reklam Kurgusunda; hızlı planlar, ürüne ve algısal farkındalığa odaklı kadrılar, canlı renkler ve büyük kitleler tarafından kabul görebilecek ritimler kullanılmaktadır.
- 4) Müzik Klipi Kurgusu Müzik parçalarının sadece işitsel değil görsel anlamda da izleyiciye ulaşması için hazırlanan şarkı süresiyle eş zamanlı bu kliplerde, senkrona ve içeriğe uygun algıyı güçlendirici planlar kullanılmaktadır.

- 5) Tanıtım ve Fragman Kurgusu Reklam Kurgusuyla benzer özellikler taşıyan bu kurgu tipinde bütünsel içeriği en iyi anlatan, anlatırken de izleyicide merak duygusu uyandıran planlar kullanılmaktadır. Planlarda sinema kurgusunun aksine izleyicide şok etkisi yaratarak tezatlıkların uyumunu sağlama çoğu tanıtım yönetmeninin kurgu tarzı olmaktadır.
- 6) Haber Kurgusu Haber kurgusunda temel kısa süre içerisinde izleyiciye 5N1K kuralları çerçevesinde bilgilendirici işitsel ve görsel ürün meydana getirmektedir. Haber kurgusunda en kısa sürede doğru bilgiyi kitlelere ulaştırmak hedef olduğundan görsel kaygıların minime indirildiği konuya odaklı bir yaklaşım tercih edilmektedir.
- 7) Program Kurgusu; Geleneksel medyada en çok kullanılan kurgu tipidir. Görsel kaygıların anlatımsal unsurlarla birleştiği program formatına göre kimi zaman heyecan kimi zaman eğlence kimi zamansa hüznün duygularını ön plana çıkarmayı hedef alan çekimlerin ve planların bu bağlamda hazırlanıp kurgu aşamasında birleştirildiği üretim çeşididir. Program formatına göre kurgu özel unsurları çeşitlilik gösterse de amaç program konseptini en iyi ifade eden bir kurgu işlemi gerçekleştirmektir.
- a) Sağlık Programları;
 - b) Eğlence Programları
 - c) Kadın Programları
 - d) Magazin Programları
 - e) Spor Programları
 - f) Moda Programları
 - g) Gezi Programlar.

Dolayısıyla tüm bu bilgilerin ışığında; kurgunun program montajında programın amacına, hedef kitlesine göre şekillenen bir yapıda seyrettiği görülmektedir. Drama Kurguları uzun senaryoya uygun sinema kurgusunu andıran parçalı yapıda, müzikten çok repliklerin öne çıktığı bir özelliğe sahipken, Belgesel kurguları içeriğin özel kadr'lar müzik ve perfore desteğiyle anlamı yaygındır. Magazin kurguları doğal çekimler ve arşiv görüntüleri ağırlıkta popüler kültürün unsurlarını taşıyan müzik ve anlatı dilinde perfore kullanırken, haber kurguları yalın ve doğal görüntülerle desteklenen konuya işitsel ile görsel algının minimal sürede çok bilgi aktarımına yöneliktir. Kadın programlarında kullanılan salt, basit dille anlatım,

bilgi aktarımından çok eğlence ve hoş vakit geçirmeye dönük içerik, sağlık programlarında tamamen toplum sağlığına ve bireysel bilinçlenmeye yönelik bir anlatı diline dönüşmektedir. Kullanılan planlardan, çekim ölçeklerine, müzik seçimine, kullanılan efektlere (geçiş ve ses efektleri), hatta hâkim renge kadar içerik kurguyu belirleyen bir etmen olmuştur.

Bunun dışında kurgu yayın şekline göre de gruplandırılabilir.

1. Canlı Yayınlanan Programların Kurgusu

Canlı yayın esnasında yapılan kurgu mantığı rejili yayınlarda yani eş zamanlı çekim ile yayının aynı olduğu zaman diliminde yapılan yayınlarda, resim masası, ses mikseri başta olmak üzere reji teknik yayın aletleriyle yapılan bir nevi canlı kurgudur. Kameraların çektikleri görüntüler monitörlere verilir, yönetmenlerin direktifinde bu sefer kurgu elemanı görevini resim seçici üstlenmektedir. Genelde televizyonlarda canlı yayınlarda da kayda alınmakta, programın tekrar edilmesi olasılığına karşın, yayın sonrası klasik montaj cihazlarında, canlı yayın esnasında mevcut hatalar varsa düzeltilmekte ya da süresi uygun hale getirilmektedir. Tabi ki hataların düzeltilmesi için gerekli olan farklı plandaki görüntüler için yayın esnasında bazı kameralardan ayrı sadece o kameranın açılarını gösteren kayıt alınmaktadır. Hangi kameradan kayırt alınacağını ise yönetmen belirlemektedir ki bu genelde genel ya da detay kamera olmaktadır.

2. Banttan Yayınlanan Programların Kurgusu

Geleneksel medya ve dijital medyada bazı TV programları önce çekimleri yapıp kaydedilir, sonra montajlanarak yayına hazır hale getirmek için bir dizi işlem den geçirilir. Bu programlar “banttan yayınlanan program” olarak nitelendirilir. Tanımı son derece yalın ve basit yapılsa da canlı yayın programlara göre çok daha fazla zaman ve emek harcanan yapımlardır. Ancak her program formatının canlı olarak yapılması mümkün değildir. Bu yüzden belli bir plan çerçevesinden gerçekleşen çekimler kayıt edilip, montajlanıp, seslendirilip, renk ve efekt anlamında yayına uygunluğu artırılıp hazırlanması elbet istenen formatın yapılmasına olanak sağlamaktadır. Dramalar, belgeseller, reklâmlar, müzik klipleri ve haberler bu türdendir.

Sinema ve TV yapımcı/yönetmenleri her zaman izleyicilerinin hikâyeden kopmasını önlemek için çalışmışlardır. Vardıkları en önemli sonuç ise sahnenin ve olayın

tamamının değil önemli noktalarının gösterilmesinin izleyici için hikâyeyi/programı sıkılmadan takip edebilmek için yeterli olduğudur. Bu durumda mücadele ne kadar fazlasını değil ne kadar azını göstermenin yeterli olacağı yönünde ortaya çıkmıştır. Geçişler genel olarak aşağıda belirtilmiştir;

1.Kesme (Cut): Bir planın sona ermesi ve hemen arkasından bir başka planın başlaması şeklinde ortaya çıkan geçiş biçimidir. Sinema sanatının en yaygın kullandığı temel geçiş biçimidir. Gerek sinemada gerekse televizyon montajlarında senaryoya ya da metine görüntülerin uygunluğunu ve genel hatlarını belirlemek adına “kaba montaj” adı altında görüntülerin cut bağlanarak dizimi yapılmaktadır. Bu dizim çerçevesinde filmin ya da programın ana hatları belli olmakta ikinci aşamada ise “ince montaj” adı altında görsel ve işitsel efektlerle zenginleştirip, işlenmektedir. Montaj aşamasının temelini oluşturan kat (cut) kesme montaj; tüm dünyada başta haber anlatısı olmak üzere program montajında da kullanılmakta, yapılan işin sade ve düz bir anlatımla efektin verdiği görsel karmaşayı engellemekte, dikkati içerik ve özneye çekmektedir. Önceleri belgeseller için kullanılan miks geçişler yerini zamanla cut kesimlere bırakmış, geçiş efekti değil plan ön plan a çıkmıştır. Televizyonlarda magazin montajlarının vazgeçilmezi abartılı geçiş efektleri de günümüzde sadeleştiği 90’lı yıllardaki abartılı geçişlerin yerini cut kesimlerin aldığı gözlenmektedir.

2.Zincirleme (Dissolve): Bir planın sonunda yer alan görüntünün başka bir planın başında yer alan görüntü içinde eriyerek yok olması şeklinde kullanılan bir geçiş türüdür. Bu geçiş mix olarak ta adlandırılır. İki planla olabileceği gibi üç planla da yapılabilir. Aslında bu geçişle izleyici de uyandırılmak istenen duygu plan devamlılığının sağlanma hissidir. Bazen yakın planları bağlamak için kullanıldığı gibi, bazen de estetik görselliği zenginleştirmek için başvurulabilir. Sinema filmlerinde zaman ve mekân geçişleri için kullanılan bu yöntemi uzun süre Türk televizyonları magazin, haber ve belgesel montajlarında drama etkisi yaratmak için kullanmışlardır. Ayrıca bu geçiş müzik klipleri için de 90’lı yıllarda vazgeçilmez öge olmuştur.

3.Kararma ve açılma (Fade in/out): Bir planın sonunda yer alan görüntünün tek bir renge dönüşmesi şeklinde oluşan bir geçiş biçimidir. Bu renk genelde siyah olmakla birlikte çok uzun zaman geçişlerini de temsil eder. Genelde sinemada zaman kavramını ifade olarak karşılık bu geçiş televizyonlar için metinde anlatılan olayın klip desteğiyle, dram duygusunu arttıran görsel anlatı teması taşımıştır. Bir sinema

filminde örneğin; baş karakterimizin gece yatıp sabah uyanmasını iki plan zarfında anlatacaksak, gece yatmasındaki planın siyaha düşürülüp, sabah uyanma planına siyahtan açılma hem belli bir zaman geçtiğini izleyiciye düşündürecek, hem de bu olayın mekânsal değişiminin olmadığı izlenimini yaratacaktır. Yani olay kahramanın odasında geçmiştir ve kahramanımız gece boyu bu mekânda uyumuştur. Televizyonlarda bu geçişi haber ve magazinde metinde anlatılan olaylarda duygusal efekt yada metinden sonra müzikle klipleştirme anlarında çok kullanılmıştır.2000’li yıllarda ise haber programlarında gerilim ve dram unsurunu güçlendirmek içinde kullanıldığı görülmektedir.

4.Flu-net geçiş (out of focus/sharp focus): Kararma ve açılmaya benzeyen bir geçiş efektidir. Burada görüntünün son planı gittikçe bulanıklaşır, yine bulanıklaşmış ikinci plana bağlanır. İkinci plan ise geçiş anında bulanıktan nete açılım gösterir. Eğer kurgunun nasıl yapılacağı önceden belliyse bu efekti çekim aşamasında kamera üzerinde de yapılabilir. Ancak genelde montaj esnasında karar verilip bu etki efektler ile sağlanmaktadır.

5-Bindirme: Bu geçiş iki görüntünün üst üste yerleştirilmesi mantığına dayanmaktadır. Bunun “superpose” olarak adlandırılan birinin net diğerinin flu olarak kullanıldığı görsel ve anlatsal zenginlik için kullanılması dışında özellikle televizyonlarda haber ile tartışma programlarının vazgeçilmezi olan kelebek olarak adlandırılan grafik pençeleri içine farklı kamera görüntülerinin yanyana ya da üst üste bindirilmesi şeklinde de gerçekleşebilir. Bindirme işlemi anlatıya göre şekillenmektedir. İki ayrı konuyu aynı anda göstermek, bir olayın başlangıcı ve sonucunu ifade etmek, görüntüyle yazıyı aynı karede vermek gibi pek çok amaç için bindirme kullanıla bilmektedir. Görüntü efekti dışında kurgu da bir anlatı yöntemidir.

6-Dondurma (freeze) : Görüntünün son karesinin durdurularak kullanımıdır. Sinemada özellikle yakın planlarda anlamı güçlendirmek için kullanılan bu efekt, haberde hazırlanmış VTR ile stüdyo geçişlerinde siyaha düşülmemesi için önlem amaçlı kullanılmıştır.

Görüntü efektleri dijital sistemlerin kurguya hakimiyetiyle elbet çoğalmış ve zenginleşmiştir. Temeli yukarıda saydığımız 6 efekt çeşidi olsa da halen görüntü ses anlamında yüzlerce efekt çeşidi kullanılmaktadır.

5. Türk Televizyonlarında Analog ve Dijital Kurgu Sistemleri

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, 01 Mayıs 1964'te, özel yasayla özerk tüzel bir kişiliğine sahip olarak kurulmuştur. 1972'deki anayasa değişiklikleri ile kurum "tarafsız" bir kamu iktisadi kuruluş olarak tanımlanmıştır. (URT-7) Türkiye'de TV yayıncılığı 31 Ocak 1968 tarihinde deneme yayınlarıyla Ankara'da Mithat Paşa Stüdyosunda başlamıştır. Mahmut Tali Öngören ilk açılış konuşmasını yaparak aslında Türk tarihinde yeni bir dönemin başlamasının da ilk haberini verdiği söylenebilmektedir. Elbet teki ilk yayınlar günümüzdeki gibi 24 saatlik zaman diliminin tamamını kapsamamaktadır. İlk zamanlar haftada 3 gün yapılan yayınlar her günlük 3'er saatten ibaretken, bir yıl sonra yayın saati 4 güne çıkarılmaktadır. Üstelik yayınlar sadece Ankara merkezli de kalmamış, iki yıl sonra İzmir, üç yıl sonra ise İstanbul Televizyonu yayın faaliyetine geçmiştir.

1960 sonrası ve 1970'lerin başındaki Türk ve Dünya tarihindeki önemli olaylar ise naklen yayınlanmıştır. Örneğin; 1969'da astronotların Ay'a ayak basmaları ve Zeki Müren'in Ankara'da verdiği konser, 1973'de Türkiye Cumhuriyeti'nin 2. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün cenaze töreni, 20 Temmuz 1974'de başlayan Kıbrıs Barış Harekâtının naklen yayınlanmıştır. Naklen yayımla TRT kendini dünyaya da tanıtmış olmuştur.

Eurovision Şarkı ve Beste Yarışması'na Türkiye, ilk kez 1975'de TRT'nin organizasyonu ile girmiştir. 1978'de ilk kez su altı kameraları kullanılarak "Derinlerdeki Geçmiş" adlı belgesel renkli film çekilmiştir. 1979 yılında, 5 ülkeden 133 çocuk 31 liderin katıldığı ilk 23 Nisan Çocuk Şenliği düzenlenmiştir. Tüm bu gelişmelere karşın özel televizyonların da kurulmasıyla Türkiye'de geleneksel medya sosyal hayatın vazgeçilmez bir parçası ve haber alma kaynağının baş aktörü olma özelliğine hasıl olmuştur. (URT 8)

TRT ile başlayan Türkiye'deki televizyon yolculuğu, 1990'lar özel televizyonların kurulmasıyla kamusal yayına ek özel sermayenin oluşturduğu yayıncılıkta başlamış olmaktadır. İki farklı yayın disiplini olarak kesin çizgilerle ayırmak aslında doğru bir tanım olmaktadır. Ne denli özel TV çalışanlarının TRT kökenli elemanlardan seçilmesine karşın, yayın politikalarında etkili olan elbette ki özel TV sahiplerinin

olmaktadır. Bu yüzden özel kanallar içerik ve teknik anlamda ABD ve Avrupa Ülkeleri yayıncılığını temel almışlardır.

Araştırmamızın konusu bağlamında döneme bakarsak, özel televizyonların zaman içerisindeki çeşitlilik yaratma eylemi TRT yapımlarına oranla izlenme cazibesini arttırmıştır. Özel televizyonların dünyadaki teknik gelişmeleri takibi, yabancı format programları uyarlamaları ve çok fazla program üretimi Reyting adı verilen izlenme oranlarında TRT'nin izlenme payını düşürmüştür. Yayıncılık anlayışını belirleyen özel sermaye olmaya başlamıştır.

Tabi ki bu dönemdeki geleneksel medya değişimi sadece özel sermayeye bağlanmak mümkün değildir. Bilgisayar teknolojisindeki gelişimde bu süreçte etkili olmuştur. Zaman ve mekân avantajı sağlayan, analog sistemlere göre daha avantajlı dijital sistemlere yönelime neden olmuştur. Firmaların ardı ardına çıkardıkları dijital sistemler televizyonlarda zamanla analog sistemlerini yerini almıştır.

Teknolojik gelişmelerin ışığında Dünyada ve Türkiye’de her geçen yeni sürümleriyle yeni özellikler kazanan kurgu sistemleri, üst düzey talepleri karşılar hale gelmiştir. Televizyon’ dan sinema sektörüne, reklam piyasasından dijital medya ürünlerine kadar çekilen görüntülere sıra ve biçim verme rolünü üstlenmiş, bazı sistemlerde grafik uygulamalarına da olanak sağladığından, üst düzey üretimler yapılmıştır.

Günümüzde en çok kullanılan dijital kurgu sistemleri;

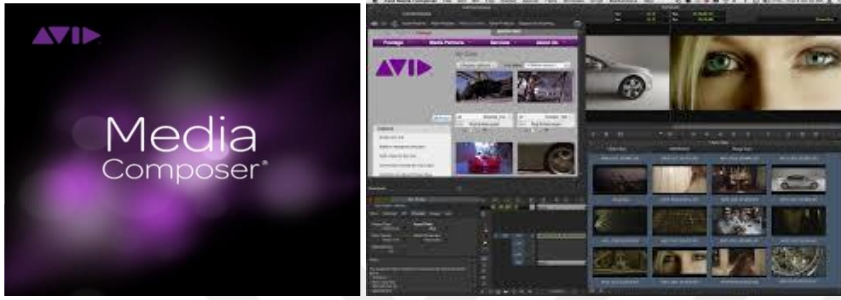
a. Avid

Bir Amerikan firması olan AVID, ilk kurgu yazılımlarındandır. Türk televizyonlarında ve prodüksiyon şirketlerinde genellikle süre açısından kısa ancak görselliğin ön planda olduğu yapımlar için tercih edilir. AVID programının zengin efekt çeşitliliği ve kalitesi, firmanın sürekli yenilemesi bu programı reklam ve tanıtım ağırlıklı firmalarda tercih edilir kılmaktadır. Ancak AVID programının dezavantajları da bulunmaktadır. AVID’in MIX format çalışmaması yani kendi formatı (OMF) hariç hiçbir formatı kabul etmemesi bu programa alternatif yeni sistemler arayışına gidilmesine neden olmuştur.

Mpeg2 gibi dosyaları import veya export etmemesi yüzünden ilgi azalınca ve pek çok sıkıntı yaşanmış firma, Pinnacle firmasını satın almıştır. Pinnacle’ın bu tür destekleriyle

iki ayrı AVID oluşturulmuştur. AVID'in iki yazılımı vardır. Bunlar Media Composer ve AVID Express'dir.

AVID sisteminin ara yüzü diğer dijital sistemlerden farklıdır. Sonsuz bir timeline çizelgesi yoktur. Görüntüleri ekledikçe timeline uzamaktadır. Yeni çıkan formatlardan XDCAM veya P2 gibi formatları yeterince desteklemediği için kasetsiz yayıncılık konusunda beklenen yeri alamamıştır. Ancak analog sistemlere göre çok daha hızlı, pratik ve dönemi içerisinde büyük bir devrim olarak görülmüştür.

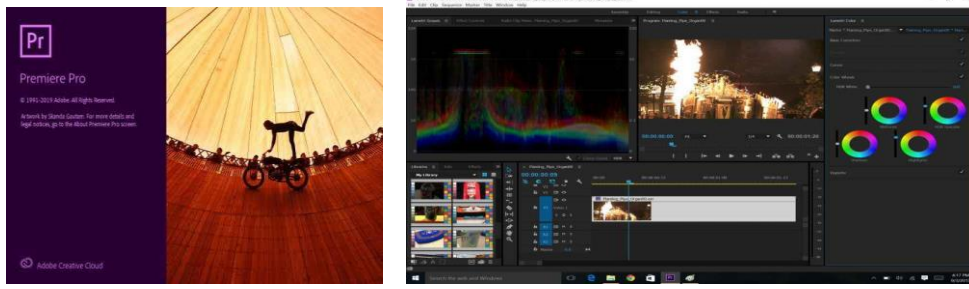

Resim 1: AVID Kurgu Sistemi

b. Adobe Premier

Adobe Premier dijital kurgu sistemleri içinde en yaygın kullanım oranı bulmuş sistemdir. İlk başlarda firmanın kullanıcıya sağladığı en büyük kolaylık; bu programın pek çok bilgisayara yüklenebilme ve amatör kullanıcılara dahil kolay kullanım sağlama özelliği olmaktadır. Ayrıca yazılımından dolayı Adobe After Effects ve Adobe Photoshop gibi Adobe ürünleriyle tam uyumlu kurgu yazılımıdır. Tüm bu özelliklerinden dolayı genellikle Adobe ürünlerini yoğun kullanan, evinde amatör kurgu yapan veya Sinema Televizyon okullarında öğrencilerin kullandığı yazılım haline dönüşmüştür.

Adobe Premier; DV veya HDV giriş çıkış için firewire kartlarla, Component, SDI gibi giriş çıkışlar için Blackmagic Decklink kartlarla uyumlu çalışmaktadır. Bu uyumla oldukça uygun bir rakama doğrudan HD SDI capture yapılabilir. Realtime desteği için Matrox kartlar, HD SDI için Axio LE, Component giriş çıkış ve HDV çalışmak için Matrox RTX 2, SD Component giriş çıkış için RTX 2 SD kartlar bu sistemde kullanılabilir. Adobe Premiere ayrıca Bluefish444 kartlarla da uyumlu çalışmaktadır. Nerde ise tüm TV kanallarında farklı bölümlerde bu yazılıma rastlamanız mümkündür. Grafik servisleri tarafından da tercih edilmektedir.

Resim 2: Adobe Premier Kurgu Sistemi

c. Edius Pro

Günümüzde ulusal TV kanallarında özellikle de haber kurgusunda EDIUS yazılımı kullanılmaktadır. EDIUS, benzer birçok tasarım ve prodüksiyon yazılımına oranla daha hızlı pratik sonuçlar alınabilecek video kurgu, post-prodüksiyon programıdır.

EDIUS, kurgu sistemiyle projeye eklenen video, fotoğraf, müzik gibi her öge için ayrı bir katman oluşmakta ve diğer katmanlarla etkileşime geçerek kurgu yani kompozisyon oluşturulabilmektedir. Profesyonel anlamda sinema filmlerinden, reklamlara, programların giriş jeneriklerine kadar geniş bir kullanım alanına sahiptir. Diğer programlardan ayıran en önemli özelliği birçok formatta videoyu hemen sisteme atabilmektedir. Diğer yazılımlar farklı formatlarda videoları sistemde görmemekte kendi uzantısı yani formatına çevirdikten sonra işlenebilir hale gelmektedir. Yüksek kalitesi ve az yer kaplama özelliğiyle Mpeg2 formatında ve AVI formatında stabil ve realtime çalışma imkânı vermektedir. Firewire ile Timeline'den realtime DV ve HDV kasete çıkış yapabilmektedir. Aynı timeline üzerinde çok çeşitli formatlarda video çalışma imkânı sağlamakta ve Mpeg2 videoyu convert etmeden anında sisteme alabilmektedir.

Resim 3: EDIUS Kurgu Sistemi

d. Final Cut Pro

Mac sistemler üzerinde çalışan kurgu yazılımıdır. Programla birlikte gelen Color ve Motion gibi programlar ile çok yönlü kullanılabilir. Mac sistemler üzerinde DV ve HDV giriş ve çıkış bulunmaktadır. Final Cut Blackmagic Decklink ve AJA kartlar ile tam uyumlu çalışmaktadır. Final Cut ile birlikte kullanılan kartlar Real time desteği vermemektedir. Bu sebeple kurgu işlemleri için hazırlanan sistem konfigürasyonları oldukça üst seviyede olmalıdır. Final Cut'ı öne çıkaran en önemli özelliği kendi içinde kullanılan geniş efekt ağıdır.

Resim 4: Final Cut Pro Kurgu Sistemi

e. Velocity

Velocity ; Betacam Sp ve Digital Betacam ve HD VTR gibi kaynaklardan yüksek kalitede görüntü yakalama, realtime işleme ve çıkış alma özelliklerine sahip olmaktadır. Özel Digital Fusion efektleri, multicam özelliğiyle çok kameralı dizi film ve klip çalışmalarında tercih edilen bu sistem, TV kanallarının bazıları için ise program montajları için elverişli bir sistem olmuştur. Ancak Türk Televizyonlarında çok kabul görmemiş, yaygınlaşmamıştır.

f. Sony Vegas

Sony'nin kendi yazılımı olduğu için Sony ürünlerine destek vermesi avantajını taşıyan dijital kurgu sistemidir. Sony Vegas yazılımında realitme özelliklerinin gelişkin olmaması ve prodüksiyon çalışmalarına hitap etmemesi dezavantajları olmuştur. Çok gelişkin bir yapısının olmaması, Sony tarafından A'dan Z'ye kurulan televizyon kanalları haricinde farklı bir alanda yer almamasına sebep olmuştur. Sony Vegas Türk Televizyonları denenmesine karşın sisteme uygun olmadığına karar verilip, aktif kullanıma geçilmemiştir.

Bilinen ve medya sektöründe en çok kullanılan dijital sistemler yukarıda belirtilenler olmakla birlikte profesyonel ve yarı profesyonel pek çok kurgu yazılımı mevcuttur.

6. Televizyon Haberciliğinde Kurgu ve Etik

Haber Kurgusu; televizyon yayıncılığının hem canlı hem bant yayın formatını günlük akış içerisinde sürekli olarak gündem doğrultusunda şekillendirerek ekrana taşıyan, kanal yayın politikalarını en belirgin şekilde ortaya koyan TV kurgu türüdür. Gün boyu sürekli değişkenlik gösteren gündemin paralelinde içeriği şekillenen haber yayını, tematik haber kanallarının anlık haber üretiminin yanında genel yayın yapan TV kanallarda ise ana haber bülteni akışı doğrultusunda şekillenmektedir. Ana haber bülteni Prime Time öncesi 30-45 dakika arası değişkenlik gösteren yayın süresi içerisinde; kısa VTR den oluşan bir haber ağına sahip olmakla birlikte, dönemi içerisindeki kurgu tarzı ve medya bakış açısının en önemli göstergesi niteliğindedir. Haber kurgusunun önemi sadece döneminin teknik ve anlatı özelliklerini göstermesi değil televizyon gazeteciliği etik anlayışını yansıtmaya açısından da önem taşımaktadır.

Medya Etiği, geçmişten bugüne tartışılan bir başlık olmuş, medyada Etik kavramının karşılığı sorgulanırken Ahlak kavramıyla beraber alınmıştır. Ahlak, belli bir dönemde, belli toplumlar tarafından onaylanan davranış kurallarının ve ilkelerinin toplamıdır. (Kardan, Buğra; 2015, 56, Atabek, 2006, s. 1) Etik ise ahlaki kuralları ve değerleri ele alan felsefe dalıdır. (Kardan, Buğra; 2015, 56). Temeli ahlak kurallarını sorgulayan bir felsefe dalı olan etik kavramı medya alanında basın özgürlüğüyle birlikte sorgulanmakta, medyanın özellikle haber iletimi aşamasında sınırlılıkları tartışılmaktadır. Bu bağlamda basın özgürlüğü kavramı 20.yy'dan günümüze tartışmaların odak noktası olsa da tarih süreci 17 ve 18.yy'a değin dayanmaktadır.

19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarından itibaren de Anglo-Amerikan haberciliğinde nesnellik, tarafsızlık, yansızlık gibi değerlerin önemi artması ve Hutchins Komisyon ile Mc Bride Komisyon Raporları görülürken (Kardan, Buğra,2015, Taş, 2010, s.17-18), Türkiye'de medya etiği ile ilgili girişimler 1960 sonrası ivme kazanmıştır. 24 Temmuz 1960'da Türkiye Gazeteciler Cemiyeti önderliğinde Basın Ahlak Yasası belirlenmiş, 9 maddelik metni denetlemek amacıyla Basın Şeref Divanı görevlendirilmiştir.14 Şubat 1972'de Gazetecilerin Basın Ahlak Kuralları adı altında yeni ilkeler konulmuş, (Kardan Buğra, 2015, Özgen,2002, s. 188)

6 Şubat 1988 tarihinde ise 16 maddelik Basın Meslek İlkeleri medya etiği devreye sokulmuştur. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından en kapsamlı etik bildirgesi ise 18 Kasım 1998 tarihli Türkiye Gazeteciler Hak ve Sorumluluklar Bildirgesi olmuştur. (Kardan ve Buğra, 2015:57)

Gazetecinin uyması gerekli kurallar, 1993'te Avrupa Konseyi Parlamentosunca tespit edilmiştir. Özetle alınan kararlarda; haber ve kanaat birbirinden ayrılacak, haber doğruluğu teyit edildikten sonra tarafsızca yayınlanacak, haberin başlığı içeriğini yansıtacak, dedikodu ve söylenti birbirinden ayrılacak başlıklarını içermektedir. (Şimşek, 2001:296, İbid., :148) Gazeteciler cemiyetinin gazetecilerin hak ve yükümlülükler bildirgesinde en başta yer alan 1.maddede şu ifade yer alır; “Halkın gerçekleri ve doğruları bilme hakkı adına, gazeteci kendi açısından sonuçları ne olursa olsun, gerçeklere ve doğrulara saygı duymak ve uymak zorundadır” (Şimşek, 2001:301) Birleşmiş Milletler Medenî ve Siyasî Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 12. maddesinin 3. fıkrasına göre ,“..ulusal güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık veya genel ahlak veya başkalarının hak ve özgürlüklerini korumak için gerekli sebepler ile hukuken öngörülmüş sınırlamalar dışında hiç bir sınırlamaya tabi tutulamaz” der.(Hazar, 2013:1532) AİHS'nin 10. maddesinin 2. fıkrasında ise; ”kamu güvenliğinin, düzeni korumanın, suçun önlenmesinin, sağlığın ya da ahlâkın ve başkalarının ünü ya da haklarının korunması için, demokratik bir toplulukta zorunlu önlemler niteliğinde olarak, gizli haberlerin açıklanmasının engellenmesi ya da yargı erkinin üstünlüğünün ve yansızlığının sağlanması bakımından, kanunla belirli işlemlere, koşullara, sınırlamalara ya da yaptırımlara bağlı tutulabilir” maddesi yer alır. (Hazar, 2013:1537) Görülüyor ki; etik kavramıyla gazetecilik yani haberci kimliğinin topluma karşı görevi ve sorumluluğunun çizgileri belirlenmeye çalışılmış, yasama, yürütme, yargı gücüne dayalı toplumlardaki önemli güç kaynağı medyanın özgürlüğünün otokontrol sistemine değil belli etik kurallara göre çerçevesi yapılandırılmıştır.

Basın sektörü dünden bugüne özgürlüğünü savunmakla birlikte, kendi otokontrolünü Basın Konseyi tarafından hazırlanan meslek ilkeleriyle sağlamaya çalışmış; “ ırk, cinsiyet, sosyal düzey, inanç ayrımı yapmadan, düşünce vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı , kamusal bir görev olan gazeteciliği ahlaka aykırı özel amaç ve statülere alet etmeden, kişileri ve kuruluşları eleştiri sınırının ötesinde küçük düşürücü, aşağılayan iftira etmeyen bir yayın prensibi belirleyen, kamu çıkarlarının dışında

bireylerin özel hayat gizliliği ilkesine saygı duyan, kamusal bilgilerin yayınında yarar zarar ilişkisini gözeterek toplum yararını düşünen, kaynakların gizliliğini koruyan, şiddet zorbalık kavramlarından uzak haberi reklam, ilan malzemesi haline dönüştürmeyen, cevap ve tekzip hakkına saygılı bir politika izlenmesi gereğini maddelerle belirtmiştir. Görülüyor ki; aslında basın kendi içerisinde doğrularını belirlemiş sınır ve sınırlılıkları çizmiş, meslek elemanlarından bu hedefler içinde toplumun haber alma hakkını doğru yayıncılıkla vermeyi amaç edinmiştir. Yani anayasada belirtilen halkın haber alırken hak ve özgürlüklerini, devletin kaynaklarının gizliliğini koruma maddeleri; aslında basın kurulları tarafından da desteklenmiş, ancak sınırlarının kesin çizilmesi zor olan bir dal olan basın sektörü “basın etiği ve basın özgürlüğü” kavramları arasında çözümsüz hukuksal süreçleri de yaşamıştır. Bu sadece Türk basını için geçerli değil, tüm dünyada da yaşanan bir gerçeklik olmuştur.

Televizyon Haberciliğinde haber etiği maddeleri elbette uygulanması gereken maddeler olmuş, ancak özel medya kuruluşlarının zamanla hakimiyetinin artması, rekabet süreci, reklam payı, medyanın ideolojik gücü, etik kuralları uygulama aşamasında eleştirilerin oluşmasına sebep olmuştur. Haber yayını elbet teki ne denli gazetecilik ilkeleri ve toplumsal ihtiyaç talebi gözetimi idealizminde alınsa da İzleyicilerin dikkatini çekmenin etkili yöntemlerinden biri anlatı tekniklerini kullanarak iyi bir hikâye anlatmaktır. (Tanrıkulu, 2020, Dunn, 2005). Etkilemeyi sık kullanan TV haberleri heyecan veren anlatımlarını metin temeli üzerine kurar. (Tanrıkulu, Fatih, 2020C, Dereci, 2013). Metinden istenilen etkiyi elde etmek için haber anlatısının sağlam bir içerikle kurgulanması gerekir. (Tanrıkulu, Fatih, 2020, Auger vd., 2019). Haber dilinin kurgulanmasında medya organizasyonu önemli bir etkiye sahiptir. (Tanrıkulu, 2020, Yurdigül ve Zinderen, 2012). Her medyanın kendine özgü haber metni oluşturma şekli vardır. Kurgu tarzlarını ve metin dilini belirleyici ise gerçeklik, ideoloji, güç, anlam, dil, söylem, teknoloji gibi unsurların yanı sıra genel yapıyı belirleyen hâkim unsur dönemsel değişkenlik göstermektedir. Anlatıyla gerçek dünyayı yeniden organize etme (Tanrıkulu, 2020, Buozis ve Creech, 2018) kavramıyla belirtilen haber yapma ve bunu hedef kitleye ulaştırmadaki kurgusal aşama yani hazırlık süreci içinde; basın etiği maddeleri, özel medya kuruluşları için sahiplik gücüne hâkim kurum sahibi, siyasi erk, dönemsel olaylar ve genel toplum psikolojisi gibi pek çok unsuru kapsayan bir süreci görmemiz mümkündür.

Bu sebeplerden ötürü; Televizyonda haber etiği ve kurgu bağlamını ifade etmek için dönemsel kronoloji içerisinde temel prensipler doğrultusunda çok yönlü bakış prensibiyle yaklaşılmalıdır.

C. Haber ve Haber Kaynakları

Haberin ne olduğu konusunda pek çok fikir ortaya atılmış en yaygın ve evrensel anlayış “Bir köpek bir adamı ısıırırsa haber değildir; ancak bir adam bir köpeği ısıırırsa, o haberdır” olmuştur. Bu tanıma göre aslında çok sık rastlanılan, her an, herkesin yaşayabileceği türden olay ya da olgular değil, ender rastlanan ve ilgi çekici olanlar haberdır. (Kars,2010; 5) Robert L. Hillard’a göre ise; “Gerçek olan ve insanlar için ilgi çekici her oluşum haberdır” (Kars, 2010;6, Hillard, 1972;91).Stanley Johnson ve Julian Harriss’in 1942’de hazırladıkları “The Complete Reporter” da haber tanımlamaları şöyle sıralanmıştır;

“-Haber, okuyucunun ilgileneceği olaydır.

-Haber, gazeteye basıldığında, okuyucuya yaralı olacağı düşünülen olaydır.

-Haber, okuyucunun bilmek istediğidir.

-Haber, insanların hakkında konuşacağı şeylerdir.

-Haber yakın zamanda olan, keşifler, görüşler ve okuyucuların etkilenecekleri ya da ilgilenecekleri konulardır.” (Kars,2010;7, J.Stanley, Harriss J,1942, 19, Akt: Rigel)

Haberleşme eylemi ise yaşanan ya da tanık olunan, merak edilen ya da öğrenilmek istenilen, aktarma ihtiyacı duyulan bilgi, duygu ve düşüncelerin diğer insanlara duyurumunu içerir (Kazaz, Bayar, 2018:187, Yüksel, Gürçan 2005: 4). Aslında farklı görüşler ortaya atılsa da hepsinde ortak nokta haber gerçek olan ve ilgi çekici olandır.

Bilgi alışverişi temeline dayanan haber geçmişten bugüne bireyin bilgiye ulaşmak için kaynağını aramasının gerçekliğidir. Geçmişte farklı mecraları kullanan birey için günümüzde en önemli haber alma kaynağı medya olmuştur. Telgraf, radyo, televizyon, bilgisayar ve telefonun bulunması haberin hızla koşmaya başladığı bir dönemdir. Haberleşme ve haber alma ise insanın en önemli ihtiyaçlarından biri haline gelmiştir. İnsanlar kitle iletişim araçları vasıtasıyla kitleler halinde etkilenmekte, kontrol edilmekte, tüketilmekte ve üretilmektedir. Yaşadığımız ve adım adım ilerleyerek

geldiğimiz bu çağda televizyon, telefon, bilgisayar, radyo, internet vb. kitle iletişim araçları vasıtasıyla insanlar haber bombardımanına tutulmaktadır. (Kazaz, Bayar 2018) De Fleur ve Dennis'e göre "Olay, haber kaynakları, sivil örgütler, hükümet ya da devlet/ yasal düzenlemeler ve ekonomik olaylar" (Kars, 2010:8)'ın haberin şekil almasında etkili olduğunu savunur. Bu şekil alma kaynaklarıyla beslenen haber, kitle iletişim araçlarının gelişip enformasyonun hızla yayılmasıyla insanlar için git gide daha da önem kazanmıştır. Haberlerin üretimi, toplum yaşamı üzerindeki tahmin edilen ve sık sık da korkulan etkisi ile stratejik bir öneme sahiptir. (Kazaz, Bayar, 218, 187, Oğuz, 2012:225)

1835 yılında kurulan Havas Ajansından bu yana medya; haber alıp-verme organın temelini oluşturmuş. Haberin bireye ulaşmasını sağlayan en büyük araç medya, pek çok faktörden etkilenecek, hedef kitleye ürününü sunmuştur. Haber gerçeğin ve ilgi çekici olanın aktarımı olgusunda sosyal bilimcilerin ortaklaşa tanımladığı bir kavram olsa da gazeteci Jack Fuller'ın New Values kitabında düşünürlere göre gerçeğin iki ölçüsü olduğunu ve bunların "Uygunluk ve tutarlılık" kavramını oluşturduğunu savunmuş, bireyin bilgiyi alırken doğrudan alıp bundan anlam çıkardığını yazmıştır." McLaughlin Grubu" modelinden sıkılan bireyin kutuplara bölünmüş tartışmalar yerine resmin tümünü görmek istediği aşıkardır. (Kovach, Rosenstiel, 2007;46)

Gazetecilik bütün bu kavramlar ve toplumun haber alma kaynağı olarak, oldukça büyük bir sorumluluk içermektedir. Türkiye'de ve dünyada medya kuruluşlarını ve genel anlamda haber üreticilerini siyasi, sosyal ve ekonomik olgular etkilemekte, ortaya çıkan ve kitleye sunulacak ürünün yan faktörlerinin inceleme gereğini yaratmaktadır.

1. Türkiye'de haber alma kaynağı olarak Televizyonlar

Osmanlı Devleti'nde ilk basımevinin kuruluşuna dair belgeler 15. yüzyılı işaret etse de devletin yönetiminde olan ilk basımevi 1727 yılında Dar'üt-Tıba'at-Ül Amire'nin (Resmi Basımevi) adıyla kurulmuş, basın etkinlikleri ise 18. yüzyılın sonunda başlamıştır. Haberciliğin başlamasını yazılı basın kronolojisine göre bu bağlamda görsek de görsel ve işitsel tek platformda birleştiren TV Haberciliğinin başlangıcı elbette ilk yayınla olmuştur. Televizyon yayınları ise, 31 Ocak 1968'de Türkiye'nin ilk deneme televizyon yayını Ankara'da Mithatpaşa Stüdyosu'nda Mahmut Tali Öngören'in açılış konuşmasıyla başlamıştır. TRT'nin ilk spikeri Nuran Devres'in

"Burası üçüncü bant beşinci kanaldan deneme yayını yapan Ankara Televizyonu. "Bugün 31 Ocak 1968. Bu akşamki denemelerine başlıyoruz." sözleri ile ilk yayının haberini de vermiştir. Hafta da 3 gün, üçer saat olarak başlayan deneme yayınları 1 yıl sonra haftada 4 güne çıktı. 1970'de İzmir Televizyonu, ardından 1971'de İstanbul Televizyonu faaliyete geçmiştir. (URL-9)

90'lı yıllarda televizyon kurumunun devlet tekelinde olmadığı tartışılması ve ilk özel televizyonun kurulması, hatta bu kuruluşunda dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın da desteğini alması, tartışmaları daha da arttırmıştır. Sancılı bir sürecin ardından kurulan Star 1'in yayın hayatına başlaması Türk Medya sektöründe farklı bir dönemin başlangıcı olmuştur. Zamanla özel kanal kurmak yasallaşmış olsa da her daim tartışılan bir kavram olan medyanın tarafsızlığı haberin de en büyük eleştiri konusu olmuştur.

Dünyaya baktığımızda; ABD, televizyon yayınlarının başladığı ve ilk televizyon kanallarının kurulduğu ülkedir. İngiltere, Almanya ve Fransa'da İkinci Dünya Savaşı öncesi başlayan televizyon yayınları, savaş nedeniyle kesintiye uğramış ve diğer Avrupa ülkeleriyle birlikte 1950'lerden sonra yaygınlaşmıştır. (Şeker, M; 2006, 37) Dolayısıyla televizyon haberciliğinin ilk örneklerini de ABD'de görmekteyiz. Avrupa kamu yayıncılığı kavramı Televizyon Haberciliğini bir kamusal bir hizmet olarak tanımış, ABD için ise yayıncılık özel kurum fazlalığı daha ticari bir hal almasına neden olmuştur. (Şeker, 2006: 37) Ne denli Türk yayıncılığının Avrupa Televizyonlarının yayınlan temel aldığı düşünülse de özel televizyonların açılması ve sayısının artmasıyla beraber haber yayın dengelerinde farklılaşmalar gözlenmektedir. Türkiye'nin de dahil olduğu pek çok Avrupa ülkesinde 1980'den 1990'a kadar olan süreçte kamu yayıncılığı tekeli çeşitli yöntemlerle kırılmıştır. Bu dönemde, uydu ve kablo teknolojisini kullanan ticari nitelikli özel televizyonlar hızla yaygınlaşmış, yayıncılığın amacı ve içeriği kökten değişmiştir. Televizyon haberleri de diğer program türleri gibi yüksek izlenme oranı hedefine göre yeniden formatlanmıştır. (Şeker, 2006: 37)

2021 yılı RTÜK'ten alınan verilere göre, bugün Türkiye'de karasal ortamdaki yayın yapan 16 ulusal televizyon, 8 bölgesel televizyon, 151 yerel televizyon olmak üzere toplam 175, uydudan 350 televizyon, kablolu ortamda ise 172 televizyon kanalı yayın yapmaktadır. (URL-10)

Resmi ve özel TV kanalları, tematik olarak haber içermeyenler dışında, haber bültenlerine yer vermekte, haberi önemli bir reyting unsuru olarak kullanmaktadır. Günümüzde tematik haber kanalları ise hiç te azımsanamayacak bir orandadır. Halen yayına devam eden haber kanalları; NTV (1996), CNN Türk (1999), Ulusal Kanal (2000), Haber Türk TV (2001), Kanal B (2004), TGRT Haber (2004), Halk TV (2005), Ülke TV (2006), TVNET HD (2007), 24 TV (2007), Bengü Türk TV HD (2007), Bloomberg HT (2010), A Haber (2011), Uzak Haber (2012), KRT TV HD (2014), Akit TV HD (2015), Tele1 (2017), A News HD (2017), Haber Global (2018), Eko Türk HD (2018), TV100 HD (2019), BBN Türk (2020), Flash TV HD (2021) en önemlileri arasında sayılabilir. (URL-11)

2. Televizyon Haberciliği ve Haber Oluşum Sürecini Etkileyen Faktörler

Televizyon haberciliği; haber iletiminde etkili bir yayın organı olarak avantaj ve dezavantajlar içeren bir iletim yoludur. Eğitim düzeyi farklı, farklı ekonomik ve sosyal sınıfta, farklı yaş grubunda olan geniş kitlelere işitsel ve görsel 24 saat haber ulaştırma imkânı tanımaktadır. Dolayısıyla bu büyük bir avantaj gibi gözükse de yazılı basına göre daha az detaylı haber yapabilme, kısa süreli zaman diliminde dar kapsamlı haber oluşturma gibi dezavantajlar taşımaktadır. Televizyon elbette sadece haberi vermekle kalmaz haberi bilme yollarına ilişkin bilgilerimizi yönlendiricide bir unsur taşımaktadır.

Televizyon haberciliğinde izleyiciye ulaşma haberi aktarma periyodu geleneksel yayıncılıkta 1980'lere kadar belli zaman dilimlerinde haber büteni şeklindeyken, 1980'lerden sonra uydu sistemlerinin gelişimiyle ikincil bir televizyon haberciliği yayını doğmuştur. ABD'de CNN'in sürekli haber yayınlamak üzere başlattığı yeni televizyonculuk tarzı kısa zamanda izleyiciler tarafından benimsenmiştir. (Şeker,M; 2006) Dünyanın her köşesinden haber toplamayı ve bu haberleri dünyanın tümüne yayınlamayı ilke edinen CNN, yalnızca haber yayını yapan bir televizyonun da izlenebileceğini ve ticari ortamda var olabileceğini göstermiştir. 24 saat haber yayını yapma elbette ki toplumlar üzerinde yayıncı kuruluş açısından da büyük bir güç sağlamaktadır. Bir haber üretim süreci içinde haber kaynakları, yanlışlık ve nesnellik kıstası, kurumsal yapı ve haber üretenin seçimi gibi birincil faktörler rol oynasa da

haberın üretildiği ülkedeki sosyo-ekonomik durumlar ve siyasi dengeler temelde etkinliği olduğunu göstermektedir. Yapılan bu çalışmada bu oluşum sürecindeki etkinlik ve kurgusal dili tartışılmaktadır. Çünkü son yirmi yıllık süreç incelendiğinde örneklemeler haber oluşumunda yukarıda sayılan kavramların etkilerini açıkça göstermektedir.

3. 2000 ve Sonrası Türkiye’nin Siyasi Sosyal ve Ekonomik Durumuna Genel

Bakış

Dünya için milenyum olarak adlandırılan 2000 yılı teknoloji adına büyük atılımların yapılacağı ve siyasi/sosyal alanda büyük değişimlerin olacağı bir devir başlangıcı olarak beklenmiş, iki haneli bir tarihe geçmesi ile tüm yazılımların sıfırlanacağı" korkularını taşımasına karşın büyük teknolojik sorunlarla karşılaşılmamış, diğer dönemlerin aksine ihtişamlı törenlerle karşılanmıştır.

2000 yılında ABD’de yapılan seçimlerde Demokrat aday Al Gore yüzde 48.4 oy alırken, Cumhuriyeti aday George W. Bush ise yüzde 47.9 oy almasına karşın delege sayısı Gore’dan fazla olduğu için başkanlık koltuğuna oturan isim Bush olmuştur. Rusya’da eski bir KGB ajanı olan Viladamir Putin, “Terristleri her yerde öldüreceğiz!” söylemiyle destek toplamış, 26 Mart 2000’de yapılan seçimlerde Rusya’nın liderliğini ele geçirmiştir. (URL-12) İki binli yılların süper glerin başına iki iddialı isimin geçmesi o yıllar için gelecek ilgili öngörülere de sebep olmuştur. İhtişamlı milenyumun çok da barışıl yaklaşımlar getirmeyeceği konušulur olmaktadır.

2000 yılı için Türk Siyaset tarihinde değişimler başlamış, politikalar dönemin ruhunu yansıtsa da gelecek yıllar için tehlike arz etmiştir. 7 yıldır Cumhurbaşkanlığını sürdüren Süleyman Demirel görevini Ahmet Necdet Sezer’e bırakırken, başbakan Bülent Ecevit’dır. 2000 yılların başlarında dolar o günkü para değerıyla 573 bin lirayı gösterir iken; Türk ekonomisindeki en büyük değişim elbet Türk lirasından altı sıfırın atılması olmuştur. Dyada ise özellikle Avrupa lkelerinin yoğunlukta kullanacağı Euro’ya geçilmiştir. Dünya basını; terör, kazalar ve siyasi kanadı olan adli suçlar leminde yıla başlamıştır.14 Ocakta Birleşmiş Milletler Mahkemesi tarafından yapılan beş Bosnalı Hırvatın, 1993 yılında bir Bosna köyünde en az 103 Müslümanın

katletmesiyle ilgili olarak 25 yıl hapse mahkum etmesi 2000 yılının başında en çok tartışılan davalardan biri olmaktadır. Ardada havayolu kazaları meydana gelmiştir. Fildişi Sahilinde 169 kişinin ölümüne sebep olan kaza, ardından Büyük Okyanus'a düşerek 88 kişinin yaşamını yitirdiği kaza, havacılık sektöründe güvenlik ve ihmal kavramlarını sorgulatmak taktadır. Meksika'da Hidalgo Eyaleti'nin Tepatepec kentinde öğretmenleri sürüldüğü için okulu işgal eden lise öğrencilerine polis müdahale edince kent halkı ayaklanmış ve 68 polisi rehin almıştır.

16 aydır Londra'da ev hapsinde tutulan eski Şili diktatörü Augusto Pinochet'in serbest bırakılırken, Güney Kore'de saatlerce bilgisayarın önünden kalkmayan 37 yaşındaki Kim Kwang-Su, aşırı yorgunluk ve stresten yaşamını yitirmiş, Papa Jean Paul'e suikast girişiminden İtalya'da cezaevinde yatan Mehmet Ali Ağca 13.06.2000 tarihinde Türkiye'ye iade edilmiştir. Yeniliklerin başlangıcı olarak kabul edilen milenyumda Amerika'da genetik harita çalışmalarına başlanmıştır. Endonezya'da yolcu taşıyan bir tekne 500 yolcusuyla birlikte batması ve kurtulmanın olmaması, Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad'ın ölümünden sonra tek aday Hafız Esad'ın oğlu Beşşar Esad referandumla Devlet Başkanlığı'na getirilmesi 2000'lerin konuşulan gündemlerinden olmuştur. (URL-13)

Türkiye'de ise; 22 Ekim 2000 tarihli sokağa çıkma yasağı uygulanarak yapılan son nüfus sayımlarımda nüfusu, 67.803.927 kişi olduğu belirlenmiştir. (URL-14) Türk basını 17 Ocak'ta İstanbul'da bir villaya düzenlenen operasyon sonucu terör örgütü Hizbullah'ın elebaşı Hüseyin Velioğlu ölü ele geçirilip, mezar evlerin ortaya çıkarılmasını ve çok sayıda Hizbullah mensubu yakalanmasını, gazeteci Metin Göktepe'yi "gözaltında öldürdükleri" gerekçesiyle 7 yıl 6'şar ay ağır hapis cezasına çarptırılan 6 sanık polisten 5'inin cezasını onanmasını, Türkiye'nin Yunanistan'a 40 yıl aradan sonra Dış işleri Bakanlığı tarafından ilk resmi ziyaretinin İsmail Cem tarafından gerçekleştirilmesini, Danıştay 10. Dairesinin FP'den İstanbul Milletvekili seçilen Merve Kavakçı'nın, 'Türk vatandaşlığının kaybettirilmesine' ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı'nın iptali istemini oy birliğiyle reddini, Necmettin Erbakan'ın Bingöl'de 1994 yılında yaptığı konuşmada halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği gerekçesiyle 1 yıl hapis cezasına çarptırılmasını ve ömür boyu siyasi yasaklı olmasının onanmasını, Cep Herkülü lakaplı Milli Halter Sporcusu Naim Süleymanoğlu'nun Ankara'da devam ettiği idmanlarda koparmada 145 kilo kaldırarak dünya rekoru kırmaması, Talat Aydemir'in idamıyla sonuçlanan 1963'teki darbe girişimine katılan 1459 Harp Okulu

öğrencisinin haklarını 37 yıl sonra iade edilmesini, 5 Mayıs'ta Anayasa Mahkemesi Başkanı Ahmet Nejdettin Sezer'in TBMM'de yapılan oylamaların 3. turu sonunda, oylamaya katılan 517 milletvekilinden 330'unun oyunu alarak Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. cumhurbaşkanı seçilme sürecini, Hizbullah örgütü üyesi 32 sanığın yargılanmasına Ankara DGM'de (Devlet Güvenlik Mahkemeleri) başlanmasını, 17 Ağustos depreminin ardından müteahhitler aleyhine açılan davalarda ilk ceza kararlarının çıkmasını, Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı Projesi nihai antlaşmaları Devlet Konuk Evi'nde yapılan törenle imzalanmasını, Yatağan Termik Santrali çevresinde hava kirliliği sınır değerleri aşması ve santralin ünitesi durdurularak ilçe halkına "sokağa çıkmayın" çağrısı yapılmasını, Ölüm orucu ve açlık grevlerinin devam ettiği 20 cezaevine müdahale edilmesini tartışmaktaydı. Bu arada medya sektöründe geleneksel yayıncılıktan farklı tematik bir kanal olan içeriğini dizi ve filmlerin oluşturduğu, Amerikan yapımı dizilerin yoğunlukta olduğu, x kuşağını Amerikan kültürüyle tanıştıran CNBC kanalı açılmıştı. İlerleyen yıllarda çocuklarda olumsuz psikolojik etkilerden dolayı gündemin önemli konu başlığını oluşturacak Pokemon yayın hayatına girmiştir. İstanbul metrosunun Pop Müzik sanatçısı Mustafa Sandal'ın tanıtımıyla açılması, Ahmet Kaya ve Kemal Sunal'ın vefatı da dönemin gazete ve TV Haberlerinin konuları arasında yerini almaktaydı. (URL 15)

2000'li yıllar Türkiye'de dönemin başbakanı Bülent Ecevit'in MGK (Milli Güvenlik Kurulu) toplantısında "ciddi bir devlet krizi var" sözlerinden önce, ekonomik krizin geldiği sinyalleri piyasalardaki dengesiz seyirle başlamıştır. Özel medya sektörü sahiplerinin aynı zamanda farklı iş kollarında şirket sahibi olmalarından da dolayı medya sektörü krizden etkilenmiştir. Türkiye'nin önde gelen özel yayın kuruluşları olan;

-KANAL D: Doğan Holding, Türk Dış Ticaret Bankası, Ray Sigorta, PEN Turizm, Hür İthalat, AD Yayıncılık grubu, CNN-Türk, Hürriyet, Milliyet, Radikal, Posta, Meydan, Asabi, Spor, Fanatik, Tempo, Kapital, Radyo D, Radyo Klüp, Radyo Foreks, Hür FM, Doğan Haber Ajansı, Yay-Sat ve Turkish Daily News sahibi Doğan Grubu (Aydın Doğan),

-STAR TV: İmar Bankası, Adabank, Rumeli Bankası, Çukurova Elektrik, Kepez Elektrik, Rumble Elektrik, Rumeli çimento, Trabzon çimento, Lâdik çimento, Şanlıurfa çimento, Gaziantep çimento, ÇESTAŞ Anonim, ELTEM-Tek AŞ., Standart

İnşaat, Yapı Ticaret, Tunceli Pamuk İplik, Telsim, Kral TV, Kral FM ve pekçok radyo istasyonu, Star dijital sahibi Uzan Grubu (Cem Uzan),

-TGRT: İhlas Otomobil Pazarlama, İhlas Pazarlama, İhlas Dış Ticaret, İhlas Gıda,İhlas Ev Araçları , İhlas Fuarcılık, İnternational Hospital, TGRT FM RADYO, Türkiye Gazetesi, İhlas Turkische Verlags, İhlas Net, İhlas Haber Ajansı (İHA) sahibi İhlas Holding (Enver Ören),

-Show TV: sahibi pekçok firmaya sahip Çukurova Grubu (Mehmet Emin Karamahmet), ATV'nin ise 1997'ye kadar sadece gazetecilik yapan tek medya kuruluşu olduklarını söyleyen Sabah Grubu (Dinç Bilgin) idi.

Görülüyor ki; 2000'ler de Türkiye' nin önemli medya kuruluşlarının sahipleri aynı zamanda farklı alanlarda hizmet sağlayan firmaların da sahipleriydi. Dolayısıyla toplumdaki ekonomik sosyal değişim direk medya sektörünü de finansal açıdan etkileyeceği kesindir.

2001 yılında ise; Türk ve Dünya için kitlesel ölümlerin yaşandığı, siyasal dengelerin bozulmaya başladığı, Türk haberciliğinde çok kullanılmayan dış haberlerin artık büyük felaketlerle spotlara taşındığı bir döneminde başlamasına neden olmaktadır. Tabi ki bunda en büyük etkiyi; New York'un İkiz Kulelerine çarpan uçaklar yaratmıştır.

Milenyum ilk yıllarında yaşanan gelişmeler 2000'li yılların çok da sakin geçmeyeceğinin kanıtıdır. 2001 yılında dünya basını; El Salvador' da 7,6 şiddetindeki depremde ölen 840 kişi ve Hindistan Gujarat'da 20.000 kişinin ölümünden, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin başkanı Laurent Desire Kabila'nın evinde özel koruması tarafından öldürülmesinden, George W.Bush'un Amerika Birleşik Devleti'nin 43.başkanı olarak seçilmesinden, NEAR Shoemaker adlı uzay aracının, 433 Eros adı verilen asteroidin yüzeyine inmesinden, 27 yıllık FBI AJANI Robert Philip Hanssen'ın 16 yıldır Rusya'ya casusluk yapma suçlamasıyla tutuklanmasından, Ukrayna'da muhalif gazeteci Georgi Gongadze'nin ortadan kaldırılması emrini veren Devlet Başkanı Leonid Kuçma olduğunun ortaya çıkması üzerine, Kuçma'nın istifası isteğiyle Kiev'de meydana gelen protestolardan, İstanbul-Moskova seferini yapan Tupolev-154 tipi uçağın Atatürk Havalimanı'ndan kalkışından kısa süre sonra Çeçen korsanlar tarafından kaçırılması ve Türk yolcu Gürsel Kambal ile Rus hostes Yuria

Fomina'nın öldürülmesinden, NATO'nun Kosova savaşında seyreltilmiş uranyum mermisini kullanıldığını itiraf etmesinden , 6 Mayıs'ta Suriye'ye yaptığı bir gezi sırasında camiye ziyaret eden Papa II.Jean Paul'un bir camiye ayak basan ilk papa unvanını almasından, bir Hamas intihar bombacısının İsrail Tel Aviv'deki bir diskoda 21 kişinin ölümüne yol açmasından, Peru'da 14 ay içinde seçilen 4.kez yapılan devlet başkanlığı seçiminde İnka asıllı Toledo Alenjandro' nün başkan seçilmesinden bahsediyordu. (URL-16)

Dünyadaki tüm bu gelişmeler 11 Eylül 2001 tarihinin yaşanmasıyla genel geçer yakın tarih gelişmeleri olarak gölgede kalmaktadır.”11 Eylül 2001” de her şey birdenbire değişmiştir. Tarihin en korkunç terörist saldırısı Amerika'da gerçekleştirilmiştir. İki yolcu sabah mesaisinin başladığı saatlerde 18 dakika arayla New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'nin bulunduğu iki gökdeleni vurmuştur. Saldırıda 5 binin üzerinde insan ölmüştür. 7 Ekim 2001'de ABD 11 Eylül saldırısına yanıt olarak Terörizm ile savaş ilan etmiş ve Afganistan'ı bombalamaya başlamıştır. 26 Ekim 2001 yılında ise ABD Başkanı George W. Bush Adalet Bakanlığı, polis ve İstihbarat kuruluşlarının yetkililerini güçlendiren Terörle Mücadele Yasası'nı imzalamıştır. Başkan Bush'un “ya bizdensiniz ya teröristlerden” söylemi ise yabancı medyanın flaş spotlarından biri olmuştur. 2001 yılında Türk Medyasının da en önemli konularından biri elbet 'de 11 Eylül'dür. Haftalarca hatta yıllarca Türk basınında da 11 Eylül'ün ve ardından gelişen olayların haberlerine rastlıyoruz. Usame Bin Ladin'in kardeşi İstanbul'da yakalanması, ABD Heyeti Ankara'ya gelişi, Blair: Taliban için süre doldu başlığı, Terör olayının altında Taliban'ın olduğu kanıtlarının ele geçirilişi iddiaları, Taliban'da savaşa hazırlanıyor içerikleri, Pakistan'daki Taliban Cephesi, ABD Savunma Bakanının Ortadoğu ziyareti, ABD Bankalarında Terör örgütüyle bağlantılı olduğu tespit edilen hesapların dondurulması, Ladin ve El Kaide'ye ait araştırmalar ve operasyon riski, ABD Savunma Bakanının Afganistan'ın sınır komşularıyla resmi ziyareti ve ikna turu, 50 bin askerin Afganistan sınırında oluşu, Afganistan'a başlatılan operasyon haberin baş konusu olmuş, operasyon canlı yayın simultane çeviriyle TRT ekranlarında FOX Pentagon yayını aracılığıyla verilmiştir.(URL- 17)

2001 yılında sadece 11 Eylül olayları tartışılmadı. Türkiye'de büyük yankı uyandıran olaylarda yaşanmıştır. Özellikle Türk ekonomisini yakından etkilediğine inanılan siyasi gelişimler 2001 yıllarında yaşanmış, yıllarca tartışılmıştır. 2001'de Türkiye'de; Çankaya Köşkünde yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantısı (19 şubat) ve

10.cumhurbaşkanı A.Nejdet Sezer Başbakan B.Ecevit'e Anayasa kitapçığı fırlatması, bu tepkinin ekonomik krizi başlatan olay olması, merkezi bankası dalgalı kura geçişin ilk gününde doların fiyatının 689 bin liradan 964 liraya çıkması, faizlerin yüzde 5 bin 200'leri görmesi, Türkiye'nin bu krizde 51 milyon dolar zarara uğraması, krize çare bulmak için Amerika'dan Dünya Bankası Başkan Yardımcısı Kemal Derviş'i getirilmesi dönemin en önemli gelişmelerindendir. Yıllarca siyaset dünyasında yer alacak Adalet ve Kalkınma Partisi 14 Ağustos'ta yeni bir parti olarak 2001 yılında kurulmuştur. Partinin kurucu üyeleri arasında Recep Tayyip Erdoğan da yer almaktadır. (URL-18)

2001 yılında yaşanan diğer önemli gelişmeler; gizli kameralarla dolu bir evde birbirini tanımayan yarışmacıların kendilerine verilen görevleri yapma mücadelesine dayalı, yarışmacıların sosyal ve psikolojik becerilerini ölçen ancak zamanla sosyal ve psikolojik beceriyi gösteremeyenlerin halk oyuyla zirveye oturduğu BBG (Biri Bizi Gözetliyor) programının Türkiye'de büyük bir izleyici kitlesi yakalaması (haber bültenlerine dahi konu olur) , Türkiye A Milli Basketbol Takımının (12 dev adam) Türkiye'de düzenlenen 32.Avrupa Erkekler Basketbol Şampiyonası'nda finalde Yugoslavya'ya yenilerek tarihte ilk kez gümüş madalya elde etmesi, Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan ile 4 koruması ve şoförünün, uğradıkları silahlı saldırıda öldürülmesi, DGM'de (Devlet Güvenlik Mahkemeleri) 5 yıl süren Yüksekova Çetesi davasında 15 sanığa 3 yıl 30 yıl arasında değişen hapis cezasının verilmesi, Eski Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan suikastı zanlılarından olduğu belirtilen Mehmet Fidancı'nın İstanbul'da yakalanmasının ardından suikastla ilgili terör örgütü Hizbullah mensubu biri kadın 10 kişinin ele geçirilmesi , Merkez Bankası'na özerklik getiren yasa TBMM'de (Türkiye Büyük Millet Meclisi) kabul edilmesi, Anayasa Mahkemesi'nin Fazilet Partisi'ni "Laik Cumhuriyet ilkesine aykırı eylemlerin" odağı olduğu gerekçesiyle kapatması oluşturmaktadır.

2002 yılı dünyada 11 Eylül'ün izlerini taşıdığı, siyasette dengelerin tüm dünyada etkileri gözükken terör saldırısının paralelinde şekillendiği, doğal felaketlerle dolu bir yıl olmaktadır. Bu dönemde; Yeni EURO banknotlarının yürürlüğe girmiş, BM (Birleşmiş Milletler) güvenlik konseyinin Usame Bin Ladin'in ve Taliban üyelerinin tüm varlıklarını dondurma kararı almış, NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü) Rusya'yı sınırlı ortak ilan etmiş, İsrail Hamas'ın silahlı birlikler komutanı Salah Sahabe ve 14 sivili öldürmüş, Eski ABD başkanlarından Jimmy Carter'ın 2002 Nobel

Barış Ödülünü almış, Endonezya'ya bağlı Balı Adasında bulunan gece kulübünde düzenlenen bombalı saldırı sonucu çoğunluğu turist 202 kişi ölmüş 300'den fazla kişi yaralanmış, ABD (Amerika Birleşik Devletleri) başkanı George Bush'un ABD Kongresinin onaylamış ve Irak'a savaş açma yetkisi veren kararı imzalamış, Irak devlet başkanı Saddam Hüseyin'in 7 yıllık yeni görev süresi için düzenlenen halk oylamasında oyların tamamını almıştır.(URL 19)

2002'de Türkiye'nin en önemli gündemini seçimler oluşturmaktadır. Demokratik Sol Parti Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit'in 4 Mayıs 2002'de rahatsızlanarak hastaneye kaldırılması, görevine devam edip etmeyeceği konusunda tartışmaları başlatmıştır.8 Temmuz'da Başbakan yardımcısı Hüsamettin Özkan'ın istifası ve ardından gelen istifalar; DSP'nin meclis grubundaki sayısını yüzde 50 oranında düşürmüştür. Bu gelişmeler koalisyon hükümetinin ikinci büyük ortağı Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) Genel Başkanı Devlet Bahçeli 7 Temmuz 2002 günü partinin Bursa İl Teşkilatının Keleş ilçesinde düzenlediği 11.Kocayayla Türkmen Kurultayı'nda yaptığı açıklamada erken seçim yapılması talebinde bulunmuştur. (URL 20) 16 Temmuz 2002'de koalisyon hükümetini oluşturan 3 partinin genel başkanları arasında yapılan zirve toplantısında 3 Kasım 2002 tarihinde erken seçim yapılması kararı alınmıştır. 31 Temmuz 2002'de TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) Genel Kurulu'nda yapılan oylamada erken seçim önergesi oylamaya katılan 514 milletvekilinden 449'unun kabul oyuyla kabul edilmiştir.

2002 seçimler öncesi medya sadece seçimlerde partilerin vaatlerini değil, parti liderlerinin davaları ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in açıklamalarını da haberlerine konu etmekteydi. R. Tayyip Erdoğan'ın hukuksal sürecinden dolayı, 16 Kasım'da Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Adalet ve Kalkınma Partisi Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ü hükümeti kurmakla görevlendirmiştir. İlerleyen süreçte Abdullah Gül başbakanlığında 58'inci Cumhuriyet Hükümeti'ni kuran Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasi yasağı, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 312. maddesinde yapılan değişikliklerle kaldırılmıştır. Recep Tayyip Erdoğan'ın, 8 Mart 2003'te Siirt'te yapılan yenileme seçimlerinde milletvekili seçilmesinin ardından Abdullah Gül başkanlığındaki hükümet istifa etmiş ve Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, hükümeti kurma görevini Recep Tayyip Erdoğan'a vermiştir. Erdoğan, 15 Mart 2003'te Türkiye'nin 59'uncu, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2'nci hükümetini kurarak 2014 yılına kadar sürdüreceği

başbakanlık görevini üstlenmiştir. (URL-21) Seçimler medya kuruluşlarının da en önemli haberleri ve siyasi partilerin propagandaları ise en takip edilen gündem arasında olmuştur. 2002 seçimleri, 2022 yılı itibariyle tam 20 yıl iktidarda kalan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin iktidara geçmesinin başlangıcı olduğu gibi medya patronu bir gücün seçimlerde aday olmasının da önemini teşkil etmektedir. Uzan medya grubu sahibi Cem Uzan; Genç Parti adıyla kurduğu parti, ilk kez seçimlere katılmasına karşın 5.parti olarak yer almıştır. L. Doğan Tılınç "2000'ler Türkiye'sinde Gazetecilik ve Medyayı anlamak" kitabında "Her seçim ortamı üç temel toplumsal kesimi içerir: Seçmenler, seçime katılan kişi, grup ya da partiler ve medya. Medya seçimlerin temel unsurlarından biridir, çünkü seçen ve seçilen arasındaki iletişimi; seçenin seçilene tanınmasını, onun hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar. Bu karşılıklı ilişki, dünyanın her yerinde, biraz da parasal olanaklar tarafından belirlenmektedir. Daha fazla maddi kaynağa sahip olan partiler, kendilerini daha kolay ve daha çok anlatabilirken, maddi kaynağı olmayanlar mesajlarını çok sınırlı bir alana ulaştırabilirler" demektedir. (Tılınç, 2001; 127) Uzan Medya grubunun Türkiye'nin ilk özel kanal olma özelliğini taşıyan yayın kuruluşu Star TV'de yaptığı yayınlar elbet yeni kurulan bir parti için toplumsal tanınırlık sağlamıştır. Genç Parti tanıtımları Star yayın akışı içerisinde sıklıkla yer almış, haberlerde Genç Parti genel başkanı Cem Uzan'ın miting görüntülerine yer verilmiştir. Seçim dönemi içerisinde Cem Uzan'ın "Mazot 1 TL olacak, öss kalkacak, emekliye çift ikramiye" vaatleri Star Haber'de sıklıkla yer almıştır. Hatta yapılan mitingler Star TV ekranlarında canlı olarak verilmekte, dönemin popüler isimlerine halk konserleri düzenlenilip, hedef kitleye (seçmene) ulaşılmaya çalışılmaktaydı. Örneğin; 2002 yılında Sakarya'da Uzan Grubu 26.yılı kutlamaları çerçevesinde Ferdi Tayfur Konseri verilmekte, Ferdi Tayfur halkı selamlarken Sakarya Meydan Muharebesinden bahsetmekte "Çok mücadeleler verdiler, Allah mekanlarını cennet etsin o kahramanların..." derken ise barka vizyonda Cem Uzan'ın halkı selamlayan görüntüsü yer almaktaydı. (URL-22) Seçimleri yabancı basında yakından takip etmekteydi. BBC'de yayınlanan bir haberde mitingi olay yerinde takip eden muhabirin "Adaylardan hiçbiri Cem Uzan kadar ne yapacağı kestirilemez değil. Kendisi hakkında sayısız dava bulunan, çok zengin bir iş adamı. Kendisi, sahip olduğu iletişim operatör sistemi üzerinden gönderdiği mesajlarla dünyaya, ülkesinin iyiliği için çalışacağını vaat ediyor. Ve bugün sahip olduğu gazete üzerinden, IMF'nin (Uluslararası Para Fonu) 48 saat içinde Türkiye'de biteceği sözünü verdi." Anonsunu yapmıştır. (URL-23) BBC Muhabirinin star gazetesinin manşetini

göstererek yaptığı bu açıklama, seçim dönemi STAR TV tanıtım ve haber bültenleri, STAR gazetesi haber ve manşetleri, popüler sanatçıların konserlerinin de yapıldığı seçim mitingleri ve bunların STAR TV'den canlı yayınlanması Türkiye'de önemli medya ve iletişim ağına sahip bir iş adamının medyayı kullanma gücünü göstermektedir. Cem Uzan seçimden 5.parti olarak çıkmasına karşın, Türkiye'de medyanın halk üzerindeki kontrol mekanizmasını göstermesi açısından ileri dönemdeki siyasi güçlere gösterge konumunda olmuştur. Medya'nın halk üzerindeki etkisi elbette Türkiye için geçerli bir olgu değil, son derece evrensel olan bu konuyu, yakın tarih içerisinde Ukrayna seçimlerinde, bir dizi oyuncusunun başkan seçilmesiyle de görmemiz mümkün olmaktadır.

2002'de seçimler gündeminin dışında medya; Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan kadın memurların kıyafet yönetmeliğindeki değişiklik, Euro'nun kullanılmaya başlanması ve dolar ile birlikte kurlara girişi, Afyon'da merkez üssü Sultandağı olan 6 büyüklündeki depremde 43 kişinin ölümü ve 318 kişinin yaralanması, Uluslararası Güvenlik Destek Gücü'nde (SAF) yer alacak Türk Kuvvetinin ilk bölümü Kabil'de göreve başlaması, Yargıtay 9.Ceza Dairesinin Gazeteci-Yazar Çetin Emeç ve Turan Dursun ile İran rejim muhalifi Ali Akbar Gorbani'nin öldürülmesi olaylarının da aralarında bulunduğu birçok saldırıdan sorumlu tutulan İslami Hareket Örgütü'nün "İcra Şurası" üyesi İrfan Çağırıcı hakkında idam cezasının onanması, GAP'ın sulama tünellerinden T2'nin faaliyete geçmesini, PKK birçok Avrupa ülkesinden yasaklanmasının ardından adını KADEK (Kürdistan Demokrasi Ve Özgürlük Kongresi) olarak değiştirilmesi, Ankara'nın en eski ve en büyük sinemalarından Akün'ün 1975 yılında Ertem Eğilmez filmi Hababam sınıfı gösterimi ile kapanması, Büyük Birlik Partisi 1.Olağanüstü Büyük Kurultayı'nda Genel Başkanlığa Muhsin Yazıcıoğlu'nun seçilmesini, Tüpraş yakınındaki Akça gaz Dolum Tesisleri'nde çıkan yangın sonucu 2,5 saatlik yangın söndürme çalışması sonrası 3 milyon YTL zarara uğranması, AB'ye uyum çerçevesinde kabul edilen yasayla, savaş ve yakın savaş tehdidi dışında idam cezalarının kaldırılmasını, Almanya'nın Münih kentindeki 18.Avrupa Atletizm Şampiyonası'nda kadınlar 1500 metrede Süreyya Ayhan altın madalya kazanmasını, Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" adlı romanıyla Fransa'nın "En İyi Yabancı Kitap Ödülü" almasını, Diyarbakır 2 No 'lu DGM, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kapatılan RP'nin (Refah Partisi) Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın adli sicil kaydının silinmesi kararının iptal işlemini

reddetmesini, olaydan bir gün sonra Necmettin Erbakan'ın Konya'dan bağımsız milletvekili adayı olmasını tartışmaktadır.

2003 yılında dünyanın gündeminde ABD-Irak savaşı yer almaktadır. Milyonlarca savaş karşıtı gösteri yapılmasına, Fransa-Almanya ve Rusya'nın muhalif yaklaşımlarına karşın ABD BM'nin de onayı olmaksızın 20 Mart'ta Irak'a savaşı başlatmıştır. ABD Başkanı Bush, 1 Mayıs'ta savaşın bittiğini açıklamış, son olarak 13 Aralık'ta Irak lideri Saddam Hüseyin de ABD güçleri tarafından ele geçirilmiş, Irak'ın ABD'ye direnişi bitmiştir. Savaşın ardından kitle imha silahlarına dair istihbarat bilgileri ABD ve İngiltere'de hükümetlerine dair eleştirilerin yapılmasına neden olmuştur. İngiliz Savunma Bakanlığı silah danışmanı David Kelly'nin şüpheli ölümü ise dünya basınında uzun süre tartışılmıştır. Irak savaşından sonra dünya kamuoyunun gündeminde terör saldırıları birinci sıraya oturmuştur. Fas, Suudi Arabistan ve Türkiye'de düzenlenen saldırılarda çok sayıda sivil yaşamını yitirmiştir. Ortadoğu'daki barış girişimleri de sonuçsuz kalmıştır. Filistinli örgütler 3 aylık geçici ateşkesi süre dolmadan bozulmuştur. İsrail Filistinli örgüt yetkililerine yönelik suikast politikasını sürdürmüşlerdir. Filistinli örgütler de İsrail'de birbiri ardına intihar saldırıları düzenlemişlerdir. Bu arada AB'de köklü değişimlerde yaşanmaktadır. Irak savaşının ardından ABD'ye destek verenler ve vermeyenler olarak bölünen birlik 16 Nisan da Mayıs 2004'te tam üyeliğe kabul edeceği Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Litvanya, Letonya, Estonya, Malta ve Kıbrıs Rum kesimi ile genişleme anlaşmasına imza atmıştır. (URL 24)

2003 yılı küresel sağlık sorunlarının yaşandığı dönemlerden biri olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü, Akut Solunum Yetmezliği Sendromu (SARS) yüzünden uluslararası uyarı yayınlamıştır. SARS 5 Temmuz 2003'de kontrol altına alınmaya kadar 30 ülkede etkili olmuş ve 9 bin kişiyi etkileyen SARS yüzünden 900'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir.

2003 dünya siyasetinde de önemli gelişmelere sahne olmuştur. Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin yerini Hu Jintao'ya bırakmış, İsrail, 1974'ten beri ilk kez Suriye topraklarına saldırmıştır. Rus parlamentosunun alt kanadı Duma seçimlerinde, Devlet Başkanı Vladimir Putin'in desteklediği Birleşik Rusya Partisi (BRP) oyların büyük bölümünü almış, Ruanda'da 1994 yılında 500 bin insanın öldüğü soykırımla ilgili BM mahkemesi, iki basın-yayın kuruluşu müdürünü müebbet hapse mahkûm etmiş, Eski Azerbaycan Devlet Başkanı Haydar Aliyev'in vefat ettiği açıklanmıştır.

2003 yılında Türkiye’de ise; 8 ocakta THY’nin (Türk Hava Yolları) İstanbul-Diyarbakır seferini yapan RC-100 tipi uçağın Diyarbakır’a inişi sırasında düşmesini, bu kaza sonucu 74 kişinin hayatını kaybedip, 3 kişinin ise yaralı kurtulması, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) projesi hizmete girmesini böylece her vatandaşa bir kimlik numarası verilmesi, Irak Devlet Başkan Yardımcısı Taha Yasin Ramazan, Türkiye’ye gelişi önemli olaylar olarak görülmektedir. Tabii önemli gelişme siyaset de olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’ı Siirt seçiminde 1. sıra milletvekili adayı olarak Yüksek Seçim Kurulu’na (YSK) bildirilmiş ve Siirt’te milletvekilli yenileme seçimi yapıp, AKP’nin 3 milletvekilinin 3’ünü de aldığı seçimde, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın TBMM’ye girmiştir. Ardından Başbakan Gül’ün Cumhurbaşkanı Sezer’e 58. Hükümet’in istifasını sunmuş, Siirt’ten milletvekili seçilen Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Erdoğan’ın, TBMM Genel Kurulu’nda yemin etmiş, Sezer’in Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Erdoğan’ı 59’uncu Hükümet’i kurmakla görevlendirmiş, Türkiye Cumhuriyeti’nin 59. Hükümeti, Siirt Milletvekili Recep Tayyip Erdoğan’ın başkanlığında kurulmuştur. Bu siyasi gelişmelerin ardından Diyanet işleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz’ın “siyasi takdire dayalı olarak görevinden ayrıldığını” açıklamış, Necmettin Erbakan, SP’ye katılarak aktif siyasete dönmüş, hakkında üç ayrı gıyabi tutuklama kararı bulunan ve ABD’den dönen İşadamı Halil Bezmen cezaevine konulmuş, TRT Genel Müdürü Yücel Yener görevinden istifa etmiş, kapatılan DEP’in eski milletvekilleri Leyla Zana, Hatip Dicle, Orhan Doğan ve Selim Sadak’ın Ankara 1. No’lu DGM’de yeniden yargılanmalarına başlanması ise takip eden olaylar olmuştur. (URL-25)

2003 yılında yaşanan bazı olaylar 2000’lerin geleceğini de belirler nitelikte olmaktadır. Kuzey Irak’taki Süleymaniye kentinde Türk Özel Timi Bürosu’nu basan 100 kadar ABD askeri, 3’ü subay, 8’i astsubay olmak üzere 11 Türk askerini gözaltına alarak Kerkük’e götürmesini ve akabinde Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül, ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell’i arayarak olayı protesto etmesi ve Türk askerlerinin serbest bırakılmasını istemesi yıllarca konuşulmuştur. RTÜK’ün (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu) Genç Parti Genel Başkanı Cem Uzan’ın Bursa’daki mitingde yaptığı konuşmasını naklen ve tekraren yayınlayan televizyon kanallarını birer ay süreyle kapatması ve ilerleyen günlerde İçişleri Bakanlığı’nın Genç Parti Genel Başkanı Cem Uzan, Yavuz Uzan ve İmar Bankası’nın eski yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 20 kişi hakkında yurtdışına çıkış yasağı konulması, akabinde de

İmar Bankası'nın eski sahiplerinden Kemal ve Yavuz Uzan hakkında, Şişli Nöbetçi 2. Asliye Mahkemesi'nce "zimmet ve nitelikli dolandırıcılık" suçlamasıyla gıyabi tutuklama kararı verilip İmar Bankası'nın 3'ü kadın 9 eski yöneticisi de tutuklanarak Kartal ve Bakırköy cezaevlerine gönderilmesi bu dönem yaşanmıştır. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in "Eve Dönüş Yasası"nı onaylaması, Kamuoyunda 7. AB Uyum Paketi olarak bilinen Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yasa, yürürlüğe girmesi, İstanbul'da düzenlenen kamyonetli ikiz intihar saldırılarında (Levent'teki HSBC Bankası Genel Müdürlüğü ve Beyoğlu'ndaki İngiltere Başkonsolosluğu) Başkonsolos Roger Short ile Sanatçı Kerem Yılmaz'ın de aralarında bulunduğu 33 kişinin hayatını kaybetmesi ve 450 kişinin yaralanması, 2003 yılındaki önemli gelişmeler olmuştur.

2004 yılı Irak, Kıbrıs'taki seçimler, terör saldırıları ve doğal felaketler en çok konuşulan konular olmaktadır. 2004 yılında dünya gündeminin ilk sırasında hiç kuşkusuz yine Irak vardır. Necef'te Şiilerin Felluce'de Sünnilerin şiddetli direnişiyle karşılaşan ABD ordusu, Bağdat'taki Ebu Garib hapishanesindeki işkence fotoğraflarının ortaya çıkmasıyla güç durumda kalması, İşgalin başından bu yana ölen ABD askeri sayısı bini geçtiğinin açıklanması gündemin en çok konuşulan haberlerindendir. 2004'de Dünya'da; İspanya'nın başkenti Madrid'de dört trene düzenlenen saldırıda 100'ün üzerinde insanın hayatını kaybetmesi, Moskova metrosuna bir Çeçen grup tarafından üstlenilen saldırıda 41 kişinin hayatını kaybedip, 120'den fazla kişinin yaralanmasını, Gürcistan'da halkı sokaklara döken "Kadife Devrim" in öncülerinden Mikhail Saakaşvili, Euard Şevardnadze'nin yerine devlet başkanı seçilmesi yer almaktadır. 2004 yılında Kuş gribi salgını, milyonlarca kümes hayvanının itlaf edilmesine rağmen 10 kadar Asya ülkesinde can almış, Fas'ın kuzeydoğusunda meydana gelen Richter ölçeğine göre 6,1 büyüklüğündeki depremde 600'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir. Mel Gibson'ın yönettiği "İsa'nın Çilesi" adlı film, Yahudi toplumu tarafından eleştirilirken, dünya çapında büyük ticari başarı elde etmiştir. (URL-26)

Yılın ikinci çeyreğine Kıbrıs sorunu ve AB'deki gelişmeler damgasını vurmuş, Irak, geride kalan 2004 yılının ikinci çeyreğinde dünya gündeminde ilk sıradaki yerini korurken, 24 Nisan 2004'de Kıbrıs'ta yapılan referandumda Türklerin kabul ettiği Annan planını Rumların reddi, bu döneme damgasını vuran gelişmeler arasında yer almıştır. ABD askerlerinin Irak'taki işkence ve kötü muamelesi de 2004'de dünya gündemini meşgul ederken, Irak'ta egemenlik haziran sonunda geçici Irak hükümetine

devredilmiştir. Irak'ta 14 ay süren işgalden sonra koalisyon güçleri, egemenliği Başbakan İyad Allavi'nin geçici hükümetine devretmiş, Irak'ın devrik lideri Saddam Hüseyin ve adamları mahkemeye çıkarılmış ve Uluslararası Adalet Divanı'nın İsrail'in inşa ettiği Güvenlik Duvarı'nın uluslararası hukuka aykırı olduğuna hükmetmiştir. Filistin'in efsanevi lideri Yaser Arafat'ın ölümü, yılın son aylarına damgasını vuran gelişme olmuştur. (URL 27)

2004'de Türkiye gündeminde Avrupa Birliği (AB) en çok konuşulan konulardan olmuştur. Hatta AB birliği şartlarına uyum için “Türk Ceza Kanunu, Ceza İnfaz Kanunu” gibi temel kanunlarda revizyona gidilmiş ayrıca devlet televizyonlarında farklı dil ve lehçelere yer verilmesine karar verilmiştir. 17 Aralık'ta Brüksel'de düzenlenen AB Zirvesinde birlik üyeleri Türkiye ile müzakerelere başlama kararı almıştır. 5 Aralık'ta Rusya ile ilişkilerde yeni bir dönem başlamıştır. Türkiye'ye resmi ziyaret için gelen V. Putin son 32 yıl içerisinde Türkiye'ye gelen ilk Rus lider olmuştur. 28 Mart yerel seçimlerinde hükümette olan Adalet ve Kalkınma Partisi 11'i büyük şehir olmak üzere 57 ilde belediye başkanlığı koltuğunu almıştır. Konya'nın Selçuk ilçesinde 11 katlı Zümrüt apartmanının yapım hatası yüzünden çökmesi ve bu yıkım sonucu 92 kişinin hayatını kaybetmesi, Irak'ta devam eden çatışmalar ve terör saldırıları, Irak'ta pek çok Türk Tır şoförünün öldürülmesi ve Musul'da Bağdat Türk Elçiliğini korumakla görevli 5 özel harekât polisi saldırılarla şehir düşmesi, medyada haber başlıkları olmuştur. (URL-28)

2004 yılında siyaset, ekonomi ve terör üçle mi hep gündemde olmuştur. Ali Babacan, Adalet ve Kalkınma Partisi 'nin iktidara geldiği 2002 yılında kurulan 58. hükümette ve 2003'te oluşturulan 59. hükümette Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı görevini üstlenmiştir. Babacan yönetiminde, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarından önce görevde bulunan ANAP-DSP-MHP hükümeti sırasında Kemal Derviş tarafından başlatılan Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) programına paralel bir ekonomi politikası takip edilmiştir. Kemal Derviş, 2014'te İtalya'da katıldığı bir konferansta, 2002-2007'de Babacan'ın başında olduğu ekonomi kadrosunun para politikasında özerkliği korumasını övmüş ve bu dönem için 'altın çağ' kavramını kullanmıştır. (URL- 29)

2004 yılında medya sektöründe değişimlerin başlangıcıdır. TMSF (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu), İmar Bankası soruşturması çerçevesinde, birçoğu hakkında ihtiyati tedbir kararı bulunan Uzan Grubuna ait toplam 219 şirketin yönetimine,

“Alacakların tahsili ve mal kaçırılmasını önlemek amacıyla” 14 Şubat 2004 yılında el koymuştur. Star TV’nin yönetimi 26 Eylül 2005’te düzenlenen bir ihaleyle 306,5 milyon Amerikan doları karşılığında Doğan Yayın Holding bünyesine geçene kadar TMSF yönetiminde yayın hayatı devam etmiştir.

2004 yılındaki siyasi ve ekonomik bu kaotik durumun ardından, 2005 yılı yeni umutlar ile gelse de gelişmeler yeni kaosların oluşmasını yaratmaktadır. 10 ocak günü Ukrayna’da seçimlere usulsüzlük karıştığını iddia eden binlerce Yuşçenko taraftarının, günlerce süren protestolar yapması, Seçim Komisyonun Yuşçenko’yu seçimlerin galibi ilan etmesi dikkatleri Ukrayna’ya çekerken; Fransa’da AB Anayasası reddedilmemesi, bazı AB ülkelerinde yapılan oylamalarda anayasaya 'evet' denilse de, birliğin önde gelen ülkelerinin anayasayı reddinin kriz yaratması ve AB Anayasasının henüz tüm ülkelerde oylanmamışken rafa kaldırılması Amerika Birleşik Devletlerinin iç siyasetini tartışmaya açmıştır.

Bu dönemde; Merkel’in Almanya’nın ilk kadın başbakanı olması, Irak’ta halkın Saddam rejiminin devrilmesinin ardından yapılan ilk demokratik seçimler için sandık başına gitmesi, George W. Bush’un ikinci dönemi için yemin ederek göreve başlaması, Irak’ta Kürt lider Celal Talabani Devlet Başkanı olması, Irak’ta Şii lider İbrahim El Caferi başbakan olması, Alman Kardinal Joseph Ratzinger, yeni Papa seçilmesi, Hariri suikastı sonrası başlayan süreçte Suriye, uluslararası baskının da etkisiyle Lübnan’dan tamamen çekilerek 29 yıllık askeri varlığının sona ermesi, ABD’li ve Avrupalı bilim adamlarının güneş sisteminin dışında Jüpiter’den beş kat büyük bir gezegen keşfetmesi, İngiltere’de yapılan seçimlerde Tony Blair’in üçüncü kez başbakanlık koltuğuna oturması, İngiltere’nin başkenti Londra’da üç metro istasyonu ile bir otobüse bombalı saldırılar düzenlenmesi, Saldırıları El Kaide’ye bağlı Ebu Hafs El Mısri Tugaylarının üstlenmesi gelecek politikaları belirleyen gelişmeler olmuştur. 2005 yılında dönemi içerisinde global etkileriyle korku yaratan AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome) hastalığına karşı mücadelede geliştirilen ilk aşı denenmeye başlanmıştır. ABD tarihinin en büyük doğal afetleri arasında gösterilen Katrina kasırgası Florida’ya büyük zarar vermiş ve New Orleans’a doğru ilerlemeye başlamasının ardından Kasırga arkasında bini aşkın ölü bırakmıştır.

Türkiye’de ise 2005 yılında en önemli konu başlıkları ekonomi içeriğiyle olmuştur.31 Ocak 2004’te, Türk lirasından 6 sıfır atılmış ve 1 milyon liranın 1

Yeni Türk Lirasına (YTL) eşitlenmesini öngören ilgili kanun çıkarılmıştır. 1 Ocak 2005'te de paradan 6 sıfır atılarak, Yeni Türk Lirası banknotlar tedavüle girmiştir. Hem ekonomi hem de medya dünyanı ilgilendiren Uzan Grubu el değişiminde, TMSF'nin Star TV'nin satışı için düzenlediği ihalede açık artırmayı 306,5 milyon dolarla Doğan Grubu'na ait Işıl TV kazanmış, TMSF tarafından satışa çıkarılan Uzan Grubu varlıkları arasında yer alan 9 çimento fabrikasının satışını Trabzon Çimento Fabrikası'nın ihalesiyle sona ermiştir. (URL- 30)

2005 yılında hastanelerin Yeni Doğan ünitelerindeki enfeksiyona bağlı bebek ölümleriyle tanışmıştır. Trakya Tıp Fakültesi Hastanesi Yeni Doğan Servisi'nde sekiz bebek 'serratia' bakterisi nedeniyle ölümü üzerine Kayseri'deki Erciyes Üniversitesi Yeni Doğan ünitesinde sekiz bebeğin hayatını kaybetmesi, İncelemede bebeklerin ölüm nedeninin hastane enfeksiyonu olduğu ortaya çıkması da bu dönemde haber merkezlerinin en önemli konu başlığı arasındadır. 2005 yılında Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in 'Türklüğe hakaret' iddiasıyla yargılandığı davada altı ay hapis cezasına çarptırılmış, Balıkesir'in Manyas ilçesinde telef olan hindilerde 'kuş gribi' virüsüne rastlandığı açıklamasıyla bölgede karantina ilan edilmiştir. Türkiye'de yıllar boyu tartışılan “kadına Şiddet” haberlerinin, medyada en önemli vakalarından biri olan evlilik dışı çocuk sahibi olduğu gerekçesiyle Güldünya Tören'i öldürdükleri için tutuklu olarak yargılanan iki kardeşinden biri müebbet, diğeri de 11 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılması 2005'de meydana gelmiştir.

2006 yılında gündem siyaset ve sağlık konu başlıklarında toplanmıştır. Danıştay'a yönelik saldırı, terör olayları, kuş gribi, Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi, Lübnan'a asker gönderilmesi, Papa Benediktus'un Türkiye ziyareti, Bülent Ecevit'in ölümü Türkiye Medyasında en çok konuşulan konular olmaktadır. GFK Türkiye Araştırma Şirketi “2006 Yılı Değerlendirmesi” Araştırması yapmış Türkiye'de en önemli olayları sorgulamıştır. GFK Türkiye Araştırma Şirketinin, Türkiye'nin kentlerini temsilen 16 ilde bin 305 kişi ile yaptığı araştırmada katılımcıların yüzde 62'si Saddam Hüseyin'in idam edilmesini geçen yıl dünyanın en önemli olayı olarak değerlendirmiştir. Katılımcıların yüzde 15,1'i karikatür krizini en önemli olay olarak nitelendirirken, bunu yüzde 9,5 ile “Papa'nın İslam ve Hazreti Muhammed ile ilgili alıntı yaptığı sözler” ve yüzde 6,7 ile “İsrail-Lübnan Savaşı” takip etmektedir. (URL- 31)

2007 yılında ise Abdullah Gül'ün 11. Cumhurbaşkanı seçilmesi, Genelkurmay Başkanlığı'nın 27 Nisan bildirisi, Hrant Dink'in öldürülmesi, AK Parti'nin oylarını artırarak yüzde 47 oyla tek başına iktidara yeniden gelmesi, Referandumda, cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesinin kabul edilmesi, Dağlıca 'da 12 askerin şehit edilmesi, TBMM'nin Kuzey Irak'ta yuvalanan PKK'ya karşı sınır ötesi hareket yapılması için hükümete yetki vermesi, yetkinin TSK'ya (Türk Silahlı Kuvvetleri) devri ve kapsamlı askeri operasyonların başlaması, Isparta yolcu uçağının düşmesi ve ölen yolcular arasında 6 nükleer bilim adamının bulunması, Ankara 'da patlama sonucu 9 kişinin ölümü Türkiye'de yaşanan gelişmeler olmaktadır. (URL-32)

Dünya gündeminde ise; Pakistan eski Başbakanı Benazir Butto'nun bir suikast sonucu öldürülmesi, Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin "pozitif laiklik" çıkışı, İran ile ilgili CİA raporunu, Putin'in AKKA (Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşması) geri adım atması , Japonya'nın askeri füze sistemini geliştirmesini, Kosova'da bağımsızlık belirtilerini, Yunanistan'daki ve Kaliforniya'daki büyük yangınları, Özbekistan'da 8 şiddetinde depremi, Pakistan'da Kanlı Lal Mescidi baskını, Hamas'ın El Fetih ile ipleri koparması ve Gazze Şeridi'ni ele geçirmesi görülmektedir. (URL-33)

2008'in en önemli sorunsalı elbette ekonomi alanında olmuştur. 2007 yılında başlayan ve etkileri esas olarak 2008 yılında hissedilen ekonomik kriz, dış kaynaklı bir çalkantıyla başlamıştır. ABD'de faiz artırımlarıyla birlikte düşük gelirlilere yüksek faizle verilen "subprime" mortgage kredilerinin geri dönüşlerinde yaşanan sıkıntılar, bu kredilerin içinde bulunduğu tahvil paketlerinin sert şekilde değer kaybetmesine neden olmuştur. Gelişmiş ülkelerde başlayan likidite sorunları, 2008 yılına girildiğinde daha da şiddetlenmiştir. Eylül 2008'de dünyanın en büyük yatırım bankalarından Lehman Brothers, 613 milyar dolar borcu olduğunu açıklamış ve iflas etmiştir. Bu, ABD tarihinin en büyük iflası olarak kayıtlara geçmiştir. Bu dönemde, gelişmekte olan ülkeler ise krizden nispeten daha az etkilenmektedirler. Kriz öncesi dolar kuru, 1.20 düzeylerinde seyreliyor ve "1 dolar 1 TL olur mu" tartışmaları yapılmaktadır. Kriz sırasında kur, 1.7 seviyesinin üzerine çıkarak rekor kırmıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ekim 2008'de yaptığı açıklamada, "Kriz bizi teğet geçecek" demesiyle ise gündeme yerleşmiştir. (URL-34)

2008 yılı siyaset, ekonomi ve laiklik konulu haberlerin sorgulandığı bir yıl özelliğini taşımaktadır. Haber merkezleri de genellikle bu üç konu çerçevesinde gündemlerini belirlemektedirler. Dünya medyasında; Irak ve Afganistan'da yine çok sayıda terör saldırısı düzenlenmesi, Hindistan'ın Mumbai kentinde de silahlı bir grup, başta iki otel olmak üzere bazı hedeflere saldırması ,çıkan olaylarda 200'e yakın kişinin ölmesi ve Hindistan, saldırılardan Pakistan'ı sorumlu tutması, Gürcistan'ın, tek yanlı bağımsızlığını ilan eden Güney Osetya'ya ağustos ayında operasyon düzenlemesi ve ardından Rusya ile çıkan çatışmalar yaz aylarında bölgede tansiyonu yükseltmesi, Irak'ın başkenti Bağdat'ta pazar yerinde iki kadının düzenlediği intihar saldırılarında 98 kişinin ölmesi, 208 kişi yaralanması, Sırbistan'da Boris Tadić devlet başkanı seçilmesi, Kosova bağımsızlığını ilan etmesi ve İçinde Türkiye'nin de olduğu 50 den fazla ülkenin Kosova'yı tanınması, ABD'de Demokrat Parti'nin başkan adayı Barack Obama, ABD tarihinin 44. başkanı seçilmesi ve ilk siyahi başkan olarak tarihe geçmesi, Zimbabve'de koleradan ölenlerin sayısının bini aştığı bildirilmesi, Afganistan'da artarda düzenlenen intihar bombacı terörü haber olurken; (URL- 35) Türk medyasında; Ergenekon davası, Anayasa Mahkemesi'nin türban ve Adalet ve Kalkınma Partisinin kapatılması hakkındaki kararları, TSK'nın ağır kış koşullarında Irak'ın kuzeyine hava gücü destekli kara harekatı, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Ermenistan ziyareti en çok haber yapılan konular olmaktadır.

2009 yılında ise dünyada soğuk savaşların ve terörün, Türkiye'de ise dış siyasetin sorgulandığı bir yıl olmuştur. 2008'in son günleri Hamas'ın füze saldırılarını gerekçe göstererek başlattığı Gazze harekâtından ve İsrail'in önce havadan vurup bölgeye karadan Gazze Şeridi'ne girmesini, 22 gün süren saldırılar sonucu 300'ü çocuk 1400 Filistinlinin ölmesini, 18 Ocak'ta ise tek taraflı ateşkes ilan edilip saldırılara son verilmesini, Davos'taki Gazze oturumunda önce İsrail Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Simon Perez'e "Benden yaşlısın. Sesin çok yüksek çıkıyor. Biliyorum ki sesinin benden çok yüksek çıkması bir suçluluk psikolojisinin gereğidir. Öldürmeye gelince, siz öldürmeyi çok iyi bilirsiniz." ve "Benim için de bundan böyle Davos bitmiştir. Daha Davos'a gelmem, bunu da böyle bilirsiniz" söylemlerini, İran'da 12 Haziran'da yapılan cumhurbaşkanlığı seçimleri Ahmedinejad'ın kazandığının açıklanması sonrası da Reformcu aday Mir Hüseyin Musevi'nin seçime hile karıştırıldığını savunması ve taraftarlarını direnişe çağırmasıyla başlayan ayaklanmalarda 72 kişinin ölmesi ve Protestolara katılan Nida Sultan'ın vurulma

anının, reformcuların simgesine dönüşmesini önemli gelişmeler olarak görmekteyiz. ABD Başkanı Barack Obama'nın Rusya ile diyaloglarını yumuşatmak adına Moskova'nın karşı çıktığı füze kalkanı projesini iptal etmesi, Başbakan Merkel liderliğindeki Hristiyan Birlik partileri gerilemeler de oyların yaklaşık yüzde 34'ünü alarak ilk sıraya yerleşmesi, Yunanistan da Karamanlis hükümetinin aldığı erken seçim kararıyla 4 Ekim'de sandık başına gitmiş ve oyların yüzde 44'ünü alan Pasok'un lideri Yorgo Papandreu'un başbakan olması, Kıbrıs sorunu tartışmaları en önemli gelişmeler arasında sayılabilir. (URL-36)

2009, Türkiye'nin yakın tarihi için önemli gelişmelerin başlangıç yılı olmaktadır. Kürtçe yayın yapacak TRT 6 2009 da yayın hayatına başlamıştır. "Ergenekon" soruşturması kapsamında eski YÖK Başkanı Prof. Dr. Kemal Gürüz, eski MGK Genel Sekreteri emekli Orgeneral Tuncer Kılınç, emekli Orgeneral Kemal Yavuz, emekli Kurmay Albay İlyas Çınar, eski Genelkurmay Adli Müşaviri emekli Tümgeneral Erdal Şenel, Özel Kuvvetler 'den emekli Albay Mustafa Levent Göktaş, Prof. Dr. Yalçın Küçük ve eski Özel Harekât Dairesi Başkan Vekili İbrahim Şahin'in de aralarında bulunduğu kişiler gözaltına alınmıştır. "Ergenekon" soruşturması kapsamında adliyeye çıkarılan 21 kişiden, eski Özel Harekât Dairesi Başkan Vekili İbrahim Şahin'in de aralarında bulunduğu şüphelilerden 9'unun tutuklanması, kapatılan DEP'in eski milletvekili Leyla Zana hakkında, DP'lilerce düzenlenen iki ayrı programda yaptığı konuşma nedeniyle 10 yıla kadar hapis istemiyle dava açılmıştır. Ergenekon soruşturması kapsamında ÇYDD Genel Başkanı Prof. Dr. Türkan Saylan'ın İstanbul'daki evinde de arama yapılmasını ve bir süre sonra vefat etmiştir. (URL-37) Bakan Bülent Arınç'a suikast iddiası, Münevver Karabulut'un parçalanmış cesedi Etiler'deki çöp konteynerinde bulunması yine bu yıl önemli siyasi ve sosyal olayları arasında yerini almıştır.

2010 yılında internet ve sosyal medyanın dünyada yarattığı değişimin etkilerini gösterdiği yılların başları olmuştur. Amerikan ordusunun 2004 ve 2009 arasında Afganistan Savaşı'nda tutmuş olduğu 92 bin belgeyi dünyanın önde gelen medya kuruluşlarına sızdıran Wikileaks ve kurucusu Julian Assange'yi ve eski CIA ile NSA çalışanı Edward Snowden'ın 2013'te ABD'nin gizli bilgilerini medyayla paylaşmasını takip etmiştir. Kripto paralar ekonomi haberleri için yeni ancak dünya ekonomisi için uzun yıllar süre tartışılacak bir ekonomik alışveriş ağının temelini de oluşturmuştur.22 Mayıs 2010'da Laszlo Hanyecz isimli bir kişi, sipariş verdiği pizzaların ücretini

Bitcoin'le ödeyerek kripto parayla ilk online alış-verişi yapan kişi olmuştur. Arap Baharı, 2011 yılında kanlı çatışmalara sahne olacak Suriye iç ayaklanmaları ve tüm dünyayı etkileyecek göçmen krizi, iklim krizi, doğal felaketler, taciz tecavüz ve cinayetlere karşı tüm dünyada etkisini gösteren kadın hareketleri, ABD'de 20 Nisan'da yaşanan tarihinin en büyük petrol felaketi, Türkiye'nin pek çok yöresinde yapılması planlanan hidroelektrik santraller ve karşı eylemler, 29 Ekim 2009'da yürürlüğe giren yönetmelikle 32 çeşit GDO'lü ürünün ithalatına izin verilmesi ve tepki yaratması tartışılan konu başlıkları arasındadır.(URL-38) (URL-39)

2011 yılı ise dünyada; Ukrayna eski Başbakanı Yulya Timoşenko'nun ülkesini Rusya ile yaptığı doğalgaz anlaşmasında zarara uğrattığı gerekçesiyle 7 yıl hapis cezasına çarptırılması, Tayland'da parlamentoda yapılan oylamada Yingluck Shinawatra'nın ülkenin ilk kadın başbakanı seçilmesi, Ünlü İngiliz şarkıcı Amy Winehouse Londra'daki evinde ölü bulunması, El Kaide lideri Usame Bin Ladin'in Pakistan'da kara operasyonu sonucunda öldürüldüğü bildirilmesi, Japonya'da merkez üssü Sendai olan 8. 9 büyüklüğünde bir deprem ve ardından oluşan tsunami felaketinde 13 bin 400 kişinin ölmesi, 14 binden fazla kişinin de kaybolması, Mısır'da Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek'in istifasını isteyen muhalifler Kahire'deki eylemi ve sonucunda Mübarek'in istifası gelişmeleri yaşanmıştır. (URL 40)

Türkiye'de ise 2011 yılında seçimler, Somali ve Ergenekon davası konuşulmaktadır. Somali için yardım çalışmaları başlamış ve Başbakan Erdoğan ile eşi Emine Erdoğan'ın Somali'nin başkenti Mogadişu'da Cezire bölgesindeki Kızılay kampını ziyaret etmişlerdir. 64. Cannes Film Festivali'nde Bir Zamanlar Anadolu'da filmiyle Nuri Bilge Ceylan ve "Le Gamin Au Velo" filmiyle Eric ve Luc Dardenne kardeşler büyük ödülü paylaşmıştır. Balyoz Planı davasına bakan İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi heyeti, aralarında Özden Örnek, Halil İbrahim Fırtına ve Engin Alan'ın da bulunduğu 133 sanığın tutuklanmasına karar verilmiştir. Eski Başbakanlardan Necmettin Erbakan'ın uzun süredir tedavi gördüğü hastanede kalp yetmezliği nedeniyle yaşamını yitirmesi, Ergenekon soruşturması kapsamında gözaltına alınarak mahkemeye sevk edilen gazeteciler Nedim Şener ve Ahmet Şık'ın tutuklanması, sanatçı İbrahim Tatlıses İstanbul'da silahlı uğradığı silahlı saldırıda ağır yaralanması önemli gelişmelerden olmuştur. Adalet ve Kalkınma Partisi; kuruluşundan bu yana katıldığı üçüncü genel seçimden birinci parti çıkmış, YSK'nın kesin sonuçlarına göre, Adalet ve Kalkınma Partisi yüzde 49,80, Cumhuriyet Halk Partisi yüzde 25,98, Milliyetçi Hareket Partisi yüzde 13.02, bağımsızlar ise yüzde 6,59 oy almıştır. (URL-41)

2012 yılında dünya ekonomik kriz ve siyasal çekişmelerin yılı olmaktadır. Türk ve dünya basınında; Kıbrıs Türk yönetiminin ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 88 yaşında vefat etmesi, Avrupa Birliği Dışişleri Bakanları nükleer programı nedeniyle İran'a petrol ambargosu uygulanması konusunda uzlaşılması, İran'ın ise Avrupa Birliği'nin nükleer programı nedeniyle petrol ambargosu uygulanmasına misilleme olarak, 20 Şubat'ta İngiltere ve Fransa'ya ham petrol ihracatının durdurduğunu duyurması, Yunanistan'ın, Şubat ayında Avrupa Birliği, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Avrupa Merkez Bankası'ndan 130 milyar euroluk ikinci bir kurtarma paketi alması, 2012'nin ilk çeyreğinde zuhur etmektedir. Yine 2012 yılında Norveçli dışavurumcu ressam Edvard Munch'un ünlü 'Çılgılık' (Scream) adlı tablosu New York'ta 119,9 milyon dolara satılmış, Fransa'daki cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci turunda, sosyalist aday François Hollande, rakibi Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'yi yenilgiye uğratmıştır. F-4 tipi bir Türk savaş uçağı Akdeniz üzerinde Suriye tarafından düşürülmüş, Uçağın uluslararası hava sahasında olduğunu söyleyen Türkiye'nin önce NATO'yu toplantıya çağırması, ardından da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Şam yönetiminin Türkiye için bir tehdit haline geldiğini belirterek Suriye'yle ilgili askeri angajman kurallarının değiştirildiğini açıklaması yılın en çok konuşulan olayları arasında yer almıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi 4 Ekim'de toplanıp, yabancı ülkelere asker göndermesi için hükümete yetki veren tezkereyi kabul etmiştir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde, Maya takviminin göre 21 Aralık günü kıyametin kopacağına işaret ettiğini düşünen yüzlerce insanın Fransa ve Türkiye'de, kıyamet gününden etkilenmeyeceği söylenen Bugarach ve Şirince köylerinde beklemesi, Çin'de ise polis bu kehanete inanan yüzlerce tarikat üyesini tutuklaması diğer önemli gelişmeler olarak yakın tarihte yerine almaktadır. (URL-42) Eski Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'un tutuklanması, sanatçı Azer Bülbül'ün Antalya'da kaldığı otelde vefat edişi, Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink' in öldürülmesi ile ilgili davada tutuklu sanık Yasin Hayal'e "tasarlayarak öldürmeye azmettirmek" suçundan ağırlaştırılmuş müebbet hapis cezası verilmesi, Türkiye'nin ilk yüz naklinin Akdeniz Üniversitesinde gerçekleştirilmesi dönemin önemli gelişmeleri olmuştur.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın düzenlediği "Okul Sütü Programı" kapsamında Türkiye genelinde 7 milyon 200 öğrenciye dağıtılan sütlerden bazı öğrencilerin hastalanarak hastaneye kaldırılması

dönemin en eleştirilen konu başlığı olmuştur. Taksim Meydanı Düzenleme Projesi' kapsamında çalışmalar başlatılması, 'Karagömrük Çetesi' davasından tahliye edilen 'Cübbeli Ahmet Hoca' olarak tanınan Ahmet Mahmut Ünlü'nün, Metris Cezaevinden serbest bırakılması haberlere konu olmuştur. (URL-43)

2013 yılı Türkiye için yıla damgasını vuran gelişme elbette Taksim Gezi Parkı olaylarıyla başlayan süreç olmaktadır. Parktaki ağaçların sökülmesini protesto amacıyla mayıs ayının son gününde başlayan gösteri yurt geneline yayılmış, Türkiye dışında da ses getiren olaylar, bütün bir yılı etkisi altına almıştır.

2013'de Türkiye'nin yakın tarihinde önemli bir yere sahip olan Gezi Parkı olayları basının 20 gün boyunca gündeminden düşmemiştir. Siyasal erk ile gezi parkı eylemcileri arasında keskin bir çatışmaya dönen olaylarda, eylem amacı her iki tarafça da farklı sebeplerle yorumlanmıştır. Eylemcilerin genelde Y kuşağı ve sanatçılardan oluştuğu gezi olaylarında siyasi Erk'in ve halkın hareket unsurları taşıyan itham ve demeçleri uzun süre tartışılmıştır. Emniyet Genel Müdürlüğü raporlarına göre, bu süre boyunca Gezi Parkı'ndaki eylemlere destek vermek için Bayburt hariç Türkiye'nin tüm kentlerinde protesto gösterileri düzenlenmiştir. Bu gösterilere 4 milyona yakın kişi katılmıştır. Ancak sivil toplum kuruluşları, Türkiye genelindeki katılım sayısının daha da yüksek olabileceğini belirtmektedirler. Biri polis sekiz kişi yaşamını yitirmiş, Toplam 10 bine yakın kişi yaralanmış, yüzlerce kişi tutuklanmış, bunlardan 120'den fazlası hakkında dava açılmıştır. Aralarında Osman Kavala, Mücella Yapıcı, Çiğdem Mater, Yiğit Aksakoğlu, Meltem Arıkan Mehmet Ali Alabora ve Pınar Öğün'ün de bulunduğu sanıklara "protestoları örgütlemek ve finanse etmenin" yanı sıra "Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs etme" suçlamaları yöneltilmiştir. İddianamede, Gezi Parkı protestoları "bir darbe kalkışması" olarak tanımlanmıştır. (URL-44)

2014 yılında Türk medyası Manisa Soma'daki trafonun patlaması sonucu çıkan yangının oluşturduğu maden kazasını konuşmuştur. Kazada 201 kişi vefat ederken 80 kişi ağır yaralanmıştır. Erhan Çelik Show TV'de bu bölgeye dikkatleri çekmek için Habertürk ile ortak özel yayınlar gerçekleştirmiştir. 2014 yılı Türkiye'de tabii sadece maden kazaları haberi yapılmamıştır. 2014 yılı operasyonlar, dersane düzenlemesi, 30 Mart yerel seçimlerin tartışmaları ve basına yansımalarıyla geçmiştir. Öte yandan bölgede yaşanan gelişmeler Türkiye'yi de etkisi altına almıştır. IŞİD ve kimliği,

Türkiye’de halk oylamasıyla cumhurbaşkanlığı seçimi, 16 İl Emniyet Müdürlerinin görevden alınması, 20 savcının görev yeri değişikliği, İş adamı Reza Zarrab davası, İlker Başbuğ Ergenekon’dan tahliye edilmesi, Berkin Elvan’ın ölümünün yurt genelinde protestoları, 5 yaşındaki Pamir’in kaybolması, arama çalışmaları sonucu cesedinin komşularının havuzunda bulunması, CHP genel başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’na yumruklu saldırı, Yerel seçimlerin 15 seçim bölgesinde tekrarlanması, İstanbul’un 3. Havalimanının temelini atılması, ABD’nin IŞİD’e hava saldırısına başlaması, Münevver Karabulut’un ölümüyle suçlanan birinci sanık Cem Garipoğlu’nu intihar etmesi, Papa Francis ve Rusya Başkanı Vladimir Putin’in ziyaretleri en konuşulan ve haber yapılan gündem başlıkları olmuştur. (URL-45)

2015 yılında Türkiye ve Dünya Gündeminde; Suriye’deki iç savaş nedeniyle evlerini terk edenlerin göçmen krizi, Fransa’nın başkenti Paris’teki terör saldırıları, Kurban Bayramı’nın ilk gününde Mina’da şeytan taşlama sırasında çıkan izdiham, Nepal’deki deprem ve DAEŞ terör örgütünün saldırıları en çok konuşulan konu başlıkları olmuştur. Türk ve Dünya basınında, Tayland’ın güneyindeki ormanlık alanda toplu mezarların bulunması üzerine başlatılan operasyonların ardından insan kaçakçılarının göçmenleri denizin ortasında kaderlerine terk etmesi ve Arakanlı göçmenlerin dramı, Yunanistan’daki seçimin galibi Aleksis Çipras liderliğindeki Syriza olurken Myanmar’da yapılan seçimi Nobel ödüllü Aung San Suu Çii liderliğindeki Ulusal Demokrasi Birliği Partisinin kazanması uzun süre gündemde tartışılmıştır. 2015 yılında Rus savaş uçağı, Suriye sınırında Türk hava sahasını ihlal ettiği için vurulmuş, Türkiye, G20 Zirvesi’ne ev sahipliği yapmış, Aziz Sancar’ın bilim dalında Nobel ödülü alan ilk Türk olmuştur. (URL-46)

2016 Dünyada; savaşlar, çatışmalar, siyasi krizler, seçimler, terör saldırıları, kazalar ve doğal afetler çerçevesinde geçmiştir. Suriye’de devam eden iç savaş nedeniyle yaşanan insani kriz, ABD’deki başkanlık seçimi, İngiltere’nin AB’den çıkma kararı, 2016’ya damgasını vuran olaylar arasında ilk sıralarda yer almıştır. Birçok ülkede devlet başkanlığı ve genel seçimler yapılmıştır. ABD’de yapılan seçim, Cumhuriyetçi Parti’nin adayı Donald Trump’ın zaferiyle sonuçlanırken, Myanmar’da 50 yıllık askeri yönetimin ardından ilk kez sivil aday Htin Kyaw, devlet başkanı seçilmiştir. Tayvan’daki seçimi kazanan Tsai Ing-wen ülkenin ilk kadın lideri olmuştur. Filipinler’deki devlet başkanlığı seçimini ise Rodrigo Duterte kazanmıştır. (URL-47) Türkiye’de ise Başkanlık tartışmaları gündeme otururken, Sultanahmet saldırısıyla

başlayan olaylar çok sayıda bombalı saldırıyla devam etmiştir.15 Temmuz günü yaşanan darbe girişimi ise yalnızca 2016'nın son ayları için belirleyici etken olmakla kalmamış, önümüzdeki yılları da etkileyecek bir dönüm noktasına dönüşmüştür. Türk Silahlı Kuvvetleri içinde bir grup askerin, hükümeti devirmek amacıyla darbe girişiminde bulunmasıyla, İstanbul'da köprüler kapatılmış Ankara'da da savaş jetlerinin alçak uçuşuyla olaylar başlamıştır. Tatil için Marmaris'te bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, CNN Türk televizyonuna Fasetime üzerinden bağlanarak, halka darbe girişimine karşı sokağa çıkma çağrısı yapmıştır. Savaş uçaklarının TBMM'yi bombaladığı darbe girişimi sırasında 248 kişi yaşamını yitirmiş ve 2.000'den fazla insan yaralanmıştır. 16 Temmuz gününün erken saatlerinde bastırılan olaylardan sonra OHAL ilan edilmiştir.15 Temmuz 2016 gecesi tüm Türkiye'nin televizyon ekranları aracılığıyla takip ettiği olaylar, aslında medyanın kitleler üzerinde haber alma ve iletişim kurabilme yetisinin en büyük göstergelerinden biri olmuştur (URL-48) 15 Temmuz 2016 gecesi saat: 22:00'den sonra tüm medya kuruluşları özellikle haber tematik kanalları İHA ve DHA' dan gelen boğaz köprüsünün kapatıldığına dair görüntüleri ekrana taşımaya başlamışlardır. Ancak resmi bir açıklamanın henüz olmaması kanalların bilgi alış-verişinde sorun yaşamasına neden olmuş, herkes süreci an be an haber ajanslarının katkılarıyla izlemeye takip etmeye başlamış, ilerleyen saatlerde ise kendi haber ekipleriyle yayınlar gerçekleştir hale dönüşmüştür. (URL-49)

Resim 5: 15 Temmuz Darbe Girişimi ile ilgili yayınlardan görüntüler

2017 yılı Dünya Medyası; siyasi krizleri, terör saldırıları, kazalar ve doğal afetleri manşetlerine taşımışlardır. Başkan Barack Obama'nın, 2013'te casusluk ve diğer suçlardan 35 yıla mahkûm edilen Chelsea Manning'i affetmesi büyük yankı uyandırırken; 45. Başkan Donald Trump, Kongre'de yemin ederek göreve başlamıştır. Suriye krizine yönelik siyasi çözüm arayışları ve ülkedeki çatışmaların durdurulması amacıyla Türkiye, Rusya ve İran öncülüğünde Kazakistan'ın başkenti Astana'da başlayan görüşmelerin ilk toplantısında, Suriye'deki ateşkes ihlallerinin üçlü ortak mekanizmayla izlenmesi ve uygulanmasının sağlanması konusunda uzlaşmaya varılmıştır. ABD Başkanı Donald Trump, Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) ticaret anlaşmasından ABD'nin çekilmesi için başkanlık emri imzalamış, Bulgaristan

Cumhurbaşkanı Rumen Radev'in, parlamentoyu feshederek erken seçim kararı almıştır. Türkiye'de ise; cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini öngören anayasa değişikliği gündemin merkezini oluşturmuştur. Türkiye, nisan ayında cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini öngören anayasa değişikliğini oylamak için sandık başına gitmiştir. Halk oylamasında yüzde 51,41 "evet", yüzde 48,59 "hayır" oyu kullanılmış ve anayasa değişikliği, kesin sonuçların 27 Nisan'da Resmî Gazete 'de yayımlanmasının ardından yürürlüğe girmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ankara Spor Salonu'nda yapılan AK Parti'nin 3. Olağanüstü Büyük Kongresi'nde, bin 414 delegenin oyunu alarak genel başkanlığa seçilmiş, cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından 27 Ağustos 2014'te genel başkanlık koltuğunu Davutoğlu'na bırakan Erdoğan, 998 gün aradan sonra yeniden AK Parti Genel Başkanlığını üstlenmiştir. (URL-50) 2017 yılında Türk medyasının önemli manşetleri; İstanbul'da Reina isimli gece kulübüne terör saldırısı ve saldırı sonucu 39 kişinin hayatını kaybedip, 79 kişinin yaralanması, "Yurda dön" ilanına rağmen 3 ay içinde yurda dönmemeleri halinde vatandaşlıktan çıkarılması düzenlemesine gidilmesi, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, partisinin İstanbul Millet vekili Berberoğlu'nun tutuklanmasına tepki için Güvenpark'tan İstanbul'a Adalet Yürüyüşü başlatması ve 25 gün sonra İstanbul Maltepe'de düzenlediği mitingle sona ermesi, ABD Başkanı Donald Trump'ın Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıma ve ABD Büyükelçiliğini Tel Aviv'den Kudüs'e taşıma kararını açıklamasının ardından, dönem başkanının Türkiye'nin çağrısı üzerinde İstanbul'da olağanüstü toplanması olmuştur. (URL-51)

2018 yılı dünya ve Türkiye'de medyanın siyaseti yakından takip ettiği hareketli bir yıl olmaktadır.2018 yılında; 40 yıldır İspanya'ya da terör eylemleri yapan ETA'nın silah bırakmış, Kuzey Kore ile Güney Kore ilk defa resmi temaslarda bulunmuştur. Fransa'da sarı yelekliler adı altında bir araya gelen göstericilerin zamları protesto etmiştir. Ukrayna ile Rusya'nın savaşın eşiğine gelmesi, Elon Musk'ın en büyük hayali olan uzaya turist yollama projesinin ilk adımını atması, SpaceX mekiği 6 Şubat'ta Florida'daki John F. Kennedy Uzay Merkezi'nden fırlatılması gündemde günlerce kalmıştır. Rusya ve İngiltere için ajan olarak görev yapan Sergei Skripal ile kızı Yulia İngiltere'nin sahil beldesi Salisbury'de zehirlenmiş halde bulunması iki ülke arasında krize sebep olmuş düzenlenen soruşturmada olayın arkasında Moskova'nın olduğu ileri sürülmüştür. Bunun sonucunda birçok Avrupa ülkesiyle birlikte dünya genelinde 20'den fazla ülke Rusya'ya karşı İngiltere'nin yanında yer almış ve Rus diplomatları

sınır dışı etme kararı alınmış, aynı gün içerisinde 100'den fazla Rus diplomatın sınır dışı edilmesi kararlaştırılmıştır. 18 Mart'a Rusya'da seçimler yapılmış ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin seçimleri kazanarak 4.dönemine başlamıştır. Fransa'da "zenginlerin cumhurbaşkanı" olarak kötü bir lakaba sahip olan Emmanuel Macron'un akaryakıt zam yapma kararı büyük tepki çekmiş, araçlarda bulundurulması zorunlu olan sarı reflektörlü yelekleri giyen Fransızlar sokağa çıkmış, polisle çatışmış, bu olayın arkasından Macron akaryakıt zammını geri çektiğini açıklamıştır. (URL-52)

Dünya medyasının Türkiye'yi gündemlerine taşımaları ise iki önemli olaydan kaynaklanmaktadır;

1-TSK'nın 20 Ocak'ta terör örgütleri PKK/PYD/YPG'ye karşı hazırlanan Zeytin Dalı Operasyonu'na başlamış, Türkiye ile Suriye arasındaki sınır güvenliğini ve ulusal güvenliği korumak için başlatılan operasyon başarıya ulaşmıştır.

2- 2 Ekim'de Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda Evlenmek için gerekli belgeleri almak isteyen gazeteci Cemal Kaşıkçı başkonsoloslukta öldürülmüştür. Washington Post gazetesine de yazan ve Veliaht Prens Selman'ı sık sık eleştiren makaleler kaleme alan Kaşıkçı'nın önce "binanın arka kapısından çıktığını" söyleyen Suudi yetkililer haftalar sonra Kaşıkçı'nın bir arbede sırasında yanlışlıkla öldürüldüğünü duyurmuştur. Riyad'dan özel bir infaz timinin İstanbul'a geldiği ve Kaşıkçı'nın kaybolmasının ardından ülkeden çıkış yaptıkları belirlenirken soruşturma devam ettiği sırada, Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosu Türkiye'den ayrılmıştır. Türkiye'deki soruşturmaya yardım etmek üzere gelen Suudi başsavcının aslında Türkiye'nin elinde hangi belge ve kanıtlar olduğunu görmek için geldiği sonradan açıklanmıştır. CIA bile Riyad yönetiminde üst düzeydeki bir ismin infaz emri verdiğini işaret etse de ABD Başkanı Trump Riyad yönetimini desteklediğini ve Suudi Arabistan'ın sağlam bir müttefikleri olduğunu söylemiştir. (URL-53)

2019 yılında Dünyada; siyasi gelişmeler, skandallar, salgın hastalıklar ve küresel krizler yaşanmıştır. Türk ve dünya medyası siyasetten sağlık sektörüne globalleşen dünyada tüm ülkeleri etkisi altına alan gelişmeleri takip edip, haber bültenleri aracılığıyla iletmeye devam etmiştir.2019'un en önemli olayları; ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, terör örgütü IŞİD'i Suriye ve Irak'ta resmen yenilgiye uğrattıklarını açıklaması, Ekim'de IŞİD lideri Ebubekir el-Bağdadi, Amerikan Özel Kuvvetleri'nin İdlib kentinde düzenlenen operasyonla ölü ele geçirilmesi, ABD Başkanı Donald Trump'ın Amerikan ordusunu bölgeden çekeceğini açıklamasının

hemen ardından Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine gerçekleştirdiği 'Barış Pınarı Harekatı', YPG/PYD örgütüne karşı harekatı gerçekleştirdiğini duyuran Türkiye bu hamle nedeniyle özellikle batı dünyasında sert şekilde kınanması, 26 Eylül tarihinde Suudi Arabistan Veliht Prensi Selman Kaşıkçı'nın 2 Ekim 2018'de Suudi Arabistan'ın İstanbul Başkonsolosluğunda vahşice katledilmesinin sorumluluğunu üstlenmesi, 21 Nisan'da Ukrayna'da, devlet başkanlığı seçimini ikinci turda yüzde 73,22 oy alan oyuncu Vladimir Zelenskiy'in kazanması ve akabinde ABD'den Ukrayna'ya yapılacak 400 milyon dolarlık askeri yardımı Trump tarafından askıya alınması, ABD istihbaratından bir yetkilinin ABD Başkanı'nın şahsi çıkar için görevini kötüye kullandığını, yabancı bir ülke liderinin 2020 seçimlerine müdahale etmesini istediğini söylemesi ve Temsilciler Meclisi Adalet Komitesi, Trump'ın azline yönelik sunulan "görevin kötüye kullanılması" ve "Kongrenin işleyişini engellemek" adlı iki başlıktan oluşan azil maddelerini onaylaması, Dünya Sağlık Örgütü, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde Ebola salgınının Kuzey Kivu eyaletinin en büyük kenti Goma'ya sıçraması üzerine küresel acil durum ilan etmesi, iklim felaketleri ve doğal afetlerde binlerce insanın yaşamını yitirmesi olmuştur.(URL-54)

Türkiye'de ise; yerel seçimler en çok konuşulan gündem başlığı olmuştur. Türkiye'de 5 yıl boyunca görev yapacak yerel yöneticileri seçmek için sandığa gidilmiş, seçim sonucunda tüm belediyelerin yüzde 44,95'ini Adalet ve Kalkınma Partisi almış ancak büyük şehirlerde durum farklı seyretmiştir. İstanbul'da Ekrem İmamoğlu (CHP) , Ankara'da Mansur Yavaş (CHP) , İzmir'de Tunç Soyer (CHP) seçimleri kazanmıştır. Bu yılın diğer gelişmeleri; Çiftlik Bank'ın firari sahibi Mehmet Aydın'ın Interpol'ün en çok arananlar listesine dahil edilmesi, Yargıtay'ın bozma kararı üzerine yeniden görülen Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesine ilişkin davada birtakım suçlar yönünden zaman aşımının dolma ihtimali nedeniyle dosyası ayrılan Erhan Tuncel'e 99,5 yıl, Ogün Samast'a 2,5 yıl, Yasin Hayal'e 7,5 yıl hapis cezası verilmesi, Haluk Bilginer'in 47. Uluslararası Emmy Ödülleri'nde Şahsiyet dizisindeki performansı ile en iyi erkek oyuncu seçilmesi, Plastik alışveriş poşetleri, 1 Ocak itibarıyla tüketicilere 25 kuruş karşılığında verilmeye başlanması olmuştur.

2020 yılı ise kitlesel sorunlara neden olan felaketler yılı olarak adlandırılmakta ve nitelendirilmektedir. 2020, dünyanın 'Covid-19' adını verdiği sosyo-ekonomik hayatı kökten etkileyen pandemi sürecinin en yoğun yaşandığı yıl olmuştur. İlk Corona Virüs vakasının 1 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Hubei bölgesinin başkenti Wuhan kentinde

ortaya çıkmasıyla başlayan süreç, virüsün gün gün hızla tüm dünyaya yayılmasıyla devam etmiştir. Öyle ki son yılların en büyük kitlesel ölümlerine yol açan bu virüs dünyada dengelerin değişmesine yeni bir düzenin ortaya çıkacağı öngörülerine neden olmuştur.

Türkiye’de ilk vaka bildirimi Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından 11 Mart 2020 tarihinde medya kanalları aracılığıyla yapılmıştır. Gece yarısı 00.30’de Sağlık Bakanı “Bir vatandaşımızın testi pozitif çıktı” diyerek Türkiye’nin de pandemi sürecine girdiğini ilan etmiştir. İlk Türk hastanın virüsü Avrupa teması aldığı, dış dünyadan izole edilip ailesinin gözetim altına aldığı bildirilse de dünyadan gelen ölüm haberleri Türkiye’de paniğe yol açmıştır. Kısa bir süre sonra ise COVID-19 dolayısıyla acil servislerde izdiham yaşanmaya başlanmıştır.

Tüm dünyayı etkileyen Pandemi sürecinde medyanın baş aktörlerden biri olması elbet kaçınılmazdır. Herkes tedirginlik içinde bu yeni hastalığa karşı nasıl tavır alınacağını tartışırken? Medya iletişim araçlarına kitlenmiştir. Haber kanalları uzun yıllardır görmedikleri reytinglere ulaşmışlar, özel ve resmi TV kanallarında prime saatlerde eğlence programları ile sinema filmleri yayınlanmaya başlamıştır.

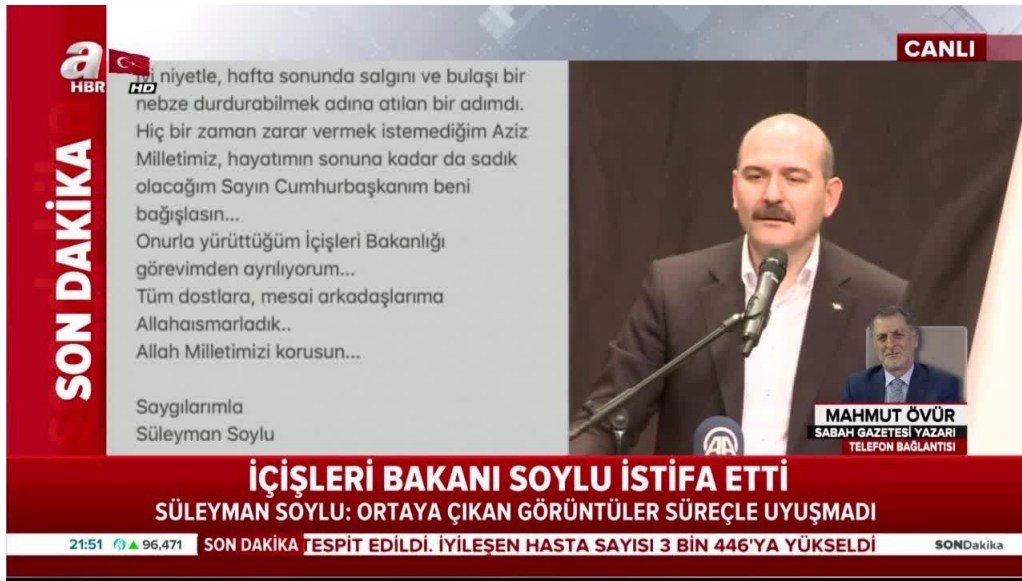

Resim 6: Sağlık Bakanı Fahrettin Koca “İlk Vaka” Basın Toplantısı

Ölüm oranlarının artması Türkiye’de sosyal, siyasi, hukuki, askeri, dini ve kültürel alanlarda kısıtlamalara neden olmuştur. Bu kısıtlamalar kapsamında yüz yüze eğitime ara verilirken, dini ibadet yerleri kısıtlamaya gidilmiş, restoranlar, müzeler, kurslar, alışveriş merkezleri gibi topluma açık yerler geçici süre ile kapatılmış, açık alanlarda dahi kısıtlamalı topluluk kuralları oluşturulmuştur. Spor müsabakaları ertelenmiş, askeri kışlalarda celp, sevk, terhis süreleri uzatılmış, cezaevlerinde düzenleme getirilerek çıkarılan kanunla 90 bin mahkûm tahliye edilmiştir. Acil davalar dışında

mahkemeler tatil edilmiş, hava yolları şirketleri uçuşlarını iptal etmiştir. Temel ihtiyaçların sağlanması konusunda sorun yaşanmaması adına ise market, Pazar gibi gıda temini yerlerin açık kalması belli saatlerle sınırlandırılmış, maske kullanımı ve mesafe kuralı getirilmiştir. Yüzlerce yerleşim yeri, köy ve kasaba COVID-19 tedbirleri kapsamında karantinaya alınmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan yaptığı bir konuşmada salgını, ekonomik sonuçları itibarıyla II. Dünya Savaşı'ndan sonraki en büyük kriz olarak nitelemektedir.

11-12 Nisan 2020'de ise, 2000 yılındaki nüfus sayımından 20 yıl sonra ilk kez geniş çaplı bir sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. İçişleri Bakanlığı, Türkiye nüfusunun yüzde 78'ine denk gelen 64 milyon kişinin yaşadığı 30 büyükşehir ile akciğer hastalıklarının sık görüldüğü Zonguldak ilinde hafta sonu iki gün boyunca sokağa çıkma yasağı uygulanacağını iki saat öncesinden duyurmuştur. Bu halk tarafından paniğe neden olmuş, market ve fırınlarda kuyruklar oluşmuştur. Bunun üzerine İçişleri bakanı Süleyman Soylu sorumluluğun kendine ait olduğunu belirterek istifa etmiş, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından istifa kabul edilmemiştir. (URL-55)

Resim 7: İçişleri Bakanı Süleyman Soylu İstifa Açıklaması

20 Nisan'da Cumhurbaşkanı Erdoğan, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 100. yıl dönümü ile ramazan ayının ilk üç gününü de içine alan 23-26 Nisan tarihleri arasında sokağa çıkma yasağının otuz büyükşehir ve Zonguldak'ta devam ettirileceğini duyurmuştur. 23-26 Mayıs 2020 tarihleri arasında ise 81 ilin tamamında, arife günü ve Ramazan

Bayramı'nın da dahil olduğu dört gün boyunca sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sokağa  ıkma yasakları ve kısıtlamalar devam ederken, tüm dünyanın yepyeni bir döneme gireceği artık her şeyin farklı olduğu yepyeni bir düzene geçildiği kavramları tartışılır olmuştur.

III. BULGULAR

A) STAR TV ve SHOW TV Haber Bültenleri Üzerine Bir İnceleme

İletişim bilimcisi Marshall McLuhan, 1950’lerde, kitle iletişim araçlarının, kitleleri, toplumun egemen kültürünü pekiştirici yönde etkilediğini söylerken,; 1960’larda, modern iletişim araçlarının , özellikle de televizyonun, çeşitli toplumlar ve kesimler arasındaki bölümleri ve farklılaşmaları ortadan kaldırarak dünyayı tek bir Evrensel Köye dönüştüreceğini ileri sürmüştür.(Kars; 2010,73) Oldukça ütöpik bir görüş gibi algılasa da McLuhan’ın bu söylemi, kitlesel olaylar yaşandığında sosyal anlamda globalleşen bir yaklaşımı görmemiz mümkün olmaktadır. 2000 sonrası dönem belki de medyanın globalleşme anlamında da en büyük sınavlarını verdiği bir dönem olmuştur ve ilerleyen zamanlarda da olacaktır.

2000 yılı Türkiye’de geleneksel medyanın bireylere günlük haber özetlerini sunulduğu ve bu iletim ağının dönemsel olarak gerek sosyolojik gerek ise ekonomik değişimlerle şekillendiği Ana haber Bültenleri anlatı dili olarak büyük değişimlere sahne olmuştur. Türkiye’nin son 20 yılının aslında panoramasını direk ve alt mesajlarıyla ana haber bültenleriyle sorgulamak sadece medyayı değil Türkiye’nin sosyal değişiminin medya gözlükleri çerçevesinden yorumlamaya çalışmaktır.

Yapılan bu çalışma da 2000 yılı sonrası STAR TV ve SHOW TV Ana haberleri incelenmiş, bu çalışma için özel arşivler, kanalların internet arşivleri taranmış, bu dönemde haber kanallarında çalışmış 15 basın mensubu ile bireysel görüşmeler yapılmış ve 20 yıllık dönem içerisinde sosyal ve ekonomik değişimleri göz önüne alınarak kurgu anlatı dili ve kurgu tarzı değerlendirilmiştir. Türkiye’nin yakın tarihindeki farklılıkları ve medyaya yansımalarının da etkileri gösterilmeye çalışılmış, kurgunun algı yönetimindeki değeri de sorgulanmıştır.

2000 yılında, Türkiye’nin ilk özel kanalı olma özelliğini taşıyan Star TV Haber merkezi Genel Yayın yönetmenliğini 23 Ağustos 1999’da görevi devralan Ümit

Aslanbay, ana haber sunuculuğunu ise Gülgün Feyman yürütmektedir. 1999’lar Genel Yayın Yönetmenliği koltuğunu Ufuk Güldemir’den alan Deniz Arman Milliyet gazetesinde muhabir olarak başladığı basın sektöründen kaynakla salt habercilik yapma, haber bültenlerinde program formatı yerine reyting alabilecek ham görüntülere 5N1K tarzı metin dizimi ile algıyı hep olayda tutma mantığını gütmüştür. Ana haberleri sunan ise bu dönemde Gülgün Feyman’dır. 1999 yıllarında Ümit Aslanbay’ın yönetimindeki haber bültenine gelinceye dek ana haberler incelendiğinde;

- 1) Haber akışlarının düzensiz ve reyting kaygısında olduğu,
- 2) Haber sürelerinin 2 ile 7 dakika arası değiştiği,
- 3) Haber konularının genellikle aksiyonu ve şiddeti fazla, polis ve adliye olayları ağırlıkta, dönemin popüler isimlerinin yer aldığı olaylar, siyaset dünyasından kavga ve atışmalar olduğu,
- 4) Haber montajlarında çekimlerin yaşam içinde hissi veren çekim kurallarına pek de uymayan, titreyen hareketli görüntülerden oluştuğu (aktüel kamera), olay yerinde görüntü alınamayan ya da tekrara düşmemek için görüntü zenginliği yaratmak adına arşivden desteklenen görüntülerden oluştuğu,
- 5) Müzik desteği VTR’ nin alt ses kanalında kullanılmadığı, bunun yerine olayla ilgili efekt sesleri desteği sağlandığı; (adli olaylarda polis sirenleri, kavga la barbarları, ortam sesleri vs.)
- 6) Geçişlerin kat kullanıldığı ve mecbur kalınmadıkça planların kesilmediği,
- 7) Az Sonra olarak; alt akar yazılar kullanıldığı. Az Sonra kullanılan konuların reyting kaygısıyla içeriklerinin gösteri, aile içi şiddet, cemaatler vs.
- 8) Haber görüntülerinde izleyicinin algısını çekmek istedikleri görüntüyü sarı halka içine alınması, anlaşılır olsun olmasın doğal seslerdeki konuşmalarda dikkat çekilmek istenen kısmın alt yazıyla verilmesi,

Görölmekteydi. Örneğin; Mart.1999 (URL-56) yılına ait bir haber bültenin akış ve içerik dağılımı aşağıdaki gibi şekilleniyordu;

Çizelge 1: Haber Kurgu Analiz: 1999 Star Ana Haber Bülteni

Haber akışı sırası	Haber konusu	Haber Süresi	Haber grafik ve müzik kullanımı	Az Sonra kullanım
1	10 Liralık Banknot Basılacak	03.20	Müzik yok Grafik tablo var	Haberin sonlarına doğru kullandı akar kj AZ SONRA
2	Mecliste kavga “Seçimler ertelenecek mi?”	04.00	Müzik yok. Grafik yok.	Az Sonra yok.
3	“Gazi Mahallesi’nde Silahlar Patladı; 2 Polis Yaralı”	07.10	Müzik yok. Sarı halka ve alt yazı kj	Az Sonrası yok.
4	Berna Yılmaz Atıl Kurtoğlu Defilesinde mankenlik yaptı	02.50	Müzik var.	Az Sonrası yok.
5	Yıldız Tilbe Klüpte olay çıkardı	03.45	Müzik var.	Az Sonra yok.
6	9 yaşında 4 yaşındaki çocuğu öldüren Canavar çocuk haberi	06.30	Müzik yok.Sarı halka ve konuşma kj si	Az Sonra en yoğun kullanılan haber. Sık sık kullanılmış.
7	CHP Lideri Deniz Baykal Mitingi	02.20	Müzik doğalda var.	Az Sonra yok.
8	Çılgık Atma Yarışması	01.50	Müzik yok.	Az Sonra yok.
9	Adana Ve Diyarbakır’da Nevruz “Diyarbakır sakindi, Adana’da	06.48	Müzik yok.	Az Sonra yok.
10	Dünyayı dolaşan patenciye tır çarptı	02.50	Müzik yok.	Az Sonra yok.
11	Bülent Ecevit İzmir Miting	03.00	Müzik yok	Az Sonra yok.
12	Askeri Öğrencilere İrtica Operasyonu	03.50	Müzik yok	Az sonra var.
13	İzmir’de Molotof saldırı planı ve yakalanan zanlıların tatbikatı	02.40	Müzik yok. Alt yazı kj’si var.	Az Sonra yok.
14	Beyin Cerrahı Oktay Babuna İlik nakli dönörü arama	03.35	Müzik yok.	Az Sonra yok.
15	Polis Korsan göstericileri	03.50	Müzik yok. Yoğun alt siren	Az Sonra yok.

	copla durdurdu		sesi ve efekt sesi desteği	
16	Melih Gökçe Halk Ekmeğe indirim ve Dev Ekmek Heykeli	02.30	Müzik yok.	Az Sonra yok.
17	Kasırğa Avusturya'yı yuttu.	01.50	Müzik yok.	Az Sonra yok.

Tablodan da görüldüğü üzere; dönemi içerisinde Star Haber’de benzer bir haber akışı, içerik ve kurgu anlatısı görülmektedir. Konu dizimi alış gelmiş istikrarda değildir. Türkiye’de haber bültenleri genelde; siyasi erklerin gündemi, adli haber, yurt haber, ekonomi haberleri, dış haber, hava durumu ya da spor gündem şeklinde şekillenmektedir. Oysa örnek star haber örnekleminde de gördüğümüz gibi bu dizim reytingi fazla alabilecek genelde izleyiciye aksiyon filmi heyecanı yaşatabilecek haberlerden seçilmektedir. Ekonomi haberleri bu bültende sadece ilk açılış haberinde banknot çıkarma ile ilgili yer verilmektedir. Kurgu anlatısında ise yukarıda da belirtilen genel mantalite dışında, öze indirgersek;

-TBMM’de kavga içerikli “Seçimler ertelenecek mi?” üst bant k’j’si ile verilen haberde; meclis TV’nin yayın kaydının kavga anlarını sıklıkla tekrara düşülerek kullanıldığı, araya meclis başkanının yorumlarının efekt sesi açıldığı, metin desteği az olan habere Ankara canlı bağlantısı yapılarak içeriğinin sorgulanması,

-Gazi Mahallesi Nevruz Olayları Haberinde; Kat bağlantılar, uzun planlar, bol siren sesi ve karmaşa sesi desteği, Üste yer alan kapak KJ dışında izleyici algısını toplamak için kullanılan alt konuşma KJ’lerine yer verildiği, metnin kısa doğal görüntülerin ise oldukça uzun ve kesmeden verildiği, polis ile göstericilerin sıcak temaslarının ve şiddet içerikli görüntülerin sansürlü olarak ekrana getirildiği, bu arada haber bülteninde sık sık alt akar yazıyla AZ Sonrası girilen “Katil Çocuk Cinayetinin” bu haberde birkaç kez yer verildiği, bu haberin 07.00 dakikalık süresiyle bültenin en uzun haberi olduğu,

- Gündelik popüler isimlerinden Yıldız Tilbe’nin meslektaşısı sanatçı Sezen Aksu’nun sahne aldığı yerde barda olay çıkarması ve gözaltına alınması haberinde sadece adliye girişi görüntüsü olması, bar görüntülerinin olmadığından dolayı olayın perfore anlatımında detay görüntü olarak arşiv desteği kullanılıp, konuyla aslında örtüşmeyen konser ve katıldığı programlardan detaylar kullanılması görülmekte,

-Haber bülteni boyunca en çok Az Sonrası giren “Canavar Çocuk” başlıklı haberin süresinin uzun, röportajlara dayalı bir anlatı dili kullanıldığı, sarı halkalarla saldırıya uğrayan mağdur çocuğun annesinin algıyı üzerine toplaması amacıyla sarı halka içine alındığı, zanlı çocuğun hayvanlara da eziyet ettiğini belirtilen çocuk röportajlarının üstüne sokak hayvanlarının farklı mekanlardaki detaylarının kullanıldığı,

Bu dönemde tabloda belirtilmese de Deniz Arman’ın kendi yazdığı yaşamdan alınmış dram bir hayatı ekranda anlattığı ve bülteni bu şekilde Haber Bültenini kapadığı görülmektedir. Aslında aksiyon filmleri tarzı içerik ve kurguyla başlayan haber bülteni, romantik drama üslubunda hikayelerle sonlanmaktadır. Show TV’de de 2000’lere girerken kanalların genel konseptine uygun haber bülteni mantığı hâkim olmaktadır.

1996 -2002 yılları arasında Show Haber’in hem haber müdürlüğünü hem de ana haber sunuculuğunu üstlenen; Reha Muhtar’dı. Reha Muhtarın TRT Atina Muhabirliği ve TRT Kültürü ile yetişmesine karşın, ana haber sunumu ve içerik seçiminde yeni bir ekol oluşturduğu görülmektedir.90’yıllarda gündem oluşturacak özel haberler katmanının dışında, ekonomi başta olmak üzere toplumun her kesimi yakından ilgilendiren konularda yarattığı karakterlerle adeta teatral bir gösteri sunmaktaydılar. Bu dönemde Muhabir Ömür Varol ve 2 metre 28 cm boyuyla ünlenen Halil İbrahim Kuzu gündem haberlerini esprili bir yaklaşımla ele almakta, sokak röportajlarıyla haberi zenginleştirmekte, dönemin popüler müzikleriyle klipler yapmaktadırlar. Reha Muhtar’ın halk diliyle yaptığı anonslar, fon müziğinde aksiyon müziklerinin kullanılması ve “Her nerde yaşanıyor ve yaşatılıyorsa...” sözüyle klasikleşen kapanış anonsları, gafları çok konuşulmasına karşın gündemi belirleyen özel haber dosyalarına da yer verilmektedir.

Show Haber’in 90’lı yılların sonu ve 2000’lerin başına baktığımızda haber akışlarının düzensiz, haber konularının siyaset, ekonomi, magazin, popüler kültür karakterlerinin yaşadıkları, mizah değeri yüksek haberler olduğunu görüyoruz. Öyle ki; yeni albüm çıkaran Halk Müziği Sanatçısı Mahsun Kırmızıgül gündemin yoğun olduğu bir haber gününde canlı yayında stüdyo konuğu olabiliyor ve albümünü tanıtabiliyor, Siverek il olsun diyen muhtar heyeti ana haberin büyük bir kısmında stüdyoda derdini anlatıyor, Hollywood’un ünlü starları Türkiye’de film çektikleri için ana haberin baş aktörü olabiliyorlardı.(Jan Claude Damme ve Jackie Chan gibi) Tüm bu bakış açısının haber

kurgularına da yansıdığını kurguların magazinsel, bol müzik ve klip, hızlı ve abartılı geçiş efektleri, büyük kırmızı halkalar, esprili alt bant KJ'lerinden oluştuğunu görülmektedir. Haberin önüne geçen anlatı ve magazinleşmeyle, çok büyük bir dramı bile süslü kurdelelerle izleyiciye sunulmasına neden olmaktadır. Bu da belki haberin gerçeklik algısını yitirmesine sebep olan bir kurgu anlatısı sunduğu söylenebilir. Doğan Tılınc "2000'ler Türkiye'sinde Gazetecilik ve Medyayı Anlamak" kitabında Reha Muhtar için şöyle bir olay ve anekdottan bahsetmektedir; "Reha Muhtar, "Uluslararası Terörist Bin Ladin'in Afganistan'da gizlendiği inde nasıl yaşadığını, militanları nasıl eğittiğini, gözler önüne seren görüntüleri ele geçirdik. Show TV, bir habercilik başarısına daha imza attı. Bu görüntüleri Show TV olarak Türk ve Dünya Kamuoyuna arz ediyoruz." diyerek habere giriyor" Oysa aynı haberin Dubai'nin El-Cezire tarafından yapıldığı ve aynı haberin başka bir özel kanalda da aynı tarih ve saatte ekrana getirildiği saptanıyor. Televizyon habercilerinin haberi köpürtüp satmak dediği reyting kaygısıyla oluşan bu durum Show anlamında yapılsa da Doğan Tılınc'ın da belirttiği gibi haberde gerçeklik algısını yıkıyor. (Tılınc, 2001:61-62)

2001 yılı ise; Türk basınında da büyük yankı uyandıran, 11 Eylül olayları; günlerce basının odak noktası olmuştur. Star Haber'in 11 Eylül sonrası yaptığı haberler;

- "ABD her an vurabilir" ana KJ'li haberde: İngiliz basının iddiası ve 48 saat içinde operasyon beklentisi, (Kurguda; ABD askerlerinin farklı zamanlarda yaptığı operasyonlardan arşiv görüntüler, silah ve efekt sesleri, perfore ile doğru orantılı Usame Bin Ladin'in görüntüleri, Almanya'da Kaplancıların görüntüleri kullanılmakta)

- "Operasyon başladı mı?" ana KJ'li haberde: ABD'nin Afganistan'a düzenleyeceği olası operasyon (Kurguda dış haberden alınan ana perforeyi destekleyen arşiv görüntüler, müzik ve grafik desteksiz, doğal ses efektleriyle kullanılmış)

- "İsmail Cem Amerika'da" ana KJ'li haberde: Dış İşleri Bakanının ABD ile resmi ziyareti (Kurguda; ziyaretin görüntüleri perfore ile eş zamanlı kullanılmış)

- "Sanal Değişim Tam Hız" ana KJ'li haberde: İnternette arama motorlarında en çok aranan kelimelerin "Ladin, Taliban, Afganistan " olduğu; (kurguda perfore ile doğru orantılı arşiv görüntüleri ve arama motorlarındaki anlatı da grafik desteğiyle kullanılmış. Müzik alt fonda mevcut.)

-“Aranıyor” ana KJ’li haberde: İnterpol tarafından aranan Usame Bin Ladin kırmızı bültenle aranıyor belgesi ve belgedeki detayların incelenmesini; (kurgusu belgenin grafik desteğiyle detaylarının yakınlştırılıp hareket verilmesi, arşivden 11 eylül olay anı görüntüleri, Usame Bin Ladin’in farklı ortamlarda çekilmiş fotoğrafları ve altta Arapça bir şarkı yer almakta)

- “Afganistan’dan yükselen ses” ana KJ’li haberde: ABD’nin saldırı tehlikesine karşı telefon Afganistan’ın tüm telefon bağlantılarını kesmesi, gizli bir şekilde Star Haberi alan Halil Resullü’nün telefon bağlantısıyla anlattıklarının ekrana taşınması, (Kurgu Halil Resullü’nün DSF yapılarak konuşma kj’si kalın ve ekranın 2/3’üğü kaplayacak büyüklükte, alt fonda arşiv görüntülerinden, alt da savaş ortamı silah cephe ambiyansı ile verilmektedir. Arşiv görüntüleri için; Afganistan’da halk, çarşı, çatışmalar ve asker görüntüleri. Perfore az da olsa konuyu özetlemek için kullanılmakta.) gibi çok fazla örneği görmemiz mümkün. (URL:57)

2001 Haber konularının 11 Eylül tabanlı olmasına karşın kurgu anlatısı incelendiğinde; sürelerin 3-10 dakika arası değiştiği, hatta önemli başlıkların sürelerinin ana haberin neredeyse yarısında etkin olduğu, haber kurgularının sade ve arşiv destekli ya da olay anı görüntüsünden alındığı, konuşmaların (özellikle canlı bağlantı kayıtlarından haber yapıldığında) anlaşılabilir alt konuşma KJ’si kullanarak anlatımın desteklendiği, savaş ambiyansı yaratmak için haberlerin altına silah sesleri ve çatışma gürültüleri konulduğu, haberlerin bu dönemin özelliklerine karşın bu konuda son derece yalın ve düz anlatım tercih edildiği bunun kurguda da kendini gösterdiği görülmektedir. Bu sadece Star TV için değil diğer medya kuruluşlarında da benzer nitelikte olmaktadır.

2001 yılında; Star TV’nin haber merkezi genel yayın yönetmenliğini; 28 Ekim 2000’de Uğur Dündar (ana haber sunucusu: Uğur Dündar) yürütürken, 26 Mart 2001’de Ali Kırca ve Ayşenur Aslan (Ana haber sunucusu: Ali Kırca) devralmaktadırlar. 4 Ekim 2001’de ise bu görevde Ümit Aslanbay (Ana haber sunucusu: Erhan Ertürk) yer almaktadır. Show TV’nin haber merkezi genel yayın yönetmeni; 1996 ile 2002 haziran ayına kadar Reha Muhtar yürütmüştür. 2001 senesi iki ana olay etrafında şekillenmiştir;

1-11 Eylül Terör olayları ve bunun yansıması Afganistan operasyonu,

2-Türkiye’deki ekonomik kriz ve siyasal dengelerin bozulması.

İki haber merkezide bu iki ana konuyu haber bültenlerinde işlemişlerdir. Reha Muhtar katıldığı bir TV programındaki haber içerik seçimindeki önceliklerini “Türkiye’deki insanın sorunları, öncelikli olarak benim kafamı meşgul ediyor. Dolayısıyla bunu haber bültenine öncelikli olarak taşıyorum. Bir gün gelir ki Türkiye’deki bakanlar kurulu toplantısından daha önemli olur. Kimse kusuruma bakmasın bu konuda.” (URL-58) demiştir. “Türk halkının sorunları benim için öncelikli” diyen Muhtar haber bülteninde özellikle ekonomiyle ilgili haberlere ağırlık vermiştir.

2002 yılının ilk yarısında Star TV’nin genel yönetmeliğini Ayşenur Arslan yürütürken ana haber sunucularının Erhan Öztürk ve Ece Özbek olduğu görülmektedir. Show TV’de ise; 30 Haziran 2002 tarihine değin 1996’dan beri haber müdürlüğünü ve ana haber sunuculuğunu üstlenen Reha Muhtar bulunmaktadır. Reha Muhtar 26.Haziran.2002 Show TV ana haber bülteni kapanış anonsunda “Reha Muhtar’dan bu akşamlıkta bu kadar. Yarın akşam ben canlı yayında olmayacağım efendim. İyi geceler Türkiye her nerede yaşıyor ya da yaşıtlıyorsa” sözleriyle Show TV’den ayrılmıştır.9 Eylül 2002 tarihinde STAR TV ekibine Reha Muhtar katılmış, hem genel yayın yönetmenliğini Arslan ile devam etmiştir, hem de ana haber sunucusu olarak yer almıştır. Star haber de Reha Muhtar’ın yönetimindeki haber bülteni 12 Kasım 2002’de Can Ataklı’nın gelmesine kadar sürmüştür. Show Haber Tuncay Özkan ve Alican Değer’in yönetimi ve Defne Samyeli’nin sunumuyla ana haberleri yayınlarken, Star TV 2004 yılına kadar Can Ataklı’nın yönetimi ve sunumunu yaşayacaktır.

Reha Muhtar dönemi Star TV’de Muhtar’ın yayıncı kimliğine uygun bir anlatı dili kullanılmıştır. Reha Muhtar Show TV’de kullandığı Jenerik ve Fon müziğini Star TV’de de kullanmış, kısa sürelik Star TV ana haber yayınlarını üstlenen Muhtar, “Ateş Hattı” programını da kanala taşımıştır.

Çizelge 2: Haber Kurgu Analiz: STAR TV Ana Haber Bülteni (18.10.2002) (URL-59)

Haber akışı sırası	Haber konusu	Haber Süresi	Haber grafik ve müzik kullanımı	Az Sonra kullanım
1	Cem Uzan Mitingi (Seçim Kapağı)	8 dakika (ortalama)	Grafik yok, sarı konuşma alt yazısı, Arşiv görüntüleri kullanılmış	Az Sonra yok
2	İstanbul'da 3 kişinin öldüğü Trafik Kazası	3 dakika 31 saniye	Full ekran dan KJ, Alt konuşma KJ'si	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Fuhuş Haberi)
3	Polislerin Tinerici Baskını (Özel Haber KJ bandı)	1 dakika 40 saniye	Sarı alt konuşma KJ'si	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Fuhuş Haberi)
4	Alkollü sürücü Polisi Suçladı	7 dakika 50 saniye	Sarı alt konuşma KJ'si (ekranın 1/5 büyüklüğünde ve her konuşmada yazılmış)	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Fuhuş Haberi/ Kameralara saldıran müdür/Eşin tecavüzü 8 yıl hapis)
5	Gazete okuyan müdür	2 dakika 38 saniye	Sarı alt konuşma KJ'si (ekranın 1/5 büyüklüğünde ve her konuşmada yazılmış)	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Derya Tuna olayı)
6	Boşanmış ailenin dramı	2 dakika 30 saniye	Sarı alt konuşma KJ'si (ekranın 1/5 büyüklüğünde ve her konuşmada yazılmış)	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Eşin tecavüzü 8 yıl hapis/ Derya Tuna olayı/Fuhuş

7	İstanbul'da fuhuş pazarlığı	8 dakika 15 saniye	Sarı alt konuşma KJ'si (ekranın 1/5 büyüklüğünde ve her konuşmada yazılmış) sarı halkaya alma, ekranı ikiye bölme, full ekran dan KJ,	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Eşin tecavüzü 8 yıl hapis/Derya Tuna Olayı)
8	Derya Tuna'yı yaralayanın abisi konuştu	4 dakika 50 saniye	Sarı alt konuşma KJ'si (ekranın 1/5 büyüklüğünde ve her konuşmada yazılmış) Arşiv görüntüleri/turuncu halka içine alma)	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Eşin tecavüzü 8 yıl hapis)
-9	Küçük çocuğun yüzünü kaplayan ve geçmeyen yaralar ile dramı	3 dakika 50 saniye	Dramatik müzik kullanımı / Sarı alt konuşma KJ'si	Az sonra yok
10	Hayvanlar Alemi (çitanın avlanması/konuşan karga/)	2 dakika 30 saniye	Hareketli eğlenceli müzik/alt yazı KJ	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Eşin tecavüzü 8 yıl hapis)
11	Dünyadan şaşırtan soygun görüntüleri	3 dakika 8 saniye	Gerilim müzik ve perforeli anlatım	Haber sırasında akar AZ SONRA kullanılmış (Eşin tecavüzü 8 yıl hapis)
12	"Eşin rızası olmadan cinsel ilişkiye zorlayan koca tecavüzcü sayılıp 8 yıl hapis cezası alacak" haberi ve ünlülerin görüşü	5 dakika 30 saniye	Arşiv görüntüleri/ ünlülerle telefon bağlantısı KJ'leri/ konuşma KJ'si	Son haber

Reha Muhtar'ın Star TV ana haberin yönetim ve sunumunu üstlendiği dönemde; Star TV'de Show Haber etkisini görmemiz mümkündür. Reha Muhtar'ın 90 yıllarda ve 2000 yılların başında benimsediği haber anlatı dili ve kurgu tarzı 2002'de Star'da Reha Muhtar'ın hâkim olduğu dönemde görülmüştür. Yayın akışının reyting kaygılı hazırlandığı, yayın sıralamasında diğer kanalların yayınlarına göre şekillendiği, şiddet-kavga cinsellik magazin ünlüleri ve görüşleri gibi reyting getireceği düşünülen haberlere ağırlık verildiği, gündemin takip edildiği ancak ağırlığın yurt haber ve ilgi

ekeceği düşünülen konulardan oluştuğu görülmektedir. Bu dönemde tıpkı 90'laraki SHOW TV Haber'de olduğu gibi ekranın neredeyse 1/5'ini kaplayan sarı renkli konuşma KJ'lerinin röportaj sesi anlaşılsa bile anlatımı güçlendirmek için kullanıldığı, görüntülerin net ayrıntıyı göstermesine karşın algıyı odaklamak için büyük sarı halkalar oluşturulduğu, müzikle anlatıma duygu katmak amacı güdüldüğü (heyecan, gerilim, hüzün vs.) görülmektedir.90'lardaki olayları tiye alan tiyatro karakterlerini anımsatan tiplerde muhabirleri görülmemektedir. Muhabirler, haber dosyaları hazırlayan araştırmacı gazeteciler niteliğindedir. Perforede anlatı dillide 5N1K kurallarına uygun son derece yalın anlatımdadır. Bu yalın dil Reha Muhtar'ın anonslarına da yansımaktadır, Show TV'de aktör kimliği burada sunucu kimliğine bürünmüş durumdadır.

Bu dönem kurgu tarzına baktığımızda; ana olay görüntülerinin yalın bir şekilde kat olarak bağlandığı, önemli olay videosunun tekrara düşerek perfore desteğiyle birkaç kez ekrana getirildiği, müziğin konuya göre çok heyecan ya da dram yaratılmak istenmiyorsa kaçıldığı, KJ'lerin halkaların ekranı ikiye bölmelerin ve anlatımı destekleyen Arşiv görüntülerinin kullanıldığı görülmektedir. Tablo' da bu döneme ait örnek bir haber bülteni, haber akışı ve kurgu bilgileri verilmiştir.

Bu bültende ful ekran spor KJ'leri neredeyse tüm haberde görülmektedir. Spotlardaki ifadeler de dönemi içerisinde Dan KJ olarak adlandırılan daha çok magazin montajında kullanılan bu tarzın habere ilgiyi attırıp dikkatleri dağıtmadan reyting kaygılı olduğunu göstermektedir. Full ekran spot KJ'leri ; "Hız Tutkusu lm Getirdi", "Feci Kaza", "Arkadaşları Kriz Geçirdi", "ok Ayıp Ettin", "Hastalık saçıyorlar", "İnanılmaz görüntüler", "Fuhuş Tarifesi" ,"Ormana gidelim", "Bu rezalete kim dur diyecek" şeklinde ana haber bülteninde kullanılmıştır.

Az Sonra tanıtımları ya da az sonra akar yazısı sonraki haberler hakkında bilgi veren spot anlatımdır. Bu dönemde Az Sonra akar yazısı kullanılmıştır. Az Sonrası yapılan haberlerin reyting değeri yüksek olacağı öngörüsü mevcuttur. Tabloda verilen ana haber bülteninde akar az sonra KJ'sinde;

"İstanbul'un göbeğinde güpegündüz fuhuş yapıyor. İnanılmaz görüntüleri Star Haber'de"

"Bu nasıl müdür? Vatandaşların derdini dinlemek yerine gazete okumayı tercih eden müdür, daha sonra kameralara saldırdı. Star Haber'de"

“Karısının rızası dışında cinsel ilişki tecavüz sayılacak. Tecavüzcü kocaya 8 yıl hapis cezası verilecek. Star Haber’de”

“Derya Tuna’yı yaralayanın ağabeyi ne dedi? Star Haber’de” şeklinde yer almaktadır. Ayrıca bu dönemde sigara ve alkol görüntülerinin buzlanmaya ya da mozaikleme (alkol, sigara, kan görüntüsünü kapamak amacıyla kullanılan görüntü efektleri) gerek duyulmadan kullanıldığını görmekteyiz.

Can Ataklı dönemi Star TV’de Reha Muhtar haber tarzından farklı bakış açısı, farklı anlatı dili farklı akış ve tabi ki farklı bir kurgu tarzı mevcuttur. Haber akışında ağırlıklı konu Türkiye siyasi gündemi, dünya siyasi gündemi (Türkiye’nin dış politikası çerçevesinde), Türkiye ekonomisi ve bunun halka yansıması, Türkiye ve dünyada önemli sosyal gelişmeler şeklinde sıralanmaktadır. Haber konularının ağırlığı Türkiye siyaseti ve siyasetçileri olmuş, metin dili son derece gazetecilik haber yazma anlayışına uygun ancak bazen siyasal erklere gönderme amaçlı şiirsel anlatı hakimiyet kazanmıştır. Bu dönemde özellikle siyasal erkin eleştirisi hem perfore hem sokak röportajları hem de sunucu anonsuyla vurgulanmıştır. Haber konularının seçilirken reyting kaygısının yanında gündemi eş zamanlı takibini bunun dünya gündemini de içerdiğini görmekteyiz. Can Ataklı dönemi haber süreleri 2-5 dakika arası değişmekte, kurgularda doğal görüntüler çokta angaje etmeden ses efektlerini de kullanarak yer verilmekte, müzik gerilim ve duygusal etkiyi arttırmak amaçlı kullanılmakta, KJ fonları kırmızı yazıların beyaz kullanımı, beyaz dan KJ’lerin çok nadir etkiyi güçlendirmek için yer alması görülmektedir. Ayrıca Can Ataklı’nın gündeme hâkim halkın içinden ancak saygın tutumu, eleştirisel bakış açısı, halk dilinden uzak sunumu STAR TV haberde farklı bir dönemi de yaratmaktadır. (URL-60)

Defne Samyeli sunumundaki dönemde ise; Show TV Haber bülteni Samyeli’nin aslında anchorman dan öte popüler bir isim olarak sunucu kimliğini kullandığı görülür. Kurgusal açıdan bakıldığında Tuncay Özkan ve Alican Değer yönetimindeki haberin eş zamanlı Can Ataklı dönemi Star Haber ile benzer özellikler gösterdiği; haberlerde siyaset gündemi ön planda tutularak, habere konu olan görüntülerin arşiv desteğiyle doğal sesler kullanılarak, perforeyle haber vurgulandığı ,planların kat bağlandığı efekt kullanıldığı grafiklerin ilerleyen dönemde olay anlatımı için kullanıldığı (örneğin uçak kazası haberinde animasyon kullanımı gibi), KJ lerin artık mavi fon üstü beyaz olduğu ve ölçülerinin de küçülmüş olduğu görülmektedir. (URL-61)

2003 yılında STAR TV’de Can Ataklı haber merkezinde etkili olmaya devam etmiş, Show TV’de ise Alican Değer yönetimi ve Defne Samyeli sunumu devam etmektedir. Haber anlatı ve kurgularında bir önceki yıla göre büyük farklar görülmemektedir. ABD ve Irak ilişkileri bunun yansımaları, artık yavaş yavaş hakimiyetini göstermeye başlayan AKP hükümeti dönemin en belirgin temasını oluşturmaktadır.

Show TV’nin 2004 yılında sahibi -1999 yılından beri sahibi olan- Mehmet Emin Karamehmet’tir. Karamehmet kanalı satın alıp Çukurova Holding bünyesine katmıştır. 18 Mayıs 2013 tarihinde kanalın sahibi olan Mehmet Emin Karamehmet’in, İnterbank ile ilgili kredi ilişkilerinden kaynaklanan 455 milyon dolar nedeniyle TMSF tarafından Show TV, 360, Digitürk, Alem FM, Lig Radyo, Akşam Gazetesi, Güneş Gazetesi ve BMC şirketlerine el konuldu. Çukurova Holding, TMSF gözetiminde olmak üzere Show TV ve kardeş kanalları Show Türk ve Show Max’i 402 milyon dolara Ciner Medya Grubu’na satılmıştır. Görüldüğü üzere medya patronları medya sektörünün haricinde farklı dallarda da şirketleri olan iş adamları ve ekonomiden en çok etkilenecek kısım olmaktadır. (URL-62)

Çizelge 3:-Medya Yönetim: 2004 yılında örneklem kanallar haber yöneticileri

STAR TV Haber Müdürü: Can Ataklı (2003/Şubat 2004) Ülker Pınarbaşı (2004/18 Eylül 2004) Özdel Akbal (2004/3 Nisan 2005)	Ana Haber Sunucu: Can Ataklı Ece Özbek Ece Özbek
SHOW TV Haber Müdürü: Alican DEĞER	Ana Haber Sunucu: Defne Samyeli

Star TV’ye TMSF’nin el koymasının ardından Ülker Pınarbaşı yönetiminde Ece Özbek sunumuyla haber yayına devam etmiştir. Bu dönemde haber bültenleri incelendiğinde;

1-Haber akışlarında öncelikle Türk Siyaset Gündemi ve Ankara bağlantılarının ağırlıkta olduğu, mevcut hükümetin, bakanların ve başbakanın açıklamalarına sıklıkla yer verildiği, dünya siyaset gündeminin de haberde yer aldığı,

2-Haber konu akışı; Türk siyaseti, dünya siyaset gündemi, yurt haber, ekonomi (tematik kanallarda gördüğümüz ekonomistlerin tartıştığı gündem ekonomisinin aksine halka etkisini anlatan haberler),

3-Haber sürelerinin 3-7 dakika arası değiştiği, kurguların ham görüntü ve konuyla ilişkilendirilen arşivlerin kat bağlanarak hazırlandığını, siyaset haberlerinin DSF ler tarzı yapıldığı,

4-Haberde konuya göre giriş klipi ve müzik kullanıldığı, bunun genelde yurt haberlerinde bulunduğu, dram, heyecan, gerilim amaçlı kullanım var olduğu,

5-Kj'lerin mavi-kırmızı fon üstüne beyaz yazı fontunda spot KJ haber boyu kullanıldığı, akar az sonralara devam edildiği, dan KJ'ler ses efekti verilmeden kullanıldığı (nadir),

6-Anonslarda mutlaka müziğin yüksek tonda kullanıldığı ve etkiyi arttırmaya çalışıldığı, gibi dikkat çekici faktörleri görmekteyiz. (URL-63) (URL-64)

Bunun dışında Star TV'nin TMSF'ye devrinden önce Uzan Medya grubuna ait olduğu, Uzan grubunun diğer şirketi İmar Bank'ın haberlerinin anlatı dili ile kanalın TMSF devrinden sonra mevcut anlatı dilinin farklılaştığı görülmektedir. (URL-65) (URL-66) Haberler dönemi içerisinde STAR TV'nin mevcut sanal stüdyosunda çekilmektedir. Yurtta kar yağışları haberinde Can Ataklı haber dönüşü karlı yoldan çıkıp stüdyoya geliyor şeklinde görülmektedir. Haberde teknolojinin kullanılması ve bunun ileri dönemde ise gerçeklik algısını yıktığı tartışması ise uzun yıllar devam etmiştir.

2004 yılı aslında haber merkezleri gerek içerik gerekse anlatı dili ile kurgu açısından farklılıkların yaşanmaya başladığı bir dönem olmaktadır. Belirgin örnekleri ilerleyen yıllarda daha da netleşmektedir. (URL-67),(URL-68),(URL-69)

2005 yılında örneklem kanallarımız dahilinde baktığımızda STAR TV'nin yönetimi 3 Nisan 2005'e kadar Özden Akbal'a aitken bu tarihten sonra gazeteci Erdoğan Akbaş'ın yönetimine geçmiştir. Ana haber sunucu 2004 yılı boyunca Ece Özbek'i görmekteyken yönetimin değişmesiyle önce tiyatro oyuncusu Kenan Işık, 21 Ağustos 2005'ten itibaren tekrar Ece Özbek olarak devam etmiştir.1 Ocak 2006 ise Bahar Feyzan ana haber spikeri olarak yerini almaktadır. Show TV'ye baktığımızda haber müdürlüğünü Alican Değer yapmakta, ana haber sunucusu da Defne Samyeli olmaya devam etmektedir.

27 Nisan 2005 Kenan Işık Sunumunda Star TV Ana Haber Bülteni Akışı;

1- "32 milyarlık çöküş" (GAP Projesi) süre: 2'10" (Müzik ve Dan KJ)

- 2- “Şimdi, evleri yutuyor” (GAP Projesi) süre: 1’30’’ (Müzik ve Dan KJ)
- 3- “Fransız Dayağına tepki yok” süre: 1’08’’ (Müzik yok doğa efekt)
- 4- “Beyaz Saray Üstünde Şüpheli Uçak” süre:1’30’’ (Efekt ses/arşiv destek görüntü 11 Eylül)
- 5- “Karşılıksız Aşk Cinayeti” Süre: 1’56’’ (Doğal ses)
- 6- “Hırsızın Vicdan Azabı” Süre:1’20’’ (Doğal efekt, konuşma kj)
- 7- “Olimpiyat Stadı Sınava Hazırlanıyor” Süre:2’20’’ (Müzik /Arşiv gör)
- 8-” Daum’un Babalık Heyecanı” Süre:1’55’’ (Efekt gör/ Arşiv gör.)
- 9- “İşte Geleceğin Komutanları” Süre: 1’10’’ (Müzik doğal)
- 10- “Reşo’nun İkinci Baharı” Süre: 2’15’’ (Müzik /Arşiv gör.)
- 11- “Tele-Kumarcılara Baskın İşlemiyor” Süre: 1’22’’ (Efekt doğal)
- 12- “Ev Alma Komşu Al” Süre:1’19’’ (Efekt doğal/Konuşma kj’si)
- 13- “Öğretmene Destek İçin Geldiler” Süre: 1’17’’ (Efekt/alt kj)
- 14- “Müzik Engel Tanımıyor” Süre:1’09’’ (Doğal efekt)
- 15- “Denizler Onlara Emanet” Süre: 1’38’’ (Doğal efekt)
- 16- “Güreş Mi Yaptılar, Salça Mı?” Süre: 1’01’’ (Doğal ses efekt)
- 17- “Hem Film Hem Gala Çok Konuşulacak” Süre:2’20’’ (Doğal)

Akışıyla görülmektedir. (URL-70) Burada haberlere ve haber akışına baktığımda önceki yıllara rağmen bariz farklılıklar görülmektedir. Gündemi çok yoğun olmayan bir gün haber bülteni örneklemini sınırlılığına rağmen seçilen haberlerin konusu; yurt haber, yurtdışı gündem, askeri haberler, magazin olarak sıralanmaktadır. Haberde nadir rastlanılan bir özellik olarak sunucu üzerine bir sonraki haberin kapak KJ konulmuştur. Anchorman olarak bir tiyatro oyuncusunu koymak inandırıcılığı azalttığı düşüncesiyle ki sunumlar diğer sunucuların aksine teatral olduğu söylenebilmektedir. Haber kurgularına baktığımızda ise; dram, gerilim, komedi unsurları için müzik kullanıldığı, hazırlanan bantlarının sürelerinin geçtiğimiz dönemlere göre oldukça kısa, anlatı dilinin haber programı tarzı olduğu görülmektedir. Haber esnasında diğer

dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de akar az sonra alt yazısına devam edilmiştir. Bu dönem halen Star TV'nin TMSF elinde olduğu dönemdir.6 Eylül 2005'te düzenlenen bir ihaleyle de 306,5 milyon Amerikan doları karşılığında Doğan Yayın Holding bünyesine geçmiştir. Doğan Yayın Holding kanalı satın aldıktan sonra yine kendi kanalı olan Kanal D'den bazı dizi ve programları Star TV'ye transfer etmiştir. 21 Eylül'de ise Uzan zamanında da ana haber spikerliği yapan Ece Özbek sunmaya başlamıştır. Bu döneme baktığımızda içerik dağılımı olmasa da haberlerin kurgusal olarak ele alınışında büyük farklılıklar görmüyoruz.

2006 yılında STAR TV haber müdürlüğünü Erdoğan Aktaş'ın yaptığı, ana haber sunuculuğunu ise 1 Ocak -26 Ağustos 2006 arasında Bahar Feyzan, 26 Ağustos sonrası ise Nazlı Çelik'in yaptığı görülmektedir. Show TV'nin ise 2006 yılında Alican Değer yönetimindeki haber merkezinin Defne Samyeli sunumuyla ana haber hazırlanmıştır.

Çizelge 4: Haber Kurgu Analiz: Örneklem kanallardaki sağlık haberi karşılaştırma

Haberin Yapıldığı Kanal	Haberin Yayın Tarihi	Haberin Türü	Haberin Süresi	Haberin Anlatı Tarzı	Haberde Müzik Kullanımı	Haberde Grafik Kullanımı	Haberde KJ Kullanımı
Show TV Ana Haber	19.01.2006	Sağlık/ Aktüalite	2'52''	Metin dili tiyatral, eğlenceli / ekran ikiye bölünüp eski-yeni kıyaslaması/	Hareketli ve ritmik müziklerle klipler mevcut	Grafik yok	Ana bant; "98 Kilodan 61 kiloya düştü" Alt bant; "6 ayda hem zayıfladı, hem diyabeti yendi" (KJ renk seçimi: mavi fon, beyaz yazı)
Star TV Ana Haber	18.01.2006	Sağlık	2'11''	Metin dili bilgilendirici ve eğitici/ kurgu kat bağlamalar cut ve mix geçişler/arşiv Görüntüsü desteği	Gerilim ve gizemli	Grafik yok	Ana bant; "Yumurta dondurma yöntemi" Alt bant; "Kanser tedavisi gören kadınlarda anne olacak" Çerçevesi bilgi notu KJ leri

Yukarıdaki tabloda 2006’da yayınlanmış, benzer türdeki iki haberin kurgusal anlamda anlatı dili incelenmiştir. İki haber birbirinden ciddi anlamda farklılıklar göstermektedir. Show Haberde anlatı dilini daha teatral, daha halk dili görülürken (URL-71); Star TV’deki sağlık haberi daha bilgilendirici açıklayıcı nitelikler göstermektedir. (URL-72) Haber süreleri birbirine yakın olsa da sağlık haberi niteliği taşıyan iki haber de birinde eğlence unsurları diğerinde toplumu bilgilendirme amacı güdülmüştür. Tabi ki bir örnek üzerinden yorum yapma sınırlılığı gözükse de kanalların haberleri ele alış tarzı düşünüldüğünde, benzer dengelerin devam ettiği açıktır. Show TV daha eğlenceli Show amaçlı haber tarzını, Star TV toplumu bilgilendirme amacını benimsediği görülmektedir.

Unutulmamalıdır ki; benzer özellikler taşıyan savaş, salgın, terör olayları gibi konularda haber yapılırken iki kanalında benzer kurgu tarzlarını benimsedikleri ortak anlatı dilinin kullanıldığı görülmektedir. Fakat sağlık, ekonomi, yurt haber gibi anlatı dili kanal konseptine göre değişen konularda kurgusal farklılıklar daha net görülmektedir.

2007 haber anlatı dilinde büyük farklılıkların yaşandığı bir dönem olmasa da 2008 gerek haber merkezlerindeki hem anlatı hem kurgu dilinde gerekse yönetsel anlamda büyük değişikliklerin yaşandığı bir yıl olmuştur. 8 Aralık 2003’den beri Show TV Haber Müdürlüğünü sürdüren Alican Değer görevinden ayrılarak 31 Aralık 2007 itibariyle görevini Ali Kırca ve Murat Demirel’e bıraktığı görülmektedir. Show TV Ana haber 1 Temmuz 2002’de göreve başlayan Defne Samyeli tarafından sunulurken, 31 Aralık 2007 itibariyle Ali Kırca’nın sunumuyla ekrana gelmeye başlamıştır. Star TV’ye baktığımızda ise 17 Mart 2008 tarihi itibariyle Uğur Dündar ve Yılmaz Özdil haber müdürlüğünü üstlenmiş, Ana haberi ise Uğur Dündar sunmaya başlamıştır. Nazlı Çelik ise ara haber sunucusu olarak görev değişimiyle kanalda yerini almıştır.

Türkiye’nin en çok izlenen iki özel kanalı olan Star TV ve Show TV bu dönemde teknoloji yarışına da girdikleri görülmektedir. Show TV’de canlı haber yayını sırasında dış bağlantılarda Ali Kırca’nın söylemi ile “Işınlanma Tekniği” kullanılmıştır. Hologram Işınlanma Tekniği ile “Ali Sami Yen Derbi Heyecanı” başlıklı haberi sunmak için Ali Sami Yen’den bağlantı yapan ancak görsel olarak stüdyoda gözükken Korcan Karel’in yaptığı haberler ilk denemesi yapılan bu sistem ilerleyen yıllarda haberin inandırıcı etkisine zarar veriyor şeklinde eleştirilere de maruz

kalmaktadır. (URL-73) Bu dönemlerde Star TV haber merkezine AVID adı verilen bilgisayar üzerinden montaj yapmaya olanak sağlayan sistemler uygulamaya konulmuş, geçmiş dönemlerde sadece grafik servislerinde kullanılan bu sistem habere entegre sürecinde yavaş olduğu düşünülmüştür. Bu arada analog adı verilen sisteme hâkim personelin gerçekleştirilen bir eğitim sonucu AVID elemanı olarak görevlerine devam etmeleri istenmesi alışma sürecinde büyük sorunların oluşmasına da neden olmaktadır.

Star Haber 17 Mart 2008 yılında Uğur Dündar sunumuyla yayınına yaptığı bültende, Dündar'ın giriş anonsu ve içeriği özetlediği cümleler aslında kanalın bundan sonraki haber tarzı hakkında bilgi verecek niteliktedir. Dündar "...Yargıtay Başsavcısı'nın AKP'nin kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesine dava açmasıyla başlayan tartışmalar kuşkusuz gündemin ilk maddesini oluşturuyor. Günün gelişmelerini sizlere aktaracağız. Bültenimizde bir ilkede yer vereceğiz; Genelkurmay Başkanı Orgeneral Büyükanıt ile Kuzey Irak Operasyonu, Afganistan'a savaşma Muharip yani kabiliyetine sahip yetişmiş Türk Askeri gönderilmesine talepleri ve elbette Asker siyasetçi polemiği konularındaki görüşmelerimizi ekrana getireceğiz." Demektedir. Ayrıca anonsunun devamında "Genelkurmay ile yapılan görüşmeyi genel haber merkezi bantlarına göre uzun hazırladık çünkü içeriğinden dolayı dikkatle izleyeceğinizden eminiz" sözlerinde yer vermektedir. Dündar gazetecilikte yanında haber programcısı olması kimliği elbette haber bantlarının anlatı dilinde farklı bir bakış açısını getirmektedir. Bu dönemden sonra gündem baz alınarak özel haber dosyaları, özel röportajlar Star Ana Haber'de Haber programı anlatı diliyle ekrana gelecektir.

Yine aynı tarihli haber bülteninde Orgeneral Büyükanıt ile röportaj dış çekimde iki kameralı olarak hazırlanan rejile çekilmiş, kat montajlarla sadece doğallar kullanılarak hazırlanan bir haber bandı yayınlanmıştır. Yayın esnasında ise Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün katıldığı bir organizasyon için canlı bağlantı yapılmış, Gül'e muhabirin canlı yayında olduğunu belirterek soru sorması üzerine Gül heyetiyle hızla uzaklaşmış ve muhabir bunun üzerine "Cumhurbaşkanında olduğu bir dava görüşülüyor bu tepki normal" şeklinde bir ifadede bulunmuştur. Dündar'ın araştırmacı gazeteci ve programcı kimliğini kullanmaya başlayacağı ifade edilebilir. (URL-74)

2008 yılında Star TV ve Show TV’de yapılan iki haber kıyaslanmıştır. Haberlerin her ikisi de 2008 yılında yapılmış, benzer kavramlar tartışılmış ve kurgu anlatısı farklılıkları ele alınmıştır.

Çizelge 5: Haber Kurgu Analiz: Uğur Dündar ve Ali Kırca Haberleri Karşılaştırma
(2008) (URL-75) (URL-76)

Kanal	Yayın Tarihi	Türü	Haber Süresi	Haber dili	Kurgu Tarzı	Kj ve Grafik	Müzik
Show TV (Ali KIRCA)	07.03.2008	Yurt Haber (Eğitim ve dini temalı)	1’14’’	Yoruma dayalı metin dili (Anlatımı destekleyen röportajlar)	Haber çekim görüntüleri ve sokak röportajları yalın ve cut geçişlerle bağlanmış	Alt konuşma KJ’ si, Alt ana bant KJ ’si “	Gerilim müziği ve haber gör.
Star Haber (Uğur Dündar)	2008	Özel Röportaj (Yaşar Nuri Öztürk)	6’29’’	Yorumsuz metin Röportajlar üzerine kurgulanmış bir anlatı	Dijital sistemle yapılmış, bol efektler, hareketli tanıtım, klipler	Hareketli “Özel röportaj” Bandı ve alt ana bantta “Allah ile Aldatmak...”	Haber ve tanıtımda hareketli gerilim müziği

Türkiye’nin 2008 yılında gündemine oturan iki önemli konu din ve laiklik haberini temel alan iki ayrı kanaldaki haberi incelediğimizde, Show TV haberin daha yoruma dayalı bir anlatı diliyle gerilim etkisini müzik ve görüntü efektiyle sağlayan bir anlatı dili varken(URL-75); Star Haber’in Dündar’ın da haber program mantığıyla - dijital sisteminde katkılarıyla- bol hareketli ve efektli kapak separatörü, görsel olarak arşiv görüntüleriyle de zenginleştirilen ancak anlatı dilinde yorumsuz ve yorumu röportajı yapılan kişiye bırakan bir ifade hakimdir.(URL-76) Show Haber’de Ali Kırca’nın “Türban Üniversiteye girer mi? Giremez mi? Tartışması yapılırken, kara çarşıfta üniversiteye sıraya yerleşti. Karadeniz Teknik Üniversite’sin de kara çarşafı bir öğrenci derse girdi ve ders sırasında görüntülendi. Üstelik sınıfta birkaç tane de türbanlı öğrenci vardı.” Anonsuyla başlayan haberde “Sonunda Bu da oldu. Çarşafı bir öğrenci üniversitede derse girdi...” şeklinde yoruma dayalı bir metinle haber izleyiciyi yönlendirici niteliği devam etmektedir.

Çizelge 6: 2009 Yılında yayınlanmış örnek Star Haber Bantları

Yayınlandığı Tarih	Süresi	Türü	İçerik	Anlatı Dili	Kj ve Grafik Kullanımı	Müzik Kullanımı
25.03.2009	21'10"	Siyaset Özel Röportaj ve canlı bağlantı	Necmettin Erbakan ile Yerel Seçimler	Canlı bağlantı/std ve muhabir Röportajı. Kurgu çift kamera rejili, separatörler çekim görüntülerinden oluşmaktadır.	Alt KJ bandı / Özel Konuk yan KJ formatı kullanılmış. Ergenekon davası ile ilgili Az Sonra akar KJ geçiriliyor. Özel haber yan bandı ve "En az üç erkek" çocuk alt ana KJ bandı kullanılmıştır.	Hareketli gerilim müzik ve separatör
27.01.2009	3'13"	Yurt içi Özel Haber	Türkiye nüfusu artarak 71 bin 517 bin oldu. Çoğunluğu erkeklerde n oluşmakta. Artışın ve erkek oranının fazlalığını n sebebi ne?	Arşiv görüntüleri, doktor ve halk röportajları, perfore desteğiyle kurgulanmaktadır. Anlatım tiyatral bir dilde, izleyiciyi rahatlatıcı nitelikte eğlence unsurları barındırmaktadır.	Sıcak Haber yan bandı ve "Michael Böyle Gitmemeliydi" alt bandı var	Hareketli müzik kullanılmış .
26.06.2009	4'45"	Yurt dışı Magazin	Michael Jackson'ın kalp krizi sonucu ölümü	Belgesel formatında arşiv görüntülerinden hazırlanmış perfore ile kurgulanmış	Sıcak Haber yan bandı ve "Michael Böyle Gitmemeliydi" alt bandı var	M. Jackson şarkıları kullanılmış .

2009 yılında hazırlanmış farklı türdeki 3 haber VTR' sinde (tablo) görüldüğü üzere; Dündar'ın haber programcılığı tarzı Star Haber'e de yansımış durumdadır. Haberler gündeme paralel özel dosya ve röportajlar şeklinde, kurguları program formatında süreleri de benzer yayın kuruluşlarındaki örneklerine göre daha uzundur. Kurgu da kliplerin yer aldığı metin dilinin haber program tarzında olduğu görülmektedir. (URL-77) (URL-78) (URL-79)

2010 Yılında Ali Kırca Show Haber'de Adalet ve Kalkınma Partisi konusu" Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını Adalet ve Kalkınma Partisi hakkında açtığı kapatma davası Adalet ve Kalkınma Partisi'ne verilen desteği nasıl etkiler ya da bu konudaki seçmen eğilimleri ne yönde" alt başlığı altında "Bugün seçim olsa oyunuzu kime verirsiniz?" başlıklı bir kamuoyu anketi düzenlemiştir. Kamuoyu anketini stüdyoya davet edilen Eyüp 4.Noter Kâatibi Nihat Özman eşliğinde beyan eden Kırca; oylama sonuçlarında

%70 Adalet ve Kalkınma Partisi, %18 Cumhuriyet Halk Partisi, %6 Milliyetçi Hareket Partisi, %4 Demokratik Toplum Partisi sonuçlarını izleyiciye aktarmaktadır. Ana haber bültenlerinin bir kamu araştırma şirketi gibi gündeme göre izleyici tepkisini reyting bazında değil anket bazında inceleyen, izlenme oranı değil konu gündemi baz alan aslında dolaylı olarak yine bir ölçme tekniğiyle reyting yarışında olduğunu ifade eden bir habercilik anlayışı görülmektedir. (URL-80)

Türk basın ve yayın kuruluşlarında da 2011 önemli yönetsel değişikliklere sahne olmaktadır. Doğan Grubu, sahibi olduğu Türkiye'nin ilk özel kanalı Star TV'yi 327 milyon dolara Doğuş Yayın Grubu'na satmıştır. Üst üste aldığı vergi cezası sonrası medyada küçülme kararı alan Aydın Doğan'ın sahibi olduğu Doğan Yayın Holding, Nisan ayında grubun iki önemli yayın organı Milliyet ve Vatan gazetelerini Karacan-Demirören ortaklığına satmasının ardından sahibi olduğu Türkiye'nin ilk özel kanalı Star TV'yi de satmıştır. Dündar 25.Ekim.2011 tarihli ana haber yayınında, canlı yayın sırasında “Aydın Doğan’ın verdiği bize görevle, Yılmaz Özdil ile beraber ana haber bültenini gerçekten de büyük başarıyla bu günlere getirdik. Patronumuzun deyiimiyle ölüyü dirilttik. Artık benim bu ekrandan ayrılma sizlere veda etme vaktim geldi” sözleriyle kanaldaki son ana haberini sunarak Star TV’den ayrılmıştır. (URL-81) 26 Ekim 2011 tarihinden itibaren ise Star Ana Haber bülteni, haber müdürlüğü ve ana haber sunuculuğuna Nazlı Çelik getirilmiştir. Uzun yıllar Dündar’ın ekibinde görev yapan Çelik, zamanla anlatı dili ve kurgusal anlamda farklılıklara gitse de bu uzun bir dönemi kapsamaktadır. Dündar kadar haber dosyalarının ağırlıkta olmadığı daha program dilinden uzak bir anlatı kullanılmıştır. Kurgular da ise Star TV’nin Dündar ile gelen tarzı uzun yıllar devam etmiştir.

2011 yılında Show TV’nin hisseleri Mehmet Emin Karamehmet’in sahibi yetindeyken, Ali Kırca ve Ekibi Ana Haber Bülteni yayınına devam etmektedir. Bu döneme dair örnek bir VTR kurgusuna baktığımızda, 24.10.2011 yılında Ali Kırca Haber Bülteninde” Gelin Birlikte Oynayalım projesi” bakan ve milletvekilleri Dünya Çocuk Hakları Günü için çocuklarla fotoğraf çektirip düzenledikleri sergiyi haber programı şeklinde ele alındığı görülmektedir. Toplam VTR süresi 2’41’’ olan haberde ritmik ancak duygusal müzik eşliğinde, geçiş efektleri kullanılmıştır. (URL-82) 2011 yılında Ali Kırca’nın hazırlayıp sunduğu 27.02.2011 tarihli Ana Haberde ise “Yaratıcı Beyaz Eylem; Doktorların Protesto Klibi” toplam: 2’01’’ süresi boyunca “Hükümet

belki bizi böyle duyar dediler...” söylemiyle başlayan metnin eşliğinde doğal müzik klipi ve röportajlardan oluşmaktadır. Sağlık sektöründe performans sistemine karşı doktorların müzikli eylemini konu eden haberde anlatım objektif olsa da doktorların tüm söylemleri sansürsüz verilmiş durumdadır. Kurgu da cut geçişler doğal efektler hakimdir. (URL-83) 2012 yılında Ali Kırca sunumundaki 11.05.2012 haber bülteninde yer alan haberde “Okul sütüne Saray Çözümü; Çeşnicibaşı Öğretmenler” ana alt bandıyla devlet tarafından dağıtılan sütlerden dolayı okullarda toplu zehirlenmelerin ardından, önlemlerin alınıp dağıtımına devam etmesine karşın çocukların süt içmeyi istememesi ve Valinin çocukları ikna etme çabası konu edilmektedir. Anlatı dili son derece yalın kurguda ham görüntülerin konuşma KJ’ leri ile desteklenmesiyle izleyiciye sunulmaktadır. Ekranı ikiye bölme, müzik kullanmama en belirgin özelliklerdir. (URL-84) 2012 yılında Ali Kırca sunumundaki 20.03.2012 haber bülteninde yer alan “Türkiye şehitlerine ağladı” haberinde Afganistan’da ölen 12 barış gücü askerinin devlet erkanının da katılımıyla düzenlenen cenaze töreni işlenmektedir. 3’26’’ dakikalık haberde duygusal bir anlatı dilinde, ham görüntülerin doğal sesleri kullanılarak, müzik kullanılmadan, sadece çocuk temasına odaklanma sağlanarak yalın bir kurgu anlatı dili oluşturulmuştur.(URL-85) Yine aynı tarihli haber bülteninde yer alan diğer bir haberde “2,5 kiloluk zümrüt İstanbul’da” ana konu bandı KJ’si ile yayınlanan haberde anlatıma uygun olabileceği halde müzik kullanılmadan salt ham bant görüntüleri ve doğal efekt seslerinin kullanımıyla bir kurgu yapıldığı görülmektedir. Ancak arşiv görüntülerinde yer yer müzik kullanımı mevcuttur. Haber perfore ve röportajlara dayanmakta, doğallarda ise efekt yani ortam sesi kullanılmaktadır. Haberin süresi 2’44’’ dir. (URL-85) 08.08.2012 tarihli ana haber bülteninde yer alan “Güneş lekeleri nasıl yok edilir?” haberinde ise arşiv görüntülerinden alınmış sahil ve plajda temalarına yer verilmiştir. Hareketli müzikler ile yapılan klipler, ekranı ikiye bölerek doktor röportajlarıyla görüntülerin yorumlanması, uygulamalı bir sahne tasarımı olguları diğer haberlerin aksine farklı bir kurgu aralayışı göstermektedir. Aslında bu temalar kurguda magazinsel öğeler kullanıldığının da göstergesi olmuştur.2012 de Kırca’nın yalın anlatımı devam etmiş, ancak bazı haberlerde magazin kurgusunun öğelerinden ve kurgu anlatı dilinden yararlanıldığı gözlenilmiştir.

Star TV’ye baktığımızda ise Nazlı Çelik’in yönetimi ve sunumundaki ana haberde Dündar’ın anlatı dilinin devam ettiği ancak haberin içeriklerinin değiştiği görülmektedir. Haber bültenlerinde çatışma anlarını ve bu çatışmalar sonucu zarar

gören bireylerin konu edildiği, bunun yanında siyasi haberlerin ağırlıkta olduğu dönem kurgularında oldukça uzun süreli bantların yer aldığı ve dramatik unsurlara yer verildiği görülmektedir. (URL-86)

2013 döneminde haberlerin anlatı dilinde farklılıkların yönetim değişiklikleriyle orantılı olduğunu görülmektedir. Star TV’de herhangi yönetsel ve sunum değişikliği olmazken, Show TV’nin hem yönetsel hem de ekran yüzü açısından değişime gittiği görülmektedir.18 Mayıs 2013 tarihinde kanalın sahibi olan Mehmet Emin Karamehmet’in mal varlıklarına TMSF tarafından el konulmuştur. Böylece Show TV, 360, Digitürk, Alem FM, Lig Radyo, Akşam Gazetesi, Güneş Gazetesi ve BMC şirketlerinde yönetsel değişiklik meydana gelmiştir. Ali Kırca TMSF’nin kanalın yönetimini aldığını haber bülteninde “Sevgili seyirciler tasarruf mevduatı sigorta fonu Çukurova Grubundan borçlarının tahsili amacıyla gruba ait Show TV ve BMC’ nin yönetimini az önce devraldı.” diyerek ilan etmiştir. Çukurova Holding, TMSF gözetiminde olmak üzere Show TV, Show Türk ve Show MAX 402 milyon dolara Ciner Medya Grubu’na satılmıştır.15 Haziran 2013’ten 7 Temmuz 2014’e kadar Show Haber’i hafta içleri Erhan Çelik sunmuştur.

2014 yılında Türk medyası Manisa Soma’daki trafonun patlaması sonucu çıkan yangının oluşturduğu maden kazasını konuşmuştur. Kazada 201 kişi vefat ederken 80 kişi ağır yaralanmıştır. Erhan Çelik Show TV’de bu bölgeye dikkatleri çekmek için Habertürk ile ortak özel yayınlar gerçekleştirmiştir. (URL-87)

Çizelge 7: Haber Kurgu Analiz: Soma özel yayını yayın akışı ve kurgu incelemesi

Haber sırası	Anlatı İçerik	Süresi	Kurgu Özellikleri	Kj ve Grafik	Müzik
1	Soma faciasının sebebi, neler yaşandı, kaza niye oldu? anlatımı	2’38’’	Doğal görüntüler, perfore eşliğinde, abartıdan uzak kullanım	“Somada Maden Kazası” KJ bandı/alt KJ’ ler de ölü ve yaralı sayısı, olayın sebebi spot olarak perforeyle eş zamanlı bilgi içerikli kullanılmakta.	Kullanılmamış
2	Soma’da hastanede yaşananlar/ hastalarını bekleyen Somalılar ile röportajlar	3’09’’	Perfore dili konu içeriğinden dolayı duygusal öğeler taşısa da anlatı dili	“Soma’da Maden Faciası” ana KJ alt bandı	Müzik yok

			ajitasyondan arınmış, doğal görüntüler ve röportajlar kullanılmış, planlar kat bağlanmış.	Bant altı KJ 'si "Gece Boyunca Umudla Beklediler" grafik yok	
3	Muhabir Abdullah Tевce ile Soma canlı bağlantı	4'20''	Kelebek kullanılmış (ekran ikiye bölünmüş)	Ana KJ: "201 Can Burada Yitti" alt bant KJ "Show Haber Olay Yerinde"	Müzik yok
4	Bakan Taner Yıldız Basın Açıklaması	4'09''	Basın toplantısı	"Soma'da Maden Faciası" ana KJ 'si	Müzik yok
5	Kazanın ilk anı Soma Devlet Hastanesi Panik	2'07''	Ham görüntüler röportajlarla kurgulanmış son derece yalın anlatı	"Hastane önu endişeli bekleyiş" ana KJ 'si	Müzik yok
6	Muhabir Ela Sezen Soma Devlet Hastanesi Canlı Bağlantı	2'42''	Kelebek kullanılmış (ekran ikiye bölünmüş)	"Hastane önu endişeli bekleyiş" ana KJ 'si/ Alt Konu KJ 'si "Bu acıya Yürek dayanmaz"	Müzik yok
7	18 saat sonra enkazdan çıkarılan işçi	1'14''	DSF / Ham görüntü üzerine sunucunun canlı bilgi vermesi	"Yaralı İşçiler Çıkarılıyor" ana bant KJ 'si/ "18 saat sonra kurtarıldı "alt bant KJ 'si	
8	Soma devlet hastanesinde yaralılar ve endişeli bekleyenler	1'11''	Tamamen röportajlar üzerine kurgulanmış	"Soma'da Maden Faciası" ana KJ 'si	Müzik yok
9	Muhabir Barış Kaya Telefon Bağlantısı	3'47''	Telefon bağlantısı üzerine kaza görüntüleri konulmuştur	"Soma'da Maden Faciası" ana KJ' si ve telefon bağlantısı alt KJ' si	Müzik yok
10	Kurtulan işçilerle olay anı konulu röportaj	3'10''	Röportaj üzerine kurgulanmış	"İşte o an" "Madenciler Ölümden nasıl kaçtı"	Müzik yok

11	Olay anının güvenlik kamerasından görüntüleri	1'20''	DSF / Güvenlik Kamerası görüntüleri üzerine sunucunun bilgilendirmesi	“İşte o an” “Madenciler Ölümden nasıl kaçtı”	Müzik yok
12	Patlama neden ve nasıl oldu?	1'25''	Maden-iş sendikası Bşk. Röportaj	“Soma’da Maden Faciası” ana KJ’ si	Müzik yok

Erhan Çelik’in 2013 Maden kazası için yaptığı özel yayının ilk 30 dakikasının yayın akışı ve kurgu anlatısı çözümlemesi grafikte gösterilmektedir. Özel bir yayının sınırlılığına karşın Show ana haberin Çelik dönemi haberleriyle doğru orantılı bir yaklaşım görülür. Yönetimsel geçişlerin yaşandığı bir dönemde Çelik, araştırmacı gazeteci anchorman tarzıyla Show TV’ye yeni ve dinamiği yüksek bir dönem yaşattığı söylenebilmektedir.

Erhan Çelik Show Ana Haber’de, Ali Kırca’nın ardından anchorman tarzına yeni bir üslup getirmiştir. Ali Kırca’nın aksine olaylara daha tepkisel davranan, cesaretini gösterdiğini normal gündem içinde bile kendi ifadesiyle vurgulayan Çelik (bu ifade tarzını örnek olarak 13.11.2013 Show Haber yayınında “Maruzatım Var” haberinde de görülmektedir) (URL-88), kimi zaman yayında sesini yükseltmiş kimi zaman ise haberleri gözleri dolarak sunmuştur. Ana haber spikerinin yorumcu kimliğine karşın haber metinleri yorumsuz, düz, perfore sesleri dahi tepkiyi en aza indirmiş özelliklerdedir.

Türkiye’de medya dünyasında özellikle kurgu anlatı sanatında çok tartışılan “Haberde müzik kullanımı ve gerçeklik algısı” sorunsalı 2014 yılında RTÜK tarafından ele alınmış ve yayıncı kuruluşların haber kurgularında müzik kullanması yasaklanmıştır. 6112 sayılı Kanun’un 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendindeki; “... haberin verilişinde abartılı ses ve görüntüye, doğal sesin dışında efekt ve müziğe yer verilemez ...” maddesi dönemi içerisinde pek çok kanalın ceza almasında neden olmuştur. Haberlerde müzik kullanımının sınırlandırılması dönemi içerisinde kurguda bir devrim olarak nitelendirilmiş, haber kurgu anlatılarında farklılık gözlenmiştir.

2015 yılında Show TV’nin haber müdürü, 8 Temmuz 2014 tarihi itibarıyla göreve gelen Ramazan Kurnaz’dır. Haber sunumunda ise Jülide Ateş görev almıştır.

Çizelge 8: Haber Kurgu Analiz: Show Ana Haber akış ve kurgu çözümlemesi
(03.12.2015)

Haberin tarihi	Haberin sırası	Haberin Süresi	Haberin anlatı dili	Haberin kurgu tipi	Haberde kullanılan KJ'ler	Haberde kullanılan grafik
03.12.2015	1	1'48''	Haber 5n1k kurallarına göre tarafsız anlatıma sahip. V. Putin'in Basın Toplantısı alt yazıyla verilmiş.	Basın Toplantısı perfore desteğiyle doğalları kullanarak, ekranı ikiye bölüp, arşiv görüntüler verilerek kurgulanmış.	"Putin Şirazeyi Kaçırdı" ana KJ bandı/ Herkes Bunu konuşuyor yan kapak bandı/Alt konuşma KJ' si mevcuttur.	Arka fonu olan kelebek kullanılmış.
03.12.2015	2	3'59''	Haber 5n1k kurallarına göre tarafsız anlatıma sahip. R. Tayyip Erdoğan Basın Toplantısı verilmektedir.	Tayyip Erdoğan basın toplantısı/*Ekran ikiye bölme ve arşiv gör. Destekleme mevcut	"Ailemi karıştırmak ahlaki değil" ana KJ bandı/ Herkes Bunu konuşuyor yan kapak bandı/Alt konuşma KJ 'si	Ekran ikiye bölme mevcut. Fon Kullanılmış
03.12.2015	3	2'40''	Abdullah Davutoğlu Basın Toplantısı (V. Putin'e yanıt)	Basın toplantısı/ekranı ikiye bölme/Arşiv desteği görülmekte	"Pravda Palavrası...Sosyetik Tavrı"	Animasyon ile metinde anlatılan mekân anlatılmış (Suriye Sınır)
03.12.2015	4	1'40''	Canlı Bağlantı Ankara Haber Müdürü SAVAŞ Kerimoğlu	Ekran ikiye bölünmüş (kelebek)/ arşiv görüntü desteği/ VTR üzeri sol alt köşede pencere	"Ankara Moskova Hattında İlk Temas" Ana alt KJ 'si kullanılmış/Son dakika üst kapak KJ 'si var.	Grafik kelebekler dışında kullanılmamış
03.12.2015	5	2'47''	Özgecan adlı genç kızın öldürmesi davası sonucu ve sanıkların ceza kararı	Perfore, röportaj ve arşiv görüntülerinde n haber kurgulanmaktadır/ Metin dili duygusal	"Türkiye bu kararı bekliyor" KJ / "Özgecan'ın Katillerine Müebbet" ana alt bandı	Kelebek kullanılmış
03.12.2015	6	2'30''	Teröristlere düzenlenen operasyon	Operasyon görüntüleri, perfore eşliğinde alt yazı kullanılarak	"Hendek Kazan Terörist Böyle Vuruldu" alt bandı/Sağ üst köşe Hakkâri yazısı/alt konuşma KJ 'si	Transparan beyaz halka ve sarı ok işareti

				kurgulanmış. Anlatım yalın		
03.12.2015	7	2'26''	İki ilde meydana gelen adli olay (Diyarbakır-Mardin)	Perfore ve röportaj anons olay ham görüntüleri çerçevesinde haber kurgulanmış	“Şüpheli Araçtan Bunlar Çıktı” ana alt bandı/Üst KJ “Diyarbakır” /” İşte Saldırıya Uğrayan Minibüs” /üst KJ “Mardin”	Grafik yok. Alt yazı kjsi var.
03.12.2015	8	1'10''	Turist kadının uğradığı darp ve taciz	Perfore ve ham görüntüler doğal efekt sesleri	“Önce Taciz sonra Darp” ana alt KJ bandı/Ekranın sağ üst kösesi “Adana” il KJ /Alt yazı konuşma KJ’si	Grafik yok
03.12.2015	9	2'50''	Yasak aşk yaşadığı kadını ve kızını öldüren katilin yakalanma hikayesi	Perfore ve anonslarla olay anlatılmış. Kişilerin resimleri ekran üstüne bindirilmekte. Kullanılan görüntüler ham bant, kadın ve kızının yaşadığı ev, katilin takip kamerası görüntüleri	“Anne Kızın Katili Hangi Notu Bıraktı?” ana alt KJ bandı/Alt yazı KJ	Olay mağduru ve failinin resimleri
03.12.2015	10	1'48''	Okul servisinin freni boşalması sonucu kırmızı ışıktaki duran araçlara vurması	Perfore anlatımı ve güvenlik kamerasıyla olay anı görüntüleriyle alt konuşma KJ’si kullanılarak anlatım sağlanmış	“Öğrencilerin ölümden döndüğü an” ana KJ alt bandı/ sağ üst köşe “Adana” il KJ’si	Grafik yok

Yukarıdaki tabloda 03.12.2015 tarihli Jülide Ateş sunumundaki Show Haber Ana Haberin ’in ilk on haberi incelenmiştir. (URL-89) Aynı dönem diğer Show Haber yayınlarıyla birlikte incelendiğinde; haber akış sırasının siyaset, yurt haber, ekonomi haberi, sağlık haberi, dünyadan ilginç görüntüler akışında genellikle devam ettiği (sıra dışı gündem gelişmelerinde farklılık gösterir), perforelerin anlatımda büyük önem kazandığı, ekranı ikiye bölmenin yaygınlaştığı, artık haberde animasyon yardımıyla sanal mekanlar yaratılıp anlatımı desteklediği, konuşma KJ ve yurt haberlerinde il

isimlerinin verildiği gibi ayırıcı özellikler görülmektedir. Ayrıca RTÜK tarafından haberde müzik kullanımının yasaklanmasının ardından anlatının perfore, doğal efekt sesler, görüntüyü ikiye bölerek çeşitlendirildiği görülmektedir. Müzik kurgusal olarak anlatıda mevcut duyguyu algısal olarak güçlendirmek amacıyla kullanılırken artık algıyı görüntüye, yazıya ve işitsel olarak da perforeye dayandırılmasına rastlanır.

2016 Türk medyasında en çok konuşulan konu elbette darbe girişimi olmaktadır. 15 Temmuz 2016 gelişmeleri Türkiye medya aracılığıyla tüm gece takip ederken, halkın bir kısmı da kendini bu mücadelenin içinde bulmuştur. Yayıncı kuruluşların 15 Temmuz gecesiyle ilgili haberlerini -canlı bağlantılar dışında-kurgusal anlamda incelersek 16.07.2016 tarihinden itibaren görmekteyiz.

Çizelge 9: Haber Kurgu Analiz: 15 Temmuz 2016 sonrası Ana haber bülteni
örnekleme

Kanalın Adı	Yayın Tarihi Ve Süresi	Haber İçerik	Kurgu Anlatı Tarzı	Kj Kullanımı	Grafik Kullanımı
STAR TV	16.07.2016 7'29''	Darbe Gecesi yaşananlar	Perfore ve muhabir anonslarıyla gecenin ham görüntüleri/güvenlik kamerası kayıtları ile kurgulanmış	Ana Bant KJ "Belediyeyi Sardılar" /" Beş Saatlik gerilim" /" Askeri Darbe Önlendi" /" Belediye Ablukaya alındı" /	Sol yan blokta "Son Dakika" hareketli fonlu KJ var.
SHOW TV	16.07.2016 6'12''	Darbe Gecesi Taksim Meydanı	Perforenin az kullanıldığı, olay anı çatışma görüntülerinin muhabir sunumuyla ekrana taşındığı, kamera görüntülerinin normalden çok daha hareketli ve hatalı olduğu kurgu tasarımı mevcut	Ana Bant KJ "Darbeciler Taksim'de rasgele ateş etti"	Grafik kullanılmamış. Ekranın sağ üst köşesinde Son dakika ve yer KJ mümkün. Ayrıca bugüne özel bazı yayın organlarında da görülen Türk Bayrağı ve sloganları görmekteyiz.

Yukarıda tabloda; 15 Temmuz 2016 gerçekleşen olayların ardından 16 Temmuz 2016 tarihinde iki ayrı kanaldaki iki haberin kurgusal olarak incelenmesi yapılmıştır. (URL-90) Görüldüğü üzere her iki kanalda da olayın anlatısında perfore ve ham görüntüler ağırlıkta, spot KJ ve alt yazıların desteğiyle oluşan anlatım hakimdir. Olayın efekt sesi anlamında doğal ortam seslerinin zaten algısal olarak izleyicinin ilgisini çekecek nitelikte olması yan anlatı unsurlarının kullanılmasına gerek duyulmamasını sağlamıştır. Burada dikkati çeken aslında kurgudan çok haberin anlatıcısı konumundaki muhabirlerin diğer haberlere oranla daha yoğunlukta kullanımı, seslerinin daha yüksek tonlamalarının daha teatral, ifadelerinin daha ajitasyon ve gizem unsurları taşımasıdır. Burada kurgudan öte anlatı sanatı ön plana çıkmış, muhabirin anlatısına destek olarak kamera hareketleri ve aslında teknik olarak hatalı sayılan ancak sözlü anlatımı destekleyen normalinden hareketli açılar görülmektedir.

2017 yılında Star TV Doğuş Yayın Grubunun bünyesinde yayıncılık hayatına devam etmekte, ana haberinin yönetimi ve ana haber sunuculuğu Nazlı Çelik'in idaresinde sürdürülmektedir. Show TV Ciner Yayın Holding bünyesinde yayın yaptığını, ana haberin yönetimini Ramazan Kurnaz'ın ana haber sunuculuğunu ise Jülide Ateş'in üstlendiğini görmekteyiz.

Çizelge 10:Haber Kurgu Analiz: SHOW TV 2017 haberleri İncelemesi

Haber Sırası	Haber Yayın Tarihi	Haber Yayın Tarihi	Haber Yayın Tarihi
*	25.10.2017 (URL-91)	05. 09. 2017 (URL-92)	23. 06. 2017 (URL-93)
1	“Barzani'den geri adım” /Referandumu dondurdu	A. Müslümanların Dramı	“Şehidin son arzusu; vatan sağ olsun diyerek uğurlayın” (iki şehit cenazesi)
2	İyi Parti Kuruldu “Cumhurbaşkanlığı için yeşil ışık yaktı”	Yargı Yılı Açılış Töreni “Yargı'nın 3'te Birinin Terörist Faaliyetleri.”	“Havuzda elektrik faciası;3'ü çocuk 5 kişi öldü” (Sakarya Aqua Park)
3	“Eren'in Katili o mu?” / Eren'in katili PKK Militanı çıktı	“16 Sivilin katili öldürüldü”	“Teröristler araçları ateşe verdi”
4	“Uzman Onbaşı Bilal Dicle PKK tarafından şehit edildi”	Halef Selef bakanların “yolsuzluk” polemigi	“O kışlanın komutanı merkeze çekildi” (Kışlada üst üste gerçekleşen toplu zehirlenmeler)
5	“Polis memuru iki kadını sokak ortasında darp etti”	“Merkel'den Skandal Açıklama” (AB'yi Türkiye ile Müzakerelere sonlandırmaya davet etmesi)	“Sıkıysa Pennsylvania'da kalma buraya gel” (Tayyip Erdoğan İftarda açıklamaları)
6	“Husumetli olduğu kişiye benzettigi”	“Böyle operasyon ancak filmlerde olur” (Suriyeli	“Kılıçdaroğlu Adalet Yürüyüşünde 172 km'yi geride bıraktı”

	için Astsubay adayı Emre Yapıcı'yı vurdu"	mültecilerin Yunan adalarına giderken kurtarılması)	
7	"Ankara'da sınır krizi geçiren genç anne ve ablasını rehin aldı"	"Servisçiler okul bahçesinde çatıştı; 1 ölü, 2 ağır yaralı"	"Gizli bölümlerden çıktı"
8	"Sele Kapılan asker kayboldu"	"19 yaşında Gaye duvakla uğurlandı" (piknikte boğularak ölen genç kızın cenazesi)	"Bedelli Askerlik kesinlikle yok" (Savunma Bakanı açıklama)
9	"Almanya'da Türk vatandaşlarını narkotik köpeklerle aratan güvenlik güçlerine karşı, Türkiye'den misilleme"	"Yumurta zam şampiyonu oldu" (Enflasyon Rakamları açıklandı. %10,68)	"İki çocuğu vuran maganda cezaevinde" (Tıp fak. Öğr. görevlisi ailenin üniversite öğrencisi oğlu iki çocuğu vurdu)
10	"Hastanede sahte hemşire alarmı"	"Kızının yanında Tinerciler bıçakladı"	"Özel Harekât Polisleri ölümden döndü"
11	"Gaziantep'te Trafikte şoförler inatlaştı" (İnatçı iki keçi masalı)	"Gelinin dövme için 14.000 km uçtu" (dış haber)	"6 aylık bebeğini öldürdü iddiası" (12 yıldır beklediği bebeği ağlıyor diye öldüren anne)
12	"Kulağı duymadığı için bağırdı, darp edildi" (Doktorun hastaya saldırısı)	"Kurtarın Bu Gençleri" (Vapurda uyuşturucu içen gençler)	"Kamyonla dereye uçtu" /" Ölüm kalım macerası" (kamyonu çalan 16 yaşındaki çocuk dereye uçtu)
13	"İstanbul'un ortasında ibretlik görüntü" (Uyuşturucu komasına giren öğretmen)	"Ünlü balıkçı ölü bulundu" (İş adamı ve restoran sahibi Mustafa Coşkun ölü bulundu)	"19 bin 500 dolarını unuttu" (feribot güvenlik geçişinde unutulmuş para)
14	"Hastanede sıra gelmedi görevliyi bıçakladı"	"Babam beni ve annemi öldürecek iddiası" (Şiddetten kaçan kadının eski kocası önce kayınbiraderini öldürdü, sonra aileyi tehdit etti)	"İki arkadaşın düellosunda kurtulan olmadı" (Çocukluk arkadaşları kafe açıp, anlaşmazlığa düşünce birbirini vurması)
15	"Yaralı tavuğu hastaneye götürdü"	"Bu kadınlara dikkat" (Hırsız kadınlar)	"Vidansızlar fitresini çaldı" (Yaşlı kadına dolandırıcılık)
16	"Bu da %50 vicdanlı hırsız" (Çaldığı paranın yarısını yaşlı kadına bırakan hırsız)	"Boşaltılan bina zehir yuvası oldu" (Uyuşturucu operasyon)	"Ayı araca böyle saldırdı" (Artvin)
17	"Valizden çocuk çıktı" (Artvin'de sınır kapısında valizden çocuk çıktı)	"Sivilcelerini kaybetmek istedi, karaciğerinden oldu"	"Alışveriş yaparken cüzdanınızı çaldırmayın" (Kocaeli emniyeti pazarda kadınları uyardı)
18	"Ameliyat için 20 kilo fazla yazdılar"	"Ağabey lütfen çantamı patlatmayın" (şüpheli çanta ihbarı)	"Tıraşı birbirine kattı. Ben ne yaptım? Dedi" (Tır şoförü)
19	"Söktürmezseniz 427 lira ceza var" (Araba camlarına)	"Kız istemeye gitti katliam yaptı"	"Bizim evimizi de yıkın" (Tokat da kentsel dönüşüm isteği için eylem)

20	film takmak yasaklandı) “Radyoda dinlediğini gerçekte göremedi” (öğrencileri kamyonetle taşıyorlar)	“3 bin liralık telefonu 100 liraya almaya kalkınca...” (TV doğrudan satışta alışveriş yaparken dolandırılma)	“Bir tekme otoyolu karıştırdı” (otoyolda giden arabaya motosiklet sürücüsü tekme attı arabalar birbirine girdi) (Dış Haber)
21	Yapışık kız Haber Sırası kardeşler ayrıldı	“Yıldırım koca ağacı ikiye ayırdı” (Kanada/ dış haber)	“Kaynana altınlara el koydu iddiası”
22	Kuşlarda bakım yaptırır	“Otomobilden geriye bu kutu kaldı” (Sahte polis araba kiralayıp çalışıyor)	“Anneler günü faciasından kurtulan anne ve kız”
23			“İhanet” üstü evlilik teklifi
24			“Bebeklerin sosyal medyada sevimli videoları”
25			“Evde katmer yapımı”

Çizelge 11: Haber Kurgu Analiz: SHOW TV 2017 Haber Bültenlerindeki Haberlerdeki Kurgu İncelemesi

Haberin yayınlandığı tarih	Haberin akış sırası ve süresi	Haberin konusu	Haberin Kurgusal anlatısı	Haberdeki kj ve Grafik Kullanımı
12.07.2017 (URL-94)	1.haber Süresi: 2’03’’	PKK Terör Örgütü tarafından düzenlenen saldırılarda 3 şehit verilmesi ve cenaze törenleri	Perforeyi temel alan; İHA ve AA görüntüleri, ham cenaze görüntüleri, şehitlerin fotoğraflarının ekrana bindirildiği, altta siren ve doğal efektinin kullanıldığı bir anlatı tarzı kullanılmıştır.	Ana alt bant kj “Şehir Asker bir hafta önce göreve başlamıştı” / “İki hain saldırıda 3 şehidimiz var” / “Batman” il KJ/” Samsun” il KJ/”Tunceli” il KJ/Şehitlere ait resimler ekrana verilmiş ve bazen bu resimlere hareket sağlanmıştır.
25.12.2017 (URL-95)	3.haber Süresi:3’37’’	15-16 Temmuz 2017 darbe girişimi siviller için çıkarıldığı söylenen muhalefet tarafından eleştirilen karar	Çapraz kurgu esasına göre yapılmış hükümet ve muhalefetin karşılıklı soru ve cevaplarına dayalı perfore ile desteklenen bir anlatı hâkim. Ekranı ikiye bölme kullanılmış.	Ana alt bant KJ” Sivillere ceza muafiyeti”,” Herkes Bunu Konuşuyor” sağ üst kapak KJ

10.08.2017 (URL-96)	1.haber Süresi:2'18''	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Karadeniz gezisi/ cami açılışı/ şehit yakınıni ziyaret ve kuran okuması	Kurgu tamamen perfore ve ham bantlar üzerine kuruludur. Erdoğan'ın açıklamalarına yer verilmiştir.	Ana alt bant KJ "15 Temmuz'da gerekli dersi alamadılar mı?" / konuşma KJ /" Herkes Bunu Konuşuyor" kapak KJ/
------------------------	--------------------------	--	--	---

Yukarıdaki tablolarda Show Ana Haberin 2017 yılında dönemin özelliğini gösteren haberlerinden seçilmiş örneklerin, yayın akışları ve kurguları çözümlenmektedir. İlk tabloda belirtilen yayın akışlarında haberin büyük çoğunluğunu yurt haber ve adli olayların oluşturduğu, siyasi gündemin öncelikli konular dışında daha az yerildiği, özel dosyaların ve özel röportajların yapılmadığı, haberin geneline baktığımızda reyting kaygısı gözetildiği görülmektedir. Zira Türk siyaseti açısından önemli olan bir tartışma 2 ya da 3.haber olarak yer alırken, reytingi daha yüksek olacağı düşünülen adli olaylar ilk sıralarda ve yoğunlukta yer almaktadır. Bu dönemde haber akışlarına baktığımızda cinayet, yasak aşk ilişkileri, dolandırıcılık, sağlık sektörü skandalları gibi halk tarafından kabul görmeyen olgular ise en tercih edilen konular olmuştur. Haberin sonlarını ise sosyal medyada ilgi gören görüntüler (ilginç kazalar, bebekler, hayvanlar vs.), güzellik tüyoları ve yemek tarifleri haberleri final konularını oluşturmaktadır.

2017 yılı teknik açıdan kanallarda aktif dijital sistemlerin kullanıldığı, stüdyolarda grafiksel gelişmelerin görüldüğü dönemlerdir. Stüdyo anonslarında artık sunucular daha aktif ve haberler daha görselliği ilgi çekici durumdadır. Show Haberin il KJ, "Herkes bunu konuşuyor" kapakları, haber araları bol hareketli az sonra tanıtımları, separatörleri görülmektedir. Kurgularda ok, halka ya da kare ile ilgiyi istenilen alana çekme bu dönemde de görülmektedir.

Star Habere baktığımızda; siyaset, askeriye, yurt haber, sağlık, dış haber dengesini daha düzenli seyrettiğini görmekteyiz. Örneğin 27.05.2017 ana haber bülteninde yer alan "Özel Haber "sol hareketli bantlı haberde; "Terörle Mücadelenin Kahraman Pilotları" ana alt KJ , TSK'nın savaş pilotlarıyla özel bir haber yapılmıştır. Şırnak'taki operasyonlara bizzat katılarak olay yerinden haber yapan muhabir Murat Uslu helikopter içinde sunumları yapmakta araştırmacı gazetecilik habercilik geleneği sürdüren bir yayıncılık göstermektedirler. Hem siyasal gündemi hem dış haberi hem de kültürel gündemi takip etmeye çalışan Star TV aslında Uğur Dündar ekolünden gelen bir gazetecilik anlayışını da devam ettirmektedir. 2018 ve 2019 yıllarında ise

gerek Show TV gerek ise Star TV’de kurgusal anlatı da belirgin bir değişim gözlenmemektedir.

Pandemi sürecinin başında haber kaynağı niteliği baskın olan medya, sokağa çıkma yasaklarının başlamasıyla halk psikolojisi için farklı arayışlara girme zorunda kalmıştır. Bu dönemde eğlence programları ve sinema filmleri TV kanallarının akışlarında özellikle prime time saatlerde yerini almıştır. Basın ve Yayın organları bu dönemde yayıncılık politikalarını değiştirdikleri açıkça görülmektedir. Haber kanallarında sunucuların eşliğinde immünoloji uzmanlarının ağırlıkta olduğu doktorların katıldığı tartışma programları yapılırken, TV kanallarında haber saatleri dışında eğlencenin ağırlıkta olduğu programlar ekrana gelmiştir.

İlk kısıtlamanın olduğu 11 Nisan 2020 Habertürk yayın akışı bize gösteriyor ki; günün her saati ve prime time diye adlandırdığımız 21:00-23:00 arası saat diliminde Covid-19 ile ilgili gelişmeler ve son dakika haberler ele alınmıştır. Bu dönemde aslında haber kanallarında doktorlar popüler kişilikler haline gelmiştir. Prof. Dr. Ateş Kara, Prof. Dr. Tevfik Özlü, Prof. Dr. Mehmet Ceyhan, Prof. Dr. Derya Unutmaz, Prof. Dr. Esin Davutoğlu Şenol, Prof. Dr. Necmettin Ünal tartışma programlarının vazgeçilmez isimleri olmuştur. Bu arada sadece haber programları değil sabah kuşağı programları hatta kadın programlarında dahi Pandemi paralelinde konular işlenmeye başlanmıştır. Bağışıklık sistemini güçlendiren yemek tarifleri, Covid-19 mikrobuna karşı yapılacak temizlik önerileri ve tabi ki doktorlarla canlı telefon bağlantıları yer almıştır.

Çizelge 12: Yayın Akışı: Habertürk Yayın Akışı (11.04.2020)

HABERTÜRK YAYIN AKIŞI

06:00 Haber Bülteni
06:15 Airport (Tekrar)
07:00 Haber Bülteni
08:00 Burası Hafta sonu
12:00 Haber Bülteni
12:25 Özel Röportaj (Tekrar)
12:40 Spor Bülteni
13:00 Haber Bülteni
13:45Spor Bülteni
14:00 Haber Bülteni
14:25 Doktorlar Stüdyoda
14:45 Spor Bülteni
15:00 Haber Bülteni
15:30 Ne Yapsak?
16:00 Haber Bülteni
16:15 Habertürk Manşet (Tekrar)
17:00 Haber Bülteni
17:25 Spor Bülteni
17:35 Hayat Yeniden (Tekrar)

18:00 Haber Bülteni
18:15 Hayatın İçinden (Tekrar)
19:00 Ana Haber Bülteni
21:00 Gerçek Fikri Ne?
00:00 Haber Bülteni
01:00 Gerçek Fikri Ne? (Tekrar)
04:00 Haber Bülteni
04:15 Hayatın İçinden (Tekrar)
05:00 Haber Bülteni

Pandemi dolayısıyla ilk kısıtlamaların yapıldığı gün tematik kanalların dışında, genel yayın yapan Kanal D'nin akışına baktığımızda ise; komedi ve macera dizilerinin, yemek ve eğlence programlarının, yarışmaların akışta yer aldığını görüyoruz. Kısıtlamalardan dolayı dizi setlerinin iptali, geçmiş dönemlerde Reyting almış dizilerin tekrarını gündeme getirirken, sinema film tercihleri de klasik komedi filmlerinden yana olmuştur. Pandeminin ilk kısıtlama hafta sonu Kanal D yayın akışında prim time 'da her yayınlandığında Reyting alan "Umudumuz Şaban" bulunmaktadır. Umudumuz Şaban, Kartal Tibet'in yönetmenliğini üstlendiği, Suphi Tekiner'in senaryosunu yazdığı, 1971 yapımı Kemal Sunal'ın Şaban serisi filmlerinden birisidir. Başrollerde; Kemal Sunal, Serpil Nur, Turgut Özatay, Muhteşem Durukan gibi Yeşilçam sinemasının önemli oyuncularını yer almaktadır.

Çizelge 13:Yayın Akışı: Kanal D Yayın Akışı (11.04.2020)

KANAL D YAYIN AKIŞI

01:00 Şok Dalgası: Felakete Geri Sayım
02:45 Gelinim Mutfakta
05:15 Akasya Durağı
06:00 Akasya Durağı
06:15 Yabancı Damat
07:00 Kalbim Ege'de Kaldı
07:30 Balçıçek ile Dr. Cankurtaran
09:00 Neler Oluyor Hayatta
09:45 Müge ve Gülşen'le 2.Sayfa
10:45 Aşk-ı Memnu
12:30 Gelinim Mutfakta
13:00 Arda'nın Mutfağı
14:00 Hayat Tamircisi
14:00 Çarkıfelek

15:45 Çarkıfelek
16:15 Arka Sokaklar
17:00 Hayat Tamircisi
19:00 Buket Aydın'la Kanal D
19:00 Kanal D Haftasonu
20:00 Umudumuz Şaban
20:15 Arka Sokaklar
21:45 Son Silah
23:30 Son Silah

11.Nisan 2020’de diğer TV kanallarının prime time kuşaklarına baktığımızda yine yayın tercihlerinin eğlence, dizi, film, gezi programlarından seçildiğini görüyoruz. Genel yayın yapan kanalların aksine güç lü bir haber merkezine ve gün birinciliğini elinde tutan ana haber dilimine sahip FOX TV bile tercihini “Mucize Doktor” adlı diziden yana yapıyor.

Çizelge 14:Yayın Akışı: Kamu ve Özel Kanallarda Prime Time Yayın Akışı

SHOW TV YAYIN AKIŞI
18.45 Show Ana Haber 20.00 Güldür Güldür Show (tekrar) 23.45 11 Eylül (yabancı film)
FOX TV YAYIN AKIŞI
19.00 Gülbin Tosun ile Fox Ana Haber 20.30 Mucize Doktor (tekrar) 22.45 TOLGSHOW
STAR TV YAYIN AKIŞI
18.45 Star Haber 20.00 Madagaskar Penguenleri (yabancı sinema) 21.45 Madagaskar Penguenleri (yabancı sinema)
ATV YAYIN AKIŞI

19.00 ATV Ana Haber
20.00 Kim Milyoner Olmak İster
00.20 Deli Yürek: Bumerang Cehennemi (yerli film)
TRT 1 YAYIN AKIŞI
19.00 TRT 1 Ana Haber
20.00 Kalk Gidelim (yeni bölüm)
00.15 Ev Yapımı (tekrar)
TV8 YAYIN AKIŞI
17.15 Survivor Panorama (Hafta Sonu / Canlı)
20.00 Survivor 2020 (yeni bölüm)
00.15 Survivor Ekstra (canlı)

Total'de 1.sırada TV8'de ekrana gelen “Survivor”, 2.sırada “Gülbin Tosun ile Fox Ana Haber Hafta Sonu”, 3.sırada “Show Ana Haber” yer alırken, AB'de ise 1.sırada “Gülbin Tosun ile Fox Ana Haber Hafta Sonu”, 2.sırada “Survivor”, 3.sırada Show TV'de yayınlanan “Güldür Güldür Show”un tekrarı bulunmaktadır. Haber kanalları reytinglere girmediğinden haber kanallarının tartışma programlarının izlenme oranlarını ne denli görememekte; reytingler bize gösteriyor ki Türk Halkı Pandemi sürecinde haber yayınlarına daha fazla ilgi göstermektedir. Buna karşın ve Show programları ilgi görmeye devam etmektedir.

Benzer yayın politikalarıyla 12.Nisan.2020 yani sokağa çıkma yasağının çıktığı ikinci günde de genel seyir devam etmektedir. Reytinglere baktığımızda yarışma programı Survivor en çok izlenen program olurken ana haber bültenleri yine ikinci ve üçüncü sırada yerini almaktadır. Sinema filmlerine gelince; Avanak Şaban (1980), Moana (2016), Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor (1979), Herkül: Efsane Başlıyor (2014), Türk İşi Dondurma (2018) en çok izlenen ilk on yapım arasında yerini alırken AB'de Hıçkırık 3.en izlenen yapım olma başarısına ulaşmaktadır.

Çizelge15: Reyting Sonuçları: 12.Nisan.2020 Reyting sonuçları

TOTAL REYTING SONUÇLARI
1 SURVIVOR TV8
2 Gülbin TOSUN ILE FOX ANA HABER HAFTA SONU FOX
3 SHOW ANA HABER SHOW TV
4 AVANAK ŞABAN(TS) SHOW TV
5 KANAL D HABER HAFTA SONU KANAL D
6 MOANA (Y.S) ATV
7 HABER ONU SHOW TV
8 HABABAM SINIFI DOKUZ DOGURUYOR (T.S) SHOW TV
9 HICKIRIK (Y.S) TRT 1
10 HERKUL EFSANE BASLIYOR (Y.S) KANAL D
AB REYTING SONUÇLARI
1 SURVIVOR TV8
2 GULBIN TOSUN ILE FOX ANA HABER HAFTA SONU FOX
3 HICKIRIK (Y.S) TRT 1
4 MOANA (Y.S) ATV
5 SHOW ANA HABER SHOW TV
6 HERKUL EFSANE BASLIYOR (Y.S) KANAL D
7 KANAL D HABER HAFTA SONU KANAL D
8 TURK ISI DONDURMA (T.S) FOX
9 HABER ONU SHOW TV
10 SURVIVOR OZET TV8

TRT-1 ekranında yayınlanan Total’de 9. AB’de 3.en izlenen yapım olma özelliğini taşıyan Hıçkırık Filmi 12.Nisan 2020’de en dikkat çeken filmlerden olmuştur. Tourette sendromunda hastalığı bulunan Naina Mathur’un hikayesi anlatan, Siddharth Malhotra’nın yönetmenliğini yaptığı Hint filmi sinemada 200 milyon izleyici kitlesine ulaşmıştır. Filmin konusuna baktığımızda; Aslında Covid-19 ile mücadele eden geleceğe umutsuz bakan bir halk kitlesi için son derece iyi seçilmiş bir filmidir. Başarısını da reytinglerde göstermektedir. Film içerik olarak umutsuz gibi gözükken bir bireyin mutlu sonla biten hikayesini anlatmaktadır.

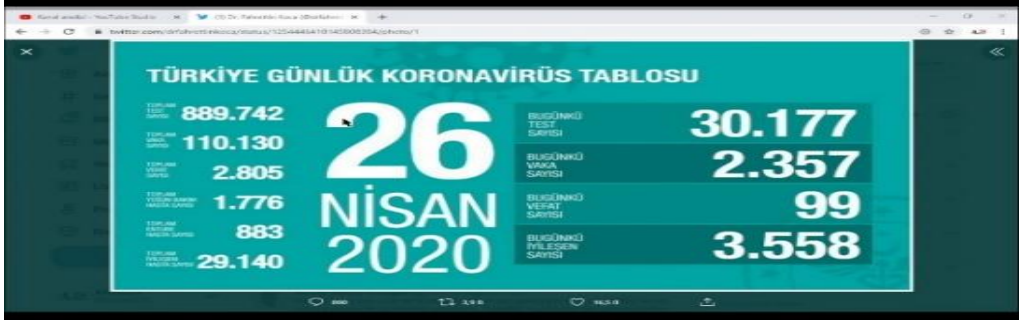
Resim 8: Hıçkırık Filmi Afişi

20 Nisan'da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 100. yıl dönümü ile ramazan ayının ilk üç gününü de içine alan 23-26 Nisan tarihleri arasında sokağa çıkma yasağının otuz büyükşehir ve Zonguldak'ta uygulandı.

Çizelge 16: Sağlık Bakanlığı Verileri: 23.24.25.26 Nisan 2020 Covid-19 Verileri

TÜRKİYE GÜNLÜK KORONAVİRÜS TABLOSU					
TOPLAM TEST SAYISI	791.906	23 NİSAN 2020	BUGÜNKÜ TEST SAYISI	40.962	
TOPLAM VAKA SAYISI	101.790		BUGÜNKÜ VAKA SAYISI	3.116	
TOPLAM VEFAT SAYISI	2.491		BUGÜNKÜ VEFAT SAYISI	115	
TOPLAM YÜZLÜ BAKIM HASTA SAYISI	1.816		BUGÜNKÜ İYİLEŞEN SAYISI	2.014	
TOPLAM ENLİKE HASTA SAYISI	982				
TOPLAM İYİLEŞEN HASTA SAYISI	18.491				

TOPLAM TEST SAYISI	830.257	24 NİSAN 2020	BUGÜNKÜ TEST SAYISI	38.351	
TOPLAM VAKA SAYISI	104.912		BUGÜNKÜ VAKA SAYISI	3.122	
TOPLAM VEFAT SAYISI	2.600		BUGÜNKÜ VEFAT SAYISI	109	
TOPLAM YÜZLÜ BAKIM HASTA SAYISI	1.790		BUGÜNKÜ İYİLEŞEN SAYISI	3.246	
TOPLAM ENLİKE HASTA SAYISI	929				
TOPLAM İYİLEŞEN HASTA SAYISI	21.737				

Veriler gösteriyor ki; medya kanalları bu dönemde reyting mücadelesindeyken iki önemli unsur yine ön plandaydı. Türk Halkı ya kendini soyutlayıp, eğlence programlarına yönelmiştir ya da haber kanallarına kitlenmiş.

Çizelge 17: Reyting Sonuçları: 23 Nisan 2020 Reyting Sonuçları

23 NİSAN 2020 /TOTAL REYTING SONUÇLARINA GÖRE 10 PROGRAM
1 FATİH PORTAKAL İLE FOX ANA HABER FOX
2 SURVİVOR TV8
3 CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN 23 NİSAN MESAJI TV8
4 AKŞAM BÜLTENİ SHOW TV
5 ESRA EROL'DA ATV
6 BÜCÜR (T.S) SHOW TV
7 EYVAH EYVAH 3 (T.S) STAR TV
8 SICAK GELİŞME KANAL D
9 SHOW ANA HABER SHOW TV
10 ŞİRİNLER 3 KAYIP KÖY (Y.S) ATV
AB REYTING SONUÇLARINA GÖRE İLK 10 PROGRAM
1 FATİH PORTAKAL İLE FOX ANA HABER FOX
2 SURVİVOR TV8
3 CUMHURBASKANI ERDOĞAN 23 NİSAN MESAJI TV8

4 EYVAH EYVAH 3 (T.S) STAR TV
5 BÜCÜR (T.S) SHOW TV 6 AKSAM BULTENİ SHOW TV
7 EL DEĞMEMİŞ AŞK (T.S) TV8
8 ŞİRİNLER 3 KAYIP KÖY (Y.S) ATV
9 ESRA EROL'DA ATV
10 ZUHAL TOPAL'LA SOFRADA FOX

23 Nisan 2020 reyting sonuçlarına baktığımızda ana haber bültenlerinin ilk sıralarda yer aldığını görmemiz ile birlikte ilk onda sinema filmlerinde yer almaktadır. Bücür (2018), Eyvah Eyvah 3 (2014),Şirinler 3 Kayıp Köy (2017) ve El Değmemiş Aşk (2016) AB ve Total'de ilk onda bulunmaktadır. Filmlerin türüne baktığımızda 23 Nisan Uluslararası Çocuk Bayramı olmasında da dolayı çocuk teması ağırlıktadır. Yine kanallar yayın politikasını gereği komedi filmlerine prime time 'da yer vermişlerdir. Ayrıca dikkat çeken bir hususta yerli yapımların ağırlıkta olmasıdır.

26.Nisan 2020'de ise; vaka sayılarında az da olsa düşüşün olması umut vaat etmektedir.

Çizelge 18: Reyting Sonuçları: 26.Nisan.2020 Reyting sonuçları

TOTAL REYTING SONUÇLARINA GÖRE 10 PROGRAM
1 SURVİVOR TV8
2 GÜLBİN TOSUN İLE FOX ANA HABER HAFTA SONU FOX
3 AYLA (T.S) FOX
4 SHOW ANA HABER SHOW TV
5 TOSUN PAŞA (T.S) SHOW TV
6 KUNG FU PANDA (Y.S) KANAL D
7 KANAL D HABER HAFTA SONU KANAL D
8 SURVİVOR ÖZET TV8
9 İBO İLE GÜLLÜŞAH (T.S) SHOW TV
10 SURVIVOR EKSTRA TV8
AB REYTING SONUÇLARINA GÖRE İLK 10 PROGRAM
1 SURVIVOR TV8
2 GÜLBİN TOSUN İLE FOX ANA HABER HAFTA SONU FOX
3 AYLA (T.S) FOX
4 KUNG FU PANDA (Y.S) KANAL D

5 TOSUN PAŞA (T.S) SHOW TV
6 SURVİVOR EKSTRA TV8
7 SURVIVOR ÖZET TV8
8 RAMAZAN SEVİNCİ TRT 1
9 İBO İLE GÜLLÜŞAH (T.S) SHOW TV
10 SHOW ANA HABER SHOW TV

Covid-19 karantina süreci boyunca reytinglerde ilk sıralarda yer alan Survivor, kısıtlamanın son günü en çok izlenen program olmuştur. Uzman Psikolog Özge Genlik Survivor yarışmasının bu denli reyting almasını;

1) Türk Halkının yarışmacılarla empati kurmasına

2) Türk Halkının heyecanı sevmesine

3) Bireylerin sosyal ihtiyaçlarını bu yolla tatmin ettikleri sonucuna bağlamaktadır. (URL-97)

Genlik, “Beyin “düşündüğü” ile “gördüğü” arasındaki farkı bilmez. Türk halkı yarışmayı izlerken oyunları oynayan yarışmacıyı izlediğinde beyindeki ayna nöronlar vasıtası ile izleyen de beyindeki aynı bölge aktif oluyor. Bir başka deyim ile; yarışan ile izleyen aynı beyin bölgelerinin aktif olması, izleme ihtiyacının temel zemini oluşturuyor. Oyunlar boyunca salgılanan adrenalin hormonu; güç, heyecan, motivasyon, umut, hırs, mutluluk gibi birçok duyguyu tetikliyor. Biz ise en çok heyecan duygusunu deneyimlemeyi seven bir milletiz. Türk halkı olarak “sonuç odaklıyız”. Survivor’da nihai sonu olan ve her bölümde oynanan oyunların sonuçları ile biten bir yarışma, bu nedenle hemen sonucu görmek, hızlı ve çabuk yaşamak hoşumuza gittiği için izleme ihtiyacı hissetmemiz de bir diğer etken. İzleyicilerin karşısındaki yarışmacı da kendinden bir şeyler bulması özdeşleşmeyi sağlarken, izlenme oranını da artırıyor. İnsanlar, kendileri ile benzer düşüncelere, duygulara sahip olan kişileri desteklemeyi tercih ederler. “Kabul görmek”, “Onaylanmak”, “Beğenilmek”, “Takdir edilmek” en temel sosyal ihtiyaçlarımız arasında yer alıyor. Kişi kendi çevresinde bu sosyal ihtiyaçlarını karşılayamıyorsa, kendi duygu ve düşüncelerini yansıtan yarışmacıyı desteklerken aynı zamanda sosyal ihtiyaçlarını besleyeceği bir kaynak da yaratmış oluyor.” Şeklinde ifade etmektedir. (URL-97)

Dört gününü ev yaşamında geçiren, asosyal hale dönüşen, doğadan ve canlılardan uzak bir yaşam süren halk için Survivor’a bu denli ilgi gösterilmesi pek de şaşılabilecek bir sonuç olmamaktadır. Yine bu tarihlerde yerli filmlerin büyük ilgi gördüğü Ayla (2017) dışında drama filmlerinin ilgi görmediği, komedi türünün yine revaçta olduğu görülmektedir.

Tüm bu verilerin ışığında STAR TV ve SHOW TV Ana haber bültenlerinde içerik, yayın akışı ve kurgu anlamında incelediğimizde;

Çizelge 19: 23.Nisan.2020 Örneklem Kanallardaki Ana Haber Bültenleri

Akış S.	STAR TV (URL-99)		SHOW TV (URL-98)	
	Konu ve Süre	Kurgu Özelliği	Konu ve Süre	Kurgu Özelliği
1	“Atatürk Çocukları” klipi (100.yıl) Süre:1’13’’	Müzik eşliğinde arşiv görüntülerinden grafik desteğiyle klip yapılmıştır. KJ alt bandı kullanılmış 100 yıl vurgusu yapılmıştır.	“TBMM 100 yaşında” 23 Nisan için özel haber Süre:2’18’’	Haber metin üstüne kurulmuş, Arşiv görüntüleri, genel spot KJ, alt yazı KJ ve müzik kullanılmıştır.
2	“100.yıl gururu” /” Anıtkabir’de maskeli Tören” Korona virüs önlemleri vurgulanarak kutlamalara yer verilmiş. Süre:3’15’’	AA kutlama görüntüleri, ham bant görüntüleri, Perfore, anons desteğiyle kurgulanmıştır. /sonuna çocukların andımızı söylemesi eklenmiştir.	“Korona Gölgesinde 23 Nisan” 23 Nisan kutlamalarında alınan önlemler Süre:2’01’’	Perfore eşliğinde ham kutlama görüntüler kat bağlanmış, ana spot KJ, alt konu KJ kullanılmıştır.
3	“TBMM 23 Nisan Özel Oturumu Toplandı” Süre:4’13’’	Meclis TV görüntüleri, anons, Perfore desteğiyle kurgulanmıştır. Haberde alt bant ana konu KJ de görülmektedir. VTR sonuna çocukların mesajları ve şiirleri eklenmiştir.	“TBMM’de 23 Nisan’a özel oturum” Süre:2’22’’	TBMM (Meclis TV) görüntüleri KJ desteği ve perfore anlatımıyla kurgulanmıştır.
4	“Cumhurbaşkanı Ulusa seslenip İstiklal Marşı Okuyacak” Cumhurbaşkanı çocuklar için klip yaptı. Süre:3’01’’	Perfore anlatımıyla Erdoğan’ın hazırladığı klip ve Ulusa seslenişin hatırlatıldığı bir haber tasarlanmıştır. Ana alt konu bandı dışında arşiv görüntülerine yer verilmiştir. Haberin sonuna ise Demet Akdağ’ın çocuklarla yaptığı	“Bu kez makamını devredemedi” Cumhurbaşkanının korona önlemlerinden dolayı klipe çocukların bayramını kutlaması. Süre:2’25’’	Kurgu perforenin ekseninde arşiv görüntüleri, cumhurbaşkanının mesajı ve müzik desteğiyle kurgulanmış, alt bant ile konuşma KJ kullanılmıştır.

		online görüşme ve çocukların 23 Nisan mesajları eklenmiştir.		
5	“Evlerde 23 Nisan coşkusu” Çocukların online paylaştığı görüntüler ve haber ajansları görüntüleri Süre:3’58’’	DHA/İHA ajansların görüntüleri, sosyal medya ve online görüntüler perfore taban alınarak kurgulanmıştır. Ana konu anlatı KJ kullanılmıştır.	“Güneş gibi aydınlatırız karanlık Ufukları” Cide Devlet Korosu Süre:1’40’’	Bolu Cide devlet korosunun TV formatına uymayan görüntülerinden perfore eşliğinde, ana alt bant KJ kullanılarak kurgulanmıştır.
6	“Şiirler, şarkılar, bayraklarla Kutladık” “Sosyal mesafeli kutlama” Ankara’da kutlamalar (sosyal medya/haber ajansı) Süre:4’05’’	İHA, AA görüntüleri, Bilim Kurulu Toplantısı, Mevlut Çavuşoğlu koltuğu devretme çekimi perfore anlatımı ve doğallara yer verilerek kurgulanmıştır. Sonunda yine çocukların mesajlarına yer verilmiştir.	Koca:” Salgını kontrol altına aldık” Sağlık Bakanının Covid-19 ile ilgili açıklamaları Süre:1’37’’	Sağlık Bakanının basın açıklaması temel alınarak, perfore, grafik desteği, hareketli spot KJ (beyaz/sarı), konuşma KJ, doğal siren sesi efekti desteği kullanılmıştır.
7	“Yurtta 23 kutlamaları” Özellikle İzmir başta olmak üzere yurttan kutlama görüntüleri Süre:5’07’’	Ham çekim bantları, haber ajansları görüntüleri yalın bir anlatımla görselliğe dayalı bir kurgu izlenmiştir. Ardına yine çocukların mesajları eklenmiştir.	“4 Aşamalı normalleşme planı” Cumhurbaşkanının Korona süreci açıklamaları Süre:2’01’’	Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın basın açıklaması temel alınarak perfore desteği, arşiv görüntüleri, hareketli spot KJ, alt konuşma KJ
8	“TBMM bir asrı devirdi” Meclisin açılış hikayesi Süre:4’23’’	Arşiv görüntülerinden metin temel alınarak Prof. Dr. Mehmet Alkan röportajıyla kurgulanmış belgesel formatlı bir anlatısı olan haber niteliği taşımaktadır. Sonuna çocuklardan mesajlar konulmuştur.	“Minik sağlık bakanından mesafe uyarısı” Bilim kurulu toplantısını online çocuklar yaptı Süre:2’10’’	Perfore desteğiyle toplantı online görüntüleri kurgulanmış.
9	“Dört sektörün normal hayata geçişi planlanıyor”	Cumhurbaşkanı açıklamaları, haber ajansı görüntüleri,	“Show Haber kahramanları görüntüleri” Sağlık çalışanları	Ham çekim görüntüleri, röportaj ve muhabir anonsları, KJ ambulans ve siren

	Cumhurbaşkanı normalleşme süreci açıklamaları Süre:3'16''	perfore anlatımı ve dan KJ vurgusuyla kurgulanmıştır. Çocukların 23 Nisan mesajları yine sona eklenmiştir.	Süre:3'45''	sesi desteğiyle kurgulanmıştır.
10	“Koca: Türkiye en düşük ölüm oranına sahip” Süre:4'20''	Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın basın açıklaması, arşiv görüntüleri perfore anlatısıyla kurgulanmıştır. Ekran ikiye bölünüp veriler bakan anlatırken bilgi amaçlı konulmuş anlatı desteklenmiştir. Sonuna yine 23 Nisan çocuk mesajları konulmuştur.	“Marketler bugün öğle 2'ye kadar açıldı” Süre: 1'48''	Ham çekim görüntüleri perfore ve KJ desteği, müzik kullanılmıştır.
11	“4 Günlük sokağa çıkma kısıtlaması başladı” Süre:2'53''	Haber ajanslardan alınan görüntüler perfore, anons ve doğal efekt sesleri desteğiyle kurgulanmıştır. Sonuna 23 Nisan çocuk dilek videoları konulmuştur.	“Sokağa çıkma kısıtlamasında trafik engeli” süre:2'20''	Ham çekim görüntüleri, anons ve röportaj perfore ve KJ desteği görülmektedir.
12	“Bugün 14:00 e kadar marketler açıldı” Süre:4'11''	Ham görüntüler (çekim gör.) röportajlar ve perfore desteğiyle kurgu sağlanmıştır. Geçişler mix kullanılmıştır. Sonuna 23 Nisan çocuk dilek videoları konulmuştur.	“Kısıtlamaya rağmen sokağa çıktı” Adana'da bekçiden kaçan vatandaş Süre:1'18''	İHA' dan alınan görüntüler perfore ve alt yazı KJ, bant KJ ile kurgulanmıştır.
13	“3 yaşındaki Bayram Jandarmayı görünce kaçtı” Süre:1'30''	DHA görüntüsü perfore anlatısıyla kurgulanmış.	“Ramazan Pidesine korona önlemi” Süre:2'01''	Fırında yapılan çekimler, perfore ve anons temelli röportaj ile KJ desteğiyle kurgulanmış. Grafik pide modeli yer almaktadır.
14	“Salda gölünün kumu geri konuluyor” Süre:1'30	Haber ajansı görüntüleri metinle anlatılmış.	“Ramazan da bağışıklık sistemine dikkat” Süre:1'20''	Diyetisyen röportaj, anons, arşiv görüntüleri ve perfore desteğiyle yapılan haberde bol grafik ve KJ kullanılmış,

			hareketli modellerden destek alınmıştır.
15	Cumhurbaşkanı Ulusa sesleniş	“Koronayı yendi ailesine dans ederek kavuştu” Koronayı yenen hemşirenin ailesine kavuşurken mutluluğu Süre: 2’24’’	Profesyonel olmayan olay anı videosu, ham görüntüler, perfore, efekt yoğunlukta ambulans ve siren sesi kurguda kullanılmıştır. Aynı KJ sistemi burada da görülmektedir.

Show Haberin 23.04.2020 tarihinde yayınlanan bülteninde ilk 15 haber içerik ve kurgu açısından incelenmiştir. İncelenen tarihte Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, korana karantinası ve arife günü özelliklerini taşıdığından içerikte bu bağlamda sıralanmıştır. İçerikler ne kadar ulusal bayram olan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı paralelinde başlasa ilk haberlerde 23 Nisan bayramı konu edinilse de genel akış içerisinde pandeminin ağırlıklı içeriklerini görmekteyiz. Ramazan ayından bir önceki gün olması özelliğiyle pide, sağlıklı iftar gibi kavramlarında haberleştirilmesi yer almıştır. Kurgusal açıdan baktığımızda geçmiş dönemlerden farklı; müzik kullanımı, işaret dili tercümanı, animasyon ve grafik desteğinin artması önceki senelere göre en ilgi çeken özelliklerdir. (URL-98)

Star TV ana haber bültenine baktığımızda; ana haberin günün gelişmelerini anlatan bir tanıtım ile başladığı görülmektedir. Haberlerin ise içeriğini; tramvay kazası, “kuryeyi savurup motosikleti sürükledi” başlıklı motosiklet kazası,”3 binin üzerinde ithal ürüne ek vergi getirildi” başlıkla ek gümrük vergilerinin artması, “İşte yoğun bakımda korona virüs mücadelesi” haberiyle İstanbul üniversitesinde sağlık çalışanlarının bir gününde yaşadıkları, ”Ramazan etini zamsız yiyeceğiz” haberiyle ramazan ayı ekonomi haberi, ”Pide fiyatları değişmedi, pideye zam yok” ramazan ayı halk ekonomisi haberi, Diyanet’ten “Zekat hesaplama” uygulaması, ”Toplu fotoğrafa 15 bin 750 lira ceza” sosyal mesafe kuralına uyulmadığı için sosyal medyada paylaşılan fotoğrafa verilen cezayı,” Sahta belge ile seyahat eden yolculara suçüstü” korona önlemlerine uymayanlara verilen ceza haberi, ”İngiltere’ye Türkiye’den beklenen malzemeler ulaştı” korona malzeme temininin başlığı,” Eczanelere dadanan çete çökertildi” yurt adliye haber başlıkları oluşturmaktadır. 16 dakikalık giriş bölümünün ardından Ramazan aydan bir gün öncesi olması vesilesiyle İstanbul görüntüleri eşliğinde ney dinletisi kullanılmıştır. Görüntülerde bir dönem tartışmalara

sebepe olan Ayasofya Camii ağırlıkta yer almaktadır. Ardından da İdil Birbet'in sonu Türk bayrağı ile biten piyano resitaline yer verilmiştir. (URL-99)

Star TV ve Show TV'de aynı gün yayınlanan ana haber bültenlerine baktığımızda, her iki bültende de içerik olarak benzer konular işlendiği, 3 ve 4. Sırada yer alan haberler dışında akış içerisinde aynı içeriğin farklı akış sırasında bulunduğu, kurgu ele alışlarının farklı, haber öncesi tanıtım ve özetlerin farklı olduğu, grafik ve KJ kullanımında ayrı özellikler bulunduğu, Show haberin aksine Star haber içinde müziğe yer verilmediği, Show haberin 23 Nisan VTR tek bantta topladığı, Star TV'nin ise il ayırarak içeriğini daha yoğun kullandığı gözlenmiştir.

B. Medya Çalışanlarının Görüşlerine Dair Bulgular

Bu araştırmada Türk Televizyonlarında çalışan 15 medya mensubuna, araştırmanın amacı kapsamında 15 soru yöneltilmiştir. Haber bültenlerinde 2000 sonrası kurgu anlayışının sorgulandığı "Bireysel Görüşmelerde" haber merkezlerinde çalışan veya çalışmakta olan 6 bayan ile 9 erkek çalışanla görüşülmüştür. Çalışmada soruların yöneltildiği 9 birey kurgu elemanı, 6 birey ise editör ve prodüktör olarak görev yapmaktadır. Araştırmada katılımcılara bireysel görüşme araştırma tekniği uygulanarak aşağıdaki sorular yöneltilmiştir.

1-Hangi tarih diliminde hangi kurumda, hangi konumda çalıştınız? (Eğer kurgu elemanı iseniz hangi sistemi kullandınız?)

2-Bir haberi izleyiciye ulaştırmada kurgunun rolü nedir? Haberin algısını kurgu belirleyebilir mi?

3-Haber kurgusunda sizce en önemli anlatı unsuru nedir? (Görüntü/ses/müzik kullanımı/grafik/süre vs.)

4-Televizyonda görev yaptığınız dönemde Haber Merkezi Genel Yayın Yönetmeni ve Ana Haber Bülteni Sunucusu kimdi? Yayın ve kurgu anlatı dilinde nasıl bir politika izlendi? Bu politikayı kim belirledi?

a) Haber içerikleri ve öncelikli haber konuları nelerdi? (Siyaset, ekonomi, dış haber ve yurt haber, magazin gündemi...)

b) Siyasal ve Sosyal-Ekonomik içerikli haberler için özellikle haberleştirme

aşamasında nasıl bir anlatı izlenir? Haberleştirme sürecini etkileyen unsurlar nelerdir?

c) Haber kurguları anlatı dili, efekt, geçiş efekti, müzik, hız, bant süresi...vb faktörleri ele alarak incelediğimizde nelere dikkat ediliyordu? Kurgu tarzını kim belirliyordu?

d) Siyaset, ekonomi, yurt ve dış haber, magazin haber içeriklerini de göz önüne alarak haber kurgularında farklılıkları anlatır mısınız? Hangi tür haberde hangi kurgu tarzı kullanıldı? Bu tarzı kim belirledi? Bu anlatı dili çalıştığınız dönemler içerisinde farklılıklar gösterdi mi? (Farklılık neden kaynaklandı? Haber merkezi yönetim değişikliği mi? Sosyal, Kültürel, Ekonomik ya da Siyasal değişimler mi?)

e) Haber akışları yapılırken öncelik sırası hangi içerikteki haberlere verilir? Bu akışı kim belirler? Kanallar arası rekabet haber sıralamasında etkili oluyor muydu? Farklı dönemlerde farklı haber içerikleri ön plana çıktı mı?

f) Haberlerde kullanılan "Az Sonra" ve "Tanıtım Alt Bantları" dönemlere göre değişkenlik gösterdi mi?

g) Haber bantlarında izleyiciyi önemli olan objeye yönlendirmek için yuvarlak içine alma, ok kullanma gibi grafik unsurları hangi dönemlerde yapıldı? Bu uygulama sizce başarı sağladı mı?

h) Birçok platformda yayın yapan haber merkezleriyle olan rekabetler nasıl yönetildi, haber bütçelerindeki reyting kaygısı habere nasıl yansdı?

ı) Haber kurgusunda perfore dili dönemsel farklılıklar gösterdi mi? Yargılayıcı, olumlama sözleri ya da destekleyici içerik dili nasıl şekillendi? Star ve Show Haber'de anlatı dilinde belirleyici kelimeler ve haber klişesine yansıyan sözcükler nelerdi? (böylesi görülmedi, hepsi ve daha fazlası az sonra vb. klişe ifadelerden hangileri, hangi dönemlerde ve kimlerin yönetiminde litaretüre girdi?)

5-Haber merkezlerinde içerik ve anlatı dilinde "RTÜK" etkisi oldu mu?

6-Geçmişte ve günümüz de haber kurgusunda farklılıklar nelerdir?

7-Sizce haber kurgusunda ekoller var mıdır? Varsa bunları kim belirler?

8-Dönemler içerisinde de kurgu cihazlarında değişim oldu mu? Hangi dönemde hangi medya kuruluşunda hangi sistem kullanıldı?

9-Kurguda analogdan dijitale geçiş aşaması ve sonrasındaki değişim kurgu anlatısını etkiledi mi?

10-Hangi montaj sistemi habere daha uygundur?

11-Bir haber kurgucusunun zellikleri nasıl olmalıdır?

12-Türkiye de son yirmi yılda TV Dünyasında en ayırıcı değişim ne oldu? Bu haber merkezlerini nasıl etkiledi?

13-Türkiye'de son 20 yılda yaşanan sosyo-ekonomik değişim sizce haber bültenlerini etkiledi mi?

14-Türkiye'de 2000 sonrası haber bültenlerine yansıyan en önemli olaylar hangileridir? Yapılan bu haberler izleyiciye hangi anlatı dilinde sunulmuştur?

15-Gelişen teknoloji haber kurgu anlatısında değişikliklere sebep olabiir mi? Gelecekte haber kurgusu nasıl olacak?

Yapılan çalışmada araştırmanın ana sorunsalı olan 2000 sonrası Türkiye’de sosyo-ekonomik değişimin kurgu üzerindeki etkisi sorgulandığından, örneklem olarak ise STAR TV ve SHOW TV seçildiğinden görüşmeler yapılan bireylerin örneklem kanallarda çalışmış ya da çalışmakta olmasına zen gösterilmiştir. Yneltelen soruların bazılarına katılımcılar benzer cevaplar verirken bazı sorularda farklı görüşler ortaya çıkmaktadır. Genel yargılara ve çoğunluk olurlarına göre sonuçlara varılmaya çalışmış, özel anekdotlar anlatan çalışanların cevaplarına yer verilmiştir. Dolayısıyla çalışmamızın küçük bir grupla olmasına karşın hedefe uygun bir birey grubuyla yapıldığı düşünülebilir.

Çizelge 20:: Bireysel Görüşme Analizi

Kurum	Kurgu	Kurgu Yayın Politikası	Haber İçerikleri	Haber Anlatısı	Haber İşleme Şekli	Haber Yayın Akışı	Haber Tanıtım	Grafik	Reyting
STAR TV	Algı	Anchor man	Gündem	Ekoller	Teknoloji	REYTING	Popülarite	Halka Ok	Mali Sebepler
SHOW TV	Görüntü Ses	Haber Müdürü	Toplumsal	Konuya göre tarz	Nesnel İçeriği	Gündem	Renk Biçim	Ekoller	Yayı
KANAL D	Efekt	Koordinatör	Siyaset	Teknoloji	Destekleyici	Rekabet	Teknoloji	Alt Bant	n politika
FOX TV	Eleman	Yayın	Yurt Dış Haber	Müzik	Materyal	Değişken	Yönetimsel	Seperatör	kası
TV8	Müzik	Müdür	Magazin	Güncelleme	İnternet		Tasarım	Giriş	
CNN TÜRK	Gerçeklik	RTÜK	Sağlık	Yalın ve net	Akıllı Telefon			Tanıtım	
HABER TÜRK	Süre	Kanal Sahibi	Magazinleşmesi	Objektif	lar			Algı	
KANAL 6	Grafik	Siyasal		Kalıp				ı arttır	
KANAL 1	Hız	Arşiv		sözler				ma	
ATV	Sansür	erk		Global				Görse	
SKYTÜRK	Sadeleştirme			Etkileyici				l dikka	
	AVID							t	
	A. PREMIER								
	EDIUS								

Yapılan görüşmelerde katılımcıların çalıştığı kanallar genellemeye bakıldığında; STAR TV, SHOW TV ve HABERTÜRK başta olmak üzere FOX, ATV, CNNTÜRK bulunmaktadır. Katılımcılar sorulara yöneltilen Haberde Kurgu ile ilgili sorularda kurgunun temelini “Algı, görüntü, ses, efekt, Kurgu elemanı, müzik, 5N1K kuralları, gerçeklik, süre, grafik, hız, arşiv, sansür, sadeleştirme” kavramları çerçevesinde değerlendirmişlerdir. Yapılan araştırmada farklı kurgu sistemleri kullanan katılımcıların haberde analog sistem yerine dijital sistemin uygunluğunu ve bu sistemler içinde EDIUS, AVID ve A. PREMIER programlarının kullanım yaygınlığını savunmuşlardır.

Sorulan sorular çerçevesinde katılımcıların verdiği cevaplar kapsamında kurguda yayın politikalarını belirleyenlerin Anchorman, Haber Müdürü, Haber Koordinatörü, RTÜK, Siyasi erk, Kanal sahipleri olduğu belirtilmiştir.

Haber içerikleriyle ilgili yöneltilen sorularda katılımcılara Haber içerikleriyle ilgili sorulara verdikleri cevaplar sonucunda haberlerde genel başlıklarında önceliğin gündem ve yayın yapılan toplumu ilgilendiren haberlere yer verildiği; siyaset başta

olmak üzere ekonomi, yurt haber, dış haber, sağlık konu başlıklarının yer aldığı, haber içeriğini etkileyen en büyük kavramın haberde magazinleşme olduğu görülmektedir.

Haber anlatısında önemli olan kavramları araştırma eksenini çerçevesinde sorgularken, araştırmaya katılan medya çalışanlarının verdiği cevaplar neticesinde haber anlatısında ekollerin olduğu buna karşın dönemsel farklılıklara rağmen konuya göre kurgu ele alış tarzı değişkenlik gösterdiği sonucuna varılmaktadır. Ayrıca teknoloji, müzik, objektiflik, kalıplaşmış anlatı unsuru sözcükler, dönemsel değişiklikler güncellemeler, yalın ve netlik kaygısı, globalleşme, etkiyi artırma gibi kavramların ise haber anlatısında etkili olduğu genellemesine varılmaktadır.

Haberin işlenmesi içeriği kapsamında katılımcılara sorulan sorular neticesinde, haberin işlenmesinde teknolojinin; özellikle internet, akıllı telefonlar ve ileri iletişim araçlarının etkinliğinin artmasıyla farklılaşması doğru orantısı üzerinde yoğunlaşmıştır. Bununla birlikte nesnellik, içeriği destekleyici zengin materyal mevcudiyetinin de katkıları üzerinde yoğunlaşan cevaplar verilmiştir.

Haber yayın akışlarıyla ilgili katılımcılara sorulan sorulara, verilen cevaplar medya mensuplarının yayın akışlarında reyting kaygısının göz önünde bulundurulduğu ancak dönemsel değişkenlik gösterebildiği fakat yine de rekabetin ön planda olduğu tüm bu etmenlere karşın gündemin ilk sıralarda olmasının öncelik taşıdığı yönünde olmaktadır.

Yine yapılan bu çalışmada verilen cevaplar Haber tanıtımlarında popülarite, yönetsel kararlar belirlenen ve değişiklik gösteren tasarımlar, teknoloji olanaklarının etkinlik kazandığını göstermekle birlikte tanıtımlarda renk ve biçimin önemini vurgulayan nitelikler taşımaktadır.

Haberde grafik kullanımı içeriğindeki sorulara katılımcıların verdiği cevapların genellemesi sonucu; 2000'den günümüze haberde yoğunlukla grafik kullanıldığı, kullanım oranının ekollerle doğru orantılı geliştiği, grafik kullanımının amacının algıyı arttırmak ve görsel dikkati çekmek olduğu görülmektedir. Verilen cevaplar özellikle kurgu elemanı olarak görev yapan 9 bireyin dönemsel oranları azalıp artsa da haber hazırlama aşamasında “halka, ok, mozaik efekti” kullandığını, yayın aşamasında ise “alt bant, KJ” hazırlandığı, separatör ve tanıtımlarda yoğun grafik desteği aldıkları yönündedir. Haberde reyting kavramı üzerine sorulan sorular ise katılımcı medya

alışanlarının kanallardaki mali sebeplerden ve kanal sahiplerinin yayın politikasından dolayı bu kavramın öneminin yüksekliği konusunda verdiği cevaplar olmuştur.

Tüm bu genellemelerin ışığında katılımcı 15 medya çalışanının cevaplarında ayrıntıya gidilip, saptamalarını soru bazında değerlendirdiğimizde haber kurgusu ile ilgili önemli sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Araştırmanın 2.sorusunda yer alan “Bir Haberin İzleyiciye Ulaşmadaki Kurgunun Rolü” sorunsalına 15 katılımcıdan 15’de Kurgunun haber anlatısındaki öneminin yüksek olduğu düşüncesini destekleyen cevaplar vermiştir. E1 kodlu katılımcı “Haberin öznesini değiştirmeden 5N1K kuralları çerçevesinde izleyiciyi haberin içine alarak, görselliği zengin, amaca uygun hazırlanmış bir kurgu, haber anlatısında çok önemlidir” cevabını verirken, yine aynı düşüncüyü destekleyen; E4 kodlu katılımcı ise, “Video ve ses aracılığıyla izleyicilere haber aktarımı çağımızın en önemli iletişim yolu haline gelmiştir. Daha önce bir haberi sadece gazete sayfalarında tek bir resim veya yazıyla görebiliyorken, şu an ses ve müzikle desteklenmiş video görüntüleriyle çok detaylı ve anlaşılır bir anlatı biçimi tercih edilir olmuştur. Video anlatımda olay önünüzde gerçekleşiyor hissini yaratıyor. Bunu kurguyla doğru verilirse yani iyi işlenirse o duygu daha da gerçeklik kazanıyor.” Demektedir. İkinci sorunun ikinci sorunsalı olan “Haberin Algısını Kurgu Belirleyebilir mi?” sorusuna ise K6 kodlu katılımcı “Kurgu algıyı belirleyen önemli etmenlerden biridir. Ebetteki haberin amacı; izleyiciye olayları tarafsız, yalın ve sade bir dille anlaşılır bir şekilde vermek ve izleyicinin gündem konusunda hızlı, doğru bilgilendirilmesini sağlamaktır. Bu yüzden asıl amaçlanan sade olması olmalıdır. Tabi ki zaman zaman kurgu da algıyı güçlendirmek için; haberin ana fikrini bozmadan müzik ve efektlerle renklendiriyoruz” demektedir.

Yapılana araştırmanın “Haber kurgusunda en önemli anlatı unsur” soru çerçevesinde verilen cevaplara baktığımızda E6 kodlu katılımcının “en önemli unsur görüntüdür. Olay görüntüsü yoksa etkisi yoktur” demektedir. Bu görüşü E7, E8, E9, K4, K2, K1, E3, E5, K5, K3 katılımcıları desteklemekle birlikte kurguda ses ve müziğin de etkisini savunmaktadırlar. E2 kodlu katılımcı ise farklı bir görüşü savunmakta “İlk başta süre önemlidir. Kısa ve öz olmalı haber süresi maksimum 30-45 saniye arasında olmalıdır.” Diyerek önceliği süre bazında belirleyiciliğe verse de “haberi doğal sesi ve metni anlaşılır güvenli kılar.” Demiştir. Haberde tartışma konusu olan müzik kullanımıyla ilgili ise E1 kodlu katılımcı “Müzik konusu yıllardır tartışmaya açık bir konu oldu.90’lı yıllarda çok kullanılan bu uygulama son yıllarda dünya standartlarına gelmiş durumda.

Haber içinde informatik verilen grafikler de haberi güçlü kılan unsurlardan biridir.”
Yorumunu yapmaktır.

Haber yayın yönetmenleri ve ana haber sunucularının kurgu politikalarındaki etkinliğinin sorgulandığı sorularda katılımcılar medya sektöründen örnekler vererek anlatma yoluna gitmektedirler. E6 kodlu katılımcı “FOX TV döneminde Genel Yayın Yönetmeni Doğan Şentürk’tü. Akıcı bir dille, hızlı kurgular olmasını isterdi. Sunucu ise Nazlı Tolga’ydı. İrfan Değirmenci ile Günaydın döneminde en doğru görüntüleri, en gerçek şekilde kullanmamızı isterdi. Kanal D bülteninde ise Ahmet Hakan, kurguda en önemli anların birkaç kere tekrar ederek vurgulanmasını isterdi. Süleyman Sarılar ve Mustafa Aşçıoğlu en hızlı şekilde ve hatasız bir biçimde haberleri ekrana taşımayı isterdi. Buket Aydın, gündem oluşturacak haberlerin hızlı bir kurguyla, detayları öne çıkaran kurgu isterdi” yorumunu yapmaktadır. E1 kodlu katılımcı “Ana Haber bültenini Serap Ezgü sunuyordu. Genel yayın yönetmeni Uğur Dündar’dı. Yayıncılık anlayışımız evrensel değerler gözetilerek hazırlanıyordu. Spekülatif olmayan, sansasyondan uzak bir yayıncılık anlayışımız vardı. Yayın politikamızı Haluk Şahin ile Uğur Dündar belirliyordu” demiştir. K6 kodlu katılımcı “Nazlı Çelik tarafsız, güvenilir, objektif bakış açısı ile halkın haber almasına önem verir. Kurgu tarzını ise genel yayın yönetmeni öncelikle ana hatlarını belirler. Sonra editörün anlatım dilinin zenginliği, prodüktörün yaratıcılığı ve tecrübesiyle şekillenir.” İfadelerini kullanmıştır. E4 kodlu kullanıcı “Genelde haber kuğularını her sene yayın yönetmenleri belirlerdi. Bant ebatları, renkleri, süreleri, tarz her sene değişebiliyordu. Her yayın yönetmeninin bir tarzı vardı. Mehmet Ali Birand ekolüyle Uğur Dündar ekolü haber kurguları genelde birbirine benzemezdi. Reha Muhtar haberciliği ise bambaşka bir tarzdı.” Diyerek hemen genel yayın yönetmenlerinin kurgu üzerini belirtmekte hem de haber kurgu ekollerinde Anchorman etkisini vurgulamaktadır.” Haber kurgusunda ekoller var mıdır?” Sorusuna ise K5 kodlu katılımcının “yoktur” cevabına karşın, diğer katılımcılar Anchorman belirlediği ve editörler ile kurgu elemanlarıyla şekillenen bir profil tarif etmektedir. Kurgu ekollerinde dış basın etkisini vurgulayan E1 kodlu katılımcı “KANAL D, Kanal 1 Haber Merkezlerinde bizler ABD-ABC TV, CNN ve BBC’nin kurgularını örnek alırdık. Haber genel yayın yönetmeni haberlere genel anlamda bakış açımızın nasıl olması gerektiğini kj, efekt, müzik vs kullanımları konusunda genel bakış açısını çizirdi. Ama haberin önemine haber müdürleri ve editörlerin yönlendirmeleri kurgunun seyrini belirlerdi.” Demiştir.

Haber türleri ve içerikleriyle kurgu anlatısının ilişkisinin sorgulandığı araştırma sorularında; tüm katılımcıların ortak görüşü haber türleri ve içerikleriyle kurgu anlatısı arasında yüksek oranda ilişkilendirme olduğu yönünde olmuştur. E6 kodlu katılımcı “Siyaset haberleri anlatımı sert haberlerdir. Daha çok efekt doğal ses, daha az perfore gerekir. Tam tersi magazin haberinde görüntü azdır bol efekt müzik işlemek gerekir.” Derken, K2 kodlu katılımcı “Her şey zamanın ruhuna haberin içeriğine göre değişse de örneğin yurt haberi gerilimli ve dikkat çekici yaparız” yorumunu kullanmıştır. K5 kodlu katılımcı ise “Haberin türü ve içeriği kurguyu etkiler. Ancak onun bile tarzını belirleyen kurumun yayın politikasıdır” yorumunu yapmıştır. “Konusu dram olan bir habere duygusal müzik kullanmak, heyecan yaratmak istediğimiz bir haberde gerilim müzik elbette kullanıyoruz. İzleyicide ki etkiyi artırır.” Demiştir. Araştırma kapsamında bu konu içeriğinde kamusal yayınlara özel yayıncılığın farkını da yorumlarıyla belirten E1 kodlu katılımcı ise; “TRT Protokol yayıncılığından bir anlayışla ekrana taşıyorduk. Ekonomi haberlerinde çok uzmanlık gerektirmeyen, akademik dili yalınlaştırarak halkın cebini, mutfağını ilgilendiren konulara ağırlık veriyorduk. Dış haberde tüm dünyayı etkileyen haberler yani savaş, salgın vs gibi konular doğal olarak bültende yer buluyordu. Ekonomi haberlerinde röportaj ve grafik ağırlıklı kurgu tercihimizdi. Magazin haberlerinde müzik mutlaka kullanılırdı. Komik görüntülerin yer aldığı haberlerde de müzik vazgeçilmezdir.” Yorumunu yapmaktadır.

Ana haberlerde günlük yayın akışlarının hazırlanmasıyla ilgili sorulan sorularda katılımcıların 15’nin de anlatım şekilleri farklı olsa da görüşleri aynı olmuştur. Haber merkezlerinde yayın akışlarını hazırlanmasının haber toplantılarında sağlandığı, Haber Genel Yayın Yönetmeni ve Haber Müdürünün ilk akışı yaptığı, gündeme ve öne çıkan başlıklara göre haber sıralamasının şekillendiği (ABD başkanının Türkiye’ye gelişi, yeni gerçekleşmiş kanlı bir terör olayı vs..) belirtilmiştir. Rakip kanallarla reyting yarışına giren kanalın reji yani yayın aşamasında akışa müdahale ettiği, bu aşamada akışın izlenme orantılarıyla ilişkilendirilip yer değişikliğine gidildiği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. 2000 yıllar başı ve günümüz yayıncılığını değerlendiren katılımcılarımızdan E1 kodlu medya çalışanı “son yıllarda medyada aşırı kutuplaşma var. Evrensel habercilik değerleri bir kenara atıldı. Entertainment diye tanımladığımız yani eğlence kanallarında gazetecilikte 3.sayfa olarak tanımladığımız kaza, yangın, gasp, darp, cinsel şiddet, öldürme vb. gibi haberlerin bültenlerde ilk sıralarda yer

aldığını görmekteyiz. Reyting kaygısıyla hazırlanan bu bültenler aşırı efekt kullanılan abartılı cingıl ve seslendirme hakimiyetinde verilmekteler.” Yorumunu yapmıştır.

Kurguda kullanılan metin dili ile ilgili katılımcılar; haberin anlatı dilinin sade ve anlaşılır olması, hedef kitlenin farklı ekonomik ve sosyal konumdaki tüm yaş gruplarını kapsayıcı nitelikte olması, haberin içeriğini 5N1K kuralları çerçevesinde doğru aktarılması konularında uzlaşmaktadırlar. Kurgu metin dilinde de belirli dönemlerde farklı anlatı dillerinin popülaritesinin arttığı ve bazı spot kelimelerin zamanla haber literatürüne girdiği ve halende de kullanıldığını belirtmektedirler. E4 kodlu katılımcı “Reha Muhtar’ın haber dilinin çok belirleyici olduğunu biliyorum. Tabi SHOW TV haber reytingleri iyi gelmeye başlayınca diğer haber merkezleri de onun dilini taklit etmeye başladılar. Dolayısıyla bir dönem haber saatinde magazin ve hayvan haberlerinden başka bir şey nerdeyse yoktu. Bir magazinsel popüler isim başbakanın demecinden daha fazla reyting getiriyordu. O dönem kullandığımız klişe “ŞOK ŞOK ŞOK, AZ SONRA, Birazdan...” zamanla haber dilinde bir spot başlık oluverdi. Hatta Şok adıyla bir bulvar gazetesi eki bile çıktı.” Demiştir. Ayrıca haber tanıtımları için bu klişe sözlerin yoğunlukta kullanıldığı haber tanıtımları yapıldığı hatta 2000 yıllarının başında sırf tanıtım yapmak için montaj elemanlarının ekiplere dahil edildiğini katılımcılar anlatmaktadır.

Kurguda kullanılan grafik desteği ve görsel efekt yoğunluğuyla ilgili yöneltilen sorulara katılımcılar; dönemsel farklılıklar gösterdiği konusunda benzer cevaplar vermişlerdir. 2000’lerin başıyla birlikte KJ bantları, tanıtım bantları, son dakika, Az sonra kapakları kullandıkları şeklinde yorumlar yapmışlardır. Katılımcılardan K1, E4, E5, E3, Objeyi yuvarlak içine almak, ok ile gösterme kullanımının en bariz şekilde Reha Muhtar’ın yönetimindeki SHOW Haber’de kullanıldığı, dönemi içersin de eleştirse de günümüze kadar kullanımının sürdüğü yönünde fikir beyan etmelerine karşın; K-5 kodlu katılımcı “efektlerde görüntü veya ses efekti olsun izleyiciyi etkilemek için yapıldı. Ses efektinin yerinde ve zamanında kullanımı önemlidir. Görüntü efekti ise genelde gösterilmesi sakıncalı olan görüntüleri saklamak için veya olayın etkisini arttırmak için kullanıldı. Aslında her dönem yapıldı. Olayın etkisini ve izleyicinin ilgisini çekme de etkili oldu “derken; E6 kodlu katılımcı “Genelde bu tarz efektler güvenlik kamerası ve kaza haberlerinde yapılıyor. O haberlerde görüntü az olduğundan görüntü tekrarı yapmak zorunda kalıyoruz. Bu tarz efektler habere hareket katıyor. Bazı görüntülerde ise olay anı tam belli olmuyor, böyle durumlarda belirleyici

oluyor.” Yorumunu yapmaktadır. E2 kodlu katılımcı “İzleyicinin anlık olarak yakalayamadığı ayrıntıyı kurgucunun görevi yakalamasını sağlamak, bu yüzden bu materyallerden yararlanıyoruz” demiştir. E1 kodlu katılımcı ise aslında bütün bu anlatımların eksenin de teknolojinin gelişimiyle de görsel efekt unsurlarının kullanımının arasındaki orantıya dikkati çekmiş “Hayatımıza giren Mobese kayıtları, cep telefonuyla çekilen anlık görüntüler vs kayıtlarında bu tekniği kullanıyoruz. Burada amaç izleyicinin dikkatini o noktaya yönlendirmek. Ben bu anlamda abartıya kaçmadan kullanılmasından yanayım. Başarı sağlandı mı? Evet.” Yorumunu yapmıştır.

Araştırma kapsamında Türk Televizyonlarında denetleyici üst kurul niteliğindeki RTÜK’ün Haber yayıncılığındaki etkisi üzerine sorular yöneltilmiştir. E9 kodlu katılımcı dışında, tüm katılımcılar haber yayınlarında RTÜK’ün etkisinin olduğunu savunmuştur. E1 kodlu katılımcı “Özel kanallar ilk yıllarda RTÜK’ten bağımsız yayıncılık yaptılar, 1994 yılında RTÜK hayatımıza girdi. Bu tarihten sonra RTÜK yönetimi özel kanallar üzerindeki ağırlığını hissettirmeye başladı.” Yorumunu yapmıştır. Tüm haberlerin hazırlanma ve yayın öncesi aşamada RTÜK açısından sakıncası olup olmadığının denetlenmesi adına izlendiğini E6 kodlu katılımcı belirtirken, E4 kodlu katılımcı “Televizyonlar ceza almamak adına pek çok şeye dikkat etmeye başladı. Şiddet, kan, sigara vb. görüntülerin verilmesin yasaklanması kanallarda farklı yollara gidilmesine neden oldu. Örneğin; kanlı bir görüntünün üstüne atılan blur efekti, ana görüntüde ki sakıncalı yeri kuralına göre gizleyerek kullanılır hale getirdi. Ve ceza da alınmamış oluyordu.” Yorumunu yapmaktadır. E5 kodlu katılımcının “RTÜK’ün haberde müzik kullanımını yasaklaması bence bir devrim oldu. Aslında RTÜK kan ve şiddet görüntüleri kullanımının önüne geçmiştir.” Açıklamasında bulunmuştur.

Katılımcı medya çalışanlarına “Hangi kurgu sisteminin haber montajına uygun olduğu” sorusu yöneltilmiştir. E1 kodlu katılımcı “Haber merkezlerinde önceleri Betacam SP kasetler ve SONY marka kameralar kullanılmaktaydı. Kurgu cihazlarımız analog teknoloji alt yapısı içindeydi. Kanal D, Show TV ve STAR TV bu teknolojiyi kullanırken, ATV ilk kuruluş yıllarında S-VHS teknoloji kullandı. Daha sonra kamera ve kurgu alt yapısını Betacam SP’ye uygun hale getirdi. 2000 yıllarda dijital alt yapıya geçiş yapıldı. Bizler haberde EDIUS montaj sistemini kullanıyorduk. Daha hızlı olduğu için seçilmişti.” Derken, E6 kodlu katılımcı “2007’de FOX TV’de Final Cut

Pro, 2010 yılında Kanal D Cinegy kullandık. Habere en uygun sistem Cinegy.” Yorumunu yapmıştır. E5 kodlu katılımcı premier sistemini haber kurgusuna uygun bulurken, E9 kodlu katılımcı Edius ve Final CUT kullanımını desteklemektedir. Özellikle kurgu elemanı olarak çalışan katılımcılarının genel kanısı dijital sistemlerin haber montajına en uygun sistem olduğu, sebebinin de analog sisteme göre çok daha hızlı olduğu yönünde olmuştur.

2000 sonrası Türkiye’de yaşanan sosyo-ekonomik durumunun haber anlatısına ve kurguya yansımalarının tartışıldığı sorularda katılımcılara; “Son 20 yıldaki habere yansıyan en önemli olay” sorulmuştur. Katılımcıların geneli Türkiye’deki gündemin hızla değiştiğini hatta gün içerisinde gündem başlığının bile değişkenlik gösterebildiğini ifade etmişlerdir. E6 kodlu katılımcı “15 Temmuz Darbesi, tekrarlanan seçimler, askeri operasyonlar, depremler, ekonomik kriz ve kadın cinayetleri” en önemli başlıklardır derken, K1 kodlu katılımcı “Irak savaşı, Suriye meselesi, Türkiye’deki seçimler” olarak belirtmektedir. K2 kodlu katılımcı 2000 yılların en önemli gündem başlığını “Fethullah Gülen, Ergenekon Davası, 15 temmuz “ olarak belirtmiş, E1 kodlu katılımcı ise “24 Mayıs 2003 Eurovision birinciliği, 11 Eylül Terör saldırısı, 2002 Dünya kupası 3.lüğü, 2006 Orhan Pamuk’un Nobel alması” başlıklarını ön plana çıkarmıştır. E9 kodlu katılımcıya göre son 20 yılda Türkiye’de yaşanan olaylar milliyetçilik duygusunu tetiklediği ve haber dilini de bu anlamda değiştirdiğini savunurken, K6 kodlu katılımcı haberdeki değişimin gündemden öte teknolojik değişime dayandığı ve haberin kaynaklarının globalleştiği yönünde fikir beyan etmiştir. K6 kodlu katılımcı “Cep telefonları, drone kameralar, güvenlik kameraları kişilerin haber amaçlı çekim yapıp, haber merkezleriyle paylaşımlarını sağlıyor. Haber ağı böylece genişliyor. Habere artık izleyici kitlesinin desteğiyle ulaşmak çok kolay” demiştir.

IV. SONUÇ

Türkiye tarih boyunca jeopolitik konumu dolayısıyla Avrupa ile Asya kimliklerine hasıl olmasının da etkisi altında dünya güvenlik gereksinimleri içinde yaşanan global olaylarda etkinliğini gösterme ve varlığını hissettirme çabasında olmuştur. Ekonomik ve siyasal anlamda ise Avrupa ülkeleri örgütlenme teşkilatları içinde yer almış, kendi iç siyaseti dışında dış politikada da söz sahibi olmaya çalışmıştır. Aynı zamanda son 20 yıllık süreç içerisinde iç siyaset de yaşanan iktidar mücadeleleri, terör faaliyetleri, komşu ülkelerle yaşanan terör bağlantılı operasyonlar, pandemi süreci, doğal felaketler gibi ülkenin sosyo-ekonomik yapısını derinden etkileyen olaylarla karşı karşıya kalmıştır. Dolayısıyla bu denli siyasal ve ekonomik anlamda krizlerin yaşandığı, her gün gündemin hızla değiştiği bu kadar hareketli bir yapı içerisinde medyanın haber kolu aktif bir aktarıcı rolü üstlenmiştir.

Televizyon haberciliği son 20 yıllık süreç içinde adeta Türkiye'deki sosyo-ekonomik değişimin görsel ve işitsel arşivini ortaya koymaktadır. Türkiye nasıl 20 yıllık süreçte değişime uğradıysa aynı paralel de TV Haberciliği de değişime ve başkalaşıma uğramıştır. TV haberciliğindeki değişim sadece içerik anlamında değil içeriği işleme ve hedef kitleye aktarımı anlamında da olmuştur.

Türkiye'nin 2000 yıllardan bugüne geçen süreç içerisindeki gelişen sosyo-ekonomik gündemlerine genel başlıklar halinde değinildiği bu çalışmada, yapılan litaretür taraması, 15 medya mensubunun katılımıyla gerçekleşen Bireysel Görüşmeler ve Türkiye'nin ilk özel kanalı Star TV ve Show TV örneklemeleri üzerinden yapılan çalışma göstermiştir ki;

- Gündemle TV Haberciliği arasında doğru orantılı değişim olduğu,
- Ülkedeki ekonomik değişimin TV Haberciliğinde de etkinliğini gösterdiği,
- Siyaset gündeminin yayın politikası ve haber işlenişini etkilediği,

-Doğal felaketler, pandemi, terör gibi içeriklerde olan büyük değişimlerin yayınlar ve haber ele alışları üzerinde etkili olduğu,

-Teknolojideki gelişmelerin haber ele alınışını etkilediği genellemelerine varılmıştır.

Bu genellemelerden kaynak ile;

-Medya sektörünün özel kanalların hakimiyeti haline girmesi ve birer propaganda unsuru olarak kullanıldığı dönemlerde haber içerikleri ağırlığı, siyasal gündemlerden oluştuğu, kurguların tanıtım kurgusu tarzında hızlı, görseli yoğun, müzik ve efekt kullanımı yaygın olduğu, (kurgunun algısal etkisi)

-Terör ve kitlesel felaketlerin olduğu dönemde yayın akışlarının bu bağlamda geliştiği kurguların daha ağır, dramatik, görsel efektler uzak, yavaş yapıldığı, haber sürelerinin uzadığı, Terör saldırıları, pandemi vs. gibi durumlarda daha uzun haber dosyalarının hazırlanıp, bunlarda rejili montajların yapıp program formatında şekillendirildiği, terör konulu haberlerde milliyetçilik duygusunun ön plana çıkarılması adına bayrak, asker objelerinin çok kullanıldığı müziklerin bu bağlamda şekillendiği, metin dilinde şiirsel anlatım alt mesajda teröre karşı nefret söylemlerinin yer aldığı

-Deprem felaketi ve Pandemi süreçlerinde haberlerin yalın, sade, uzaman görüşü ağırlıkta grafiksel olarak şema, harita kullanımı yaygın bir yapıda, yayınların ağırlaştırılıp ritmin düşürüldüğü yayıncılık anlayışının hâkim olduğu ana başlıklarına varılmıştır.

2000’li yılların ilk çeyreğinde, anchorman program içerik üreticisi araştırmacı gazeteciler oluşu ana haberlerde uzun ve tiyatral anlatımlı haberleri oluştururken, 2000’lerin sonuna doğru sunucuların sadece ekran yüzü haline gelip pasifleştirilmesi sadece gündem haberine dönük içerik oluşturmaya neden olduğu, buna bağlı olarak kurgularda haberlerin 1-3 dakika arası değişen görsel kaygılardan uzak sadece kat bağlanan olaya dönük görüntülerden oluştuğu görülmektedir.

Radyo ve Televizyon Denetleme Üst Kurulunun özel televizyonlarda etkin olmaya başlamasıyla haber içeriklerinden kurguya değin değişimler yaşandığı sonucuna varılmıştır. 2014 yılında RTÜK tarafından yasaklanmasının ardından haberlerin daha yalın anlatıma dönüldüğü ve kurguların sadeleştirildiği; şiddet, kan, sigara gibi bazı kavramların görsel yayınının sınırlandırılması üzerine Bulur efektinin yaygın

kullanımının başlanması soncunu doğurduğu tespit edilmiştir.

2000’li yılların başında kullanılan izleyici algısında özellikle dikkat çekmek istenen kısma odaklanması ve kullanılan görüntüde belirsizliğin önüne geçilmesi amacını güden halka, ok gibi grafik unsurlarının zaman içerisinde minime indirildiği, 2000’li yılların başında haber montajlarında görkemli efektler kullanılırken, günümüzde gündem olacak haber dosyalar dışında kullanılmadığı, Tematik haber kanallarının Türkiye’de yaygınlaşmasıyla ana haberlerdeki içerik ve kurgu üretiminin değiştiği görülmüştür.

Analog sistemden dijital sisteme geçişin ilk dönemlerinde 2000 ikinci yarısındaki haber kurgu çeşitliğinin zamanla kısırlaştığı ve dijital sistemlerin görselliği çeşitlendirmek değil, hız ve global artıları açısından değerlendirildiği tespit edilmiştir.

-KJ, alt bant gibi haberde görsel algıyı destekleyen yazı unsurlarının dijital sistemler ilk geldiğindeki görsel yoruculuğunun zamanla haber formatına uygun sade ve yalın bir şekle büründüğü genellemelerine varılmıştır.

Yapılan bu çalışmada araştırmada hedeflenen sosyo-ekonomik değişimle haber kurgusunun değişimi arasında dönemsel aykırı sapmalar olsa Türkiye’deki sosyo-ekonomik değişimin haber anlatı sanatı olan kurguyu etkilediği ve değişimine neden olduğu sonucuna varılmıştır.

V. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- ARSLANTEPE, DR. MEHMET. (2007). **Bir Film Çekmek ve Masaüstü Filmciliğe Giriş**, İstanbul, Beta Yayınları, 1. Baskı.
- ASLAN, KEMAL. (2002). **Haberin Yol Haritası**, İstanbul, Anahtar Kitaplar, 1.Baskı.
- DURSUN, ÇİLER. (2014). **TV Haberlerinde İdeoloji**, Ankara, İmge Kitapevi, 2.Baskı.
- GÖKÇE, GÜROL. (1997). **Televizyon Program Yapımcılığı ve Yönetmenliği**, İstanbul, Dar Yayınları, 1.baskı.
- HILLARD, ROBERT L. (1972) **Writing for Television and Radio**, NewYork: Hasting House Publishers.
- KAFALI, NADİ. (1993). **TV Yapımlarında Teknik ve Kurumsal Temeller**, Ankara, Ümit Yayıncılık, 1.Baskı.
- KARA YİĞİT EMEL, UYGUN YURDAGÜN VE BABATAŞ BAŞAR. (2009), **Almanak 2008**, İstanbul, Dünya Yayıncılık, 1.Baskı.
- KARS, NEŞE. (2010). **Haberin Tarihi, Kuramları**, Söylemi ve Radyo Televizyon Haberciliği, İstanbul, Derin Yayınları, 1.Baskı.
- KOVACH, BİLL, ROSENSTIEL, TOM. (2007). **Gazeteciliğin Esasları**, çev: Serdar Gökteş, Ankara, ODTÜ Yayıncılık, 1.Baskı.
- TÜRKİYE GAZETECİLER CEMİYET., (2013). 2010-2011-2012 **Çalışma ve Hesap Raporu**, İstanbul, Özgün Basım, 1.baskı.
- İSTANBUL KENT ALMANAĞI. (2013). **TMMOB Şehir Plancıları Odası**, Aydan Yayıncılık, İstanbul, 1.baskı.
- ORAN, HULUSİ. (2011). **Hürriyet Almanak 2010**, Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., İstanbul, 1.baskı.
- OKUTAN, EKREM. (2017). **Türkiye 2016**. T.C. Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Ankara, 1.baskı.

- ÖZÖN, NİJAT. (2008). **Sinema Sanatına Giriş**, Agora Kitaplığı., İstanbul, 1.Baskı.
- RIGEL, NURDOĞAN, (2000). **İleti Tasarımında Haber**, İstanbul, Der Yayınları, 1.Baskı.
- MURCH, WALTER. (2005). **Göz Kırparken,İstanbul**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1.Baskı.
- MONACO, JAMES. (2002). **Bir Film Nasıl Okunur?** Çev: Ertan Yılmaz. İstanbul, Oğlak Yayıncılık.
- MURRAY, MATTHEW. (2000) **An Introductuion to Non – Linear Editing Digital Processing Systems I.N.C**, Canada.
- SOKOLOV, ALEKSEY G. (2007) **Sinema ve Televizyonda Görüntü Kurgusu**, çev: Semir Aslanyürek,, İstanbul, Agora Yayınları, 3.Baskı.
- TILINÇ, L. DOĞAN. (2001). **2000’ler Türkiye’sinde Gazetecilik ve Medyayı Anlamak**, İstanbul, Su Yayınları, 1.Baskı.
- YÜKSEL, E. VE GÜRCAN, H İ. (2005). **Haber Toplama ve Yazma, Konya**, Tablet Kitabevi, 1.Baskı.

MAKALELER

- BULUNMAZ, B. (2012). **“Türk Basın Tarihi İçerisinde Demokrat Parti Dönemi ve Sansür Uygulamaları”**, Öneri Dergisi, sayı: 10 (37), ss.203-214.
- DURMAZ, A. (1991). **“Görüntü Kurgu Sistemleri”**, Anadolu Üniversitesi Kurgu Dergisi, sayı:9, ss:123-137.
- HAZAR, Z. (2013). **“Basın Özgürlüğü ve Ulusal Güvenlik”**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi sayı:12, ss.1-2
- KARABIÇAK, M. (2000). **“Türkiye’de Ekonomik İstikrarsızlığın Tarihsel Gelişim Süreci”**, Süleyman Demirel Üniversitesi İdari ve İktisadi Bilimler Fakültesi, cilt:5, sayı: 2 ; ss:49-65.
- KARDAN, B. (2015). **“Haber Etiği ve Bir Siyasi Haber İncelemesi”**, İnsan &İnsan Dergisi, sayı: 5 , ss: 55-69.
- KAZAZ, M., BAYAR, S. (2019), **“Haber Tartışma Programlarının Bir Türü Olarak Haber Mahkemeleri Programlarının Analizi; ATV, TV8 ve Star TV Örneği”**, Selçuk İletişim, sayı: 12 (1), ss:186-198.
- JOHNSON, S., HARRİSS J.(1942), **“ The Complete Reporter”**, New York: Mc Millan Company,

- ÖZKOÇAK, YELDA (2009), **Teknolojik Değişimlerin Türk Sinemasında Kurgu Tekniklerine Etkileri**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- UÇAK, O., ERKAL, A. (2019). **“Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Yerel Basının Gelişim Süreci”**, Selçuk İletişim, sayı: 12 (1), ss:92-122
- OĞUZ, G. Y. (2012), **“Televizyon Haberlerinde Temsil Sorunu: Kadınlar Haberin Neresinde?”**, Ömer Özer (edt), Haberi Eleştirmek, Literatürk, Konya, ss:217-246.
- OLGUNTÜRK K. (2011). **Görüntü Kurgusu ve Devamlılık**, Bilkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İletişim ve Tasarım Bölümü.
- ÖZGÜR, M. E. (2003), **“XXI. Yüzyılın Başında Türkiye Nüfusu”**, Coğrafi Bilimler Dergisi, cilt: 1 sayı:1, ss: 43-53.
- ŞEKER, M. (2006). **“Televizyon Haberciliğinde Küresel Format ve Haberciliğe Etkileri”**, Girne Amerikan Üniversitesi İletişim Fakültesi, Birinci Uluslararası İletişim Sempozyumu Bildiri, Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.
- ŞİMŞEK, MELDA C. (2001).” **Medya Etiği**”, Marmara İletişim Dergisi, 291-309.
- TANRIKULU, F. (2020). **“Propaganda Tekniği Olarak Tekrarın Haber Metinlerinde Kullanımı”**, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı: 36 (13), ss:176-199.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- URL-1:** “Kurgu Nedir?”, Türk Dil Kurumu, <http://www.tdk.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 18.09.2008)
- URL-2:** “Auguste ve Louis Lumiere”, Vikipedi Özgür Ansiklopedi, http://tr.wikipedia.org/wiki/Auguste_ve_Louis_Lumi%C3%A8re (Erişim Tarihi: 23.05.2022)
- URL-3:** “İlk Sinema Filmi Ne Zaman Yapıldı?”, Diyalog Avrasya <http://www.diyalogavrasya.com/turkce/k8.htm>, (Erişim Tarihi: 26.11.2008)
- URL-4:** ÖZKOÇAK, Yelda, “Teknolojik Değişimlerin Türk Sinemasında Kurgu Sistemine Etkileri”, <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/44673.pdf> , (Erişim Tarihi Belirtilmemiş)

- URL-5:** “Televizyonu Kim, Ne Zaman İcat Etti?”, Bilim Genç Tübitak, <http://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/televizyon-kim-ne-zaman-icatt>, (Erişim Tarihi: 24.08.2020)
- URL-6:** “Televizyonda Kurgu”, Maltepe Üniversitesi, <http://www.akademik.maltepe.edu.tr/~oyalın/KURGU>, (Erişim Tarihi: 06.12.2008)
- URL-7:** “TRT’nin Tarihçesi”, TRT, <https://www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce.aspx#> (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-8:** “TRT İlk Yayınlar”, TRT, <https://www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce.aspx> (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-9:** “Televizyonun Tarihçesi”, Vikipedi Özgür Ansiklopedi, https://www.tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye%27de_televizyon (Erişim Tarihi: 30.04.2022)
- URL-10:** “Türkiye’de Özel Televizyonların Kurulmasının Üzerinden 30 Yıl Geçti”, Anadolu Ajansı, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiyede-ozel-televizyonların-kurulmasının-üzerinden-30-yıl-geçti/2160618>, (Erişim Tarihi: 01.03.2021)
- URL-11:** “Türkiye’de Yayın Yapan Televizyon Kanalları Listesi”, Vikipedi Özgür Ansiklopedi, http://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye%27de_yayın_yapan_televizyon_kanalları_listesi, (Erişim Tarihi: 29.06.2022)
- URL-12:** “2000 Yılında Neler Oldu?”, BBC, <http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54841566>, (Erişim Tarihi: 06.11.2020)
- URL-13:** “2000 Yılı ve Türkiye”, NTV, <http://arsiv.ntv.com.tr/news/52828.asp> (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-14:** ÖZGÜR, Ertuğrul Murat, “21.YY Başında Türkiye Nüfusu”, Coğrafi Bilimler Dergisi, <http://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/691783>, (Erişim Tarihi: 01.01.2003)
- URL-15:** “2000 Yılı ve Türkiye”, NTV, <http://arsiv.ntv.com.tr/news/52828.asp> (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-16:** “Tarihte Yolculuk: 2001”, Biyografi, <http://www.biyografi.info/tarih/2001> (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-17:** “11 Eylül Saldırıları: 2001’de Nasıl Düzenlendi? Kaç Kişi Öldü? Sonrasında Neler oldu?”, BBC, <http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-58462900> (Erişim Tarihi: 11.09.2001)

- URL-18:** “Türkiye’de Dünyada 2001”, Milliyet, <http://www.milliyet.com.tr/gundem/turkiye-de-dunyada-2001-5229238>, (Erişim Tarihi: 01.01.2002)
- URT-19:** “Tarihte Yolculuk: 2002”, Biyografi, <http://biyografi.info/tarih/2002> (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URT-20:** “Seçim Tarihi Önerisi”, Posta, <http://www.posta.com.tr/gundem/bahceli-gecmiste-2-kez-daha-secim-tarihi-onermisti-1406482>, (Erişim Tarihi: 08.05.2018)
- URT-21:”** AK Parti İktidarı 18.Yılında”, Anadolu Ajansı, <http://www.aa.com.tr/tr/politika/ak-parti-iktidari-18inci-yilinda-/2027764> (Erişim Tarihi: 02.11.2020)
- URL-22:** “Cem Uzan Miting, 2002”, Youtube, [http://www.yandex.com.tr/search/?text=Cem+Uzan+Sakarya+Mitingi+2002+\(Ferd+Tayfur\)+-+YouTube&clid=2411726&lr=115700](http://www.yandex.com.tr/search/?text=Cem+Uzan+Sakarya+Mitingi+2002+(Ferd+Tayfur)+-+YouTube&clid=2411726&lr=115700), (Erişim Tarihi: 17.10.2019)
- URL-23:** “Cem Uzan Seçim ve Genç Parti”, Yandex, http://yandex.com.tr/video/preview/?text=Genç%20Parti%20%20Cem%20Uzan%20BBC%20%282002%29%20-%20YouTube&path=yandex_search&parent-reqid=1656621035750234-3694633374257615265-vla1-5795-vla-l7-balancer-8080-BAL-6725&from_type=vast&filmId=7078965383303518490 (Erişim Tarihi: 28.10.2020)
- URL-24:** “2003’e Damgası Vuran Olaylar”, NTV, <http://arşiv.ntv.com.tr/news/249515.asp>, (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-25:** “2003 Dünyada Böyle Geçti”, Milliyet, <http://www.milliyet.com.tr/gundem/2003-dunyada-boyle-gecti-5131103>, (Erişim Tarihi: 25.12.2003)
- URL-26:”**2004’de Neler Oldu?”, NTV, <http://arşiv.ntv.com.tr/news/302385.asp> (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-27:** “Dünyanın 2004 Günlüğü”, CNNTÜRK, <http://www.cnnturk.com/2004/dunya/12/31/dunyanin.2004.gunlugu/62351.0/index.html> (Erişim Tarihi: 31.12.2004)

- URL-28:** “2004’de Neler Yaşandı?”, Sabah, www.facebook.com/Sabah/videos/2004te-neler-yaşandı/979376555926094, (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-29:** “Ali Babacan Dönemi ve Sonrasında AKP’nin İzlediği Ekonomi Politikası Nasıl Değişti?”, BBC, [http:// www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-52974356](http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-52974356), (Erişim Tarihi: 09.06.2020)
- URL-30:** “2005 Yılıının Önemli Gelişmeleri”, CNN Türk, [http://www.cnnturk.com/2005/dunya/12/16/2005.yilinin.onemli.gelismeleri/147008.0/ index.html](http://www.cnnturk.com/2005/dunya/12/16/2005.yilinin.onemli.gelismeleri/147008.0/index.html), (Erişim Tarihi: 16.12.2005)
- URL-31:** “Türkiye ve Dünyada 2006’nın En Önemli Olayları”, Hürriyet, [http://www.hurriyet.com.tr/ gündem/turkiye-ve-dunyada-2006 nin-en-onemli-olayi-6015941](http://www.hurriyet.com.tr/gundem/turkiye-ve-dunyada-2006-nin-en-onemli-olayi-6015941), (Erişim Tarihi: 25.02.2007)
- URL-32:** “Türkiye ve Dünyada 2007’de Neler Oldu?”, Dünya Bülteni, <http://www.dunyabulteni.net/tarih-dosyasi/turkiye-ve-dunyada-2007-de-neler-oldu-h30691.htm>, (Erişim Tarihi: 25.02.2007)
- URL-33:** “2007’de Neler oldu? Neler Yaşandı?”, Haber 7 Medya, <http://www.haber7.com/medya/haber/290000-2007de-neler-oldu-neler-yaşandı?ysclid=l6l4c7z5om239463029>, (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-34:**” Dolar: Türkiye’de 1994, 2001 ve 2007’deki Ekonomik Krizlerde Neler Yaşandı?”, BBC, “[http:// www.bbc.com/ turkce/haberler-turkiye-45226072](http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-45226072), (Erişim Tarihi: 31.12.2021)
- URL-35:**”2008’de Dünyada Neler oldu?”, CNNTÜRK, <http://www.cnnturk.com.tr/2008/dunya/12/19/2008de.dunyada.neler.oldu/505455.0/index.html>, (Erişim Tarihi: 19.12.2008)
- URL-36:**” Dünyada 2009 Böyle Geçti”, NTV, <http://www.ntv.com.tr/dunya/dunyada-2009-boyle-gecti,2hQWNZ5r3UytEafhOZIU0w>, (Erişim Tarihi: 31.12.2009)
- URL-37:** “2009’a Damgasını Vuran Olaylar”, Milliyet, <http://www.milliyet.com.tr/galeri/2009a-damga-vuran-olaylar-39479/3>, (Erişim Tarihi: 01.04.2010)
- URL-38:** “2010’lu Yıllarda Dünyayı Sarsan 10 Olay”, Habertürk, [http://www.haberturk.com/ 2010-lu-yillarda-dunyayi-sarsan-10-olay-2553519](http://www.haberturk.com/2010-lu-yillarda-dunyayi-sarsan-10-olay-2553519), (Erişim Tarihi: 30.12.2019)

- URL-39:** “Türkiye’de 2010’da 10 Olay”, NTV, <http://www.ntv.com.tr/turkiye/2010da-10-olay,1-ybxZD6q0OaurnBQ0N9Rw>, (Erişim Tarihi: 28.12.2010)
- URL-40:** “2011’de Dünyada Neler Yaşandı?”, CNN Türk, <http://www.cnnturk.com/fotogaleri/dunya/2012/01/01/2011de.dunyada.neler.yasandi/13071/index.html>, (Erişim Tarihi:01.01.2012)
- URL-41:** “Türkiye’de 2011 Böyle Geçti”, Anadolu Ajansı, <http://www.aa.com.tr/tr/turkiye/2011-boyle-gecti/387329>, (Erişim Tarihi:30.12.2011)
- URL-42:** “2012’de Dünya Gündem,” BBC, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/12/121227_2012_international_news, (Erişim Tarihi:28.12.2012)
- URL-43:** “Türkiye’de 2013 Böyle Geçti”, Anadolu Ajansı, <http://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiyede-2013-boyle-gecti/195947>, (Erişim Tarihi:22.12.2013)
- URL-44:** “2013 Yılına Damgasını Vuran Olaylar”, Sözcü, <http://www.sozcu.com.tr/2013/gundem/2013-yilina-damga-vuran-olaylar-433575/>, (Erişim Tarihi:31.12.2013)
- URL-45:** “2014 Yılı Türkiye’de İşte Böyle Geçti”, Sabah, <http://www.sabah.com.tr/gundem/2014/12/31/2014-yili-turkiyede-iste-boyle-gecti>, (Erişim Tarihi:31.12.2014)
- URL-46:** “Dünyada 2015 Böyle Geçti”, Anadolu Ajansı, <http://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunyada-2015-boyle-gecti/493498>, (Erişim Tarihi:19.12.2015)
- URL-47:** “Dünyada 2016 Böyle Geçti”, Anadolu Ajansı, <http://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunyada-2016-boyle-gecti/709257>, (Erişim Tarihi:19.12.2016)
- URL-48:** “TRT 15 Temmuz Gecesi”, Youtube, <http://www.youtube.com/watch?v=KOYPjxHJCHs>, (Erişim Tarihi: tarih bildirilmemiştir)
- URL-49:** “15 Temmuz Darbe Sırasında Televizyon Yayınları”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=BjJ3LmGaPE4>, (Erişim Tarihi: tarih bildirilmemiştir)

- URL-50:** “Dünyada 2017’de neler oldu?”, NTV, <http://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/dunyada-2017de-neler-oldu,c48hp4BQB0KSwmLo2itXHg>, (Erişim Tarihi: 28.12.2017)
- URL-51:** “2017’de Yaşanan En Önemli Siyasi Olaylar”, CNN Türk, <http://www.cnnturk.com/turkiye/iste-2017de-yasanan-en-onemli-siyasal-olaylar?page=1>, (Erişim Tarihi: 11.12.2018)
- URL-52:** “2018 Yılında Dünyada Neler Oldu?”, CNN Türk, <http://www.cnnturk.com/dunya/2018-yilinda-dunyada-neler-oldu?page=1>, (Erişim Tarihi: 31.12.2018)
- URL-53:** “Dünyada 2018 Böyle Geçti”, Sözcü, <http://www.sozcu.com.tr/2018/dunya/dunyada-2018-boyle-gecti-2830842/>, (Erişim Tarihi: 03.02.2022)
- URL-54:** “2019’da Dünya Kamuoyunda İz Bırakan Olaylar ve Gelişmeler”, Euronews, <http://www.tr.euronews.com/2019/12/29/2019-da-dunya-kamuoyunda-iz-b-rakan-olaylar-ve-gelismeler>, (Erişim Tarihi:29.12.2019)
- URL-55:** “Türkiye’de COVID-19 Pandemi”, Vikipedi Özgür Ansiklopedi, http://www.tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye%27de_COVID-19_pandemisi, (Erişim Tarihi: 30.06.2022)
- URL-56:** “Star Ana Haber Mart 1999”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=VQ-mRvURckA>, (Erişim Tarihi:02.03.2021)
- URL-57:** “11 Eylül Haberleri”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=B5J9ldc3jj8&t=7062s>, (Erişim Tarihi: 13.01.2021)
- URL-58:** “Reha Muhtar’a Göre Gazetecilik Nedir? Süleyman Çobanoğlu ile Tanıklar”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=d5HDtsiEuXU>, (Erişim Tarihi:26.01.2022)
- URL-59:** “18.10.2002 Star TV Ana Haber Bülteni”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=VlTGcdEmacw&t=3186s>, (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-60:** “Can Ataklı Star Ana Haber 2002”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=phQXl96cGRs>, (Erişim Tarihi: 06.10.2003)

- URL-61:** Defne Samyeli-Show Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=CBEZ1qaNGAk>, (Erişim Tarihi: 03.10.2020)
- URL-62** “Show TV, Turkcell ve Digitürk’ün Sahibi Mehmet Emin Karam Mehmet”, Habererk, <http://www.habererk.com/gundem/show-tv-turkcell-digiturkun-sahibiydi-mehmet-emin-karamemmet-e-h132254.html>, (Erişim Tarihi: 24.07.2020)
- URL-63** “2004 Star TV Ana Haber Bülteni”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=UBHRb3zOjig&t=603s>, (Erişim Tarihi: 26.11.2017)
- URL-64** “2004 Star TV Ana Haber Bülteni”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=L4Vg-uyEvNE&t=22s> (Erişim Tarihi: 26.11.2017)
- URL-65:** “2004 Star TV Ana Haber Bülteni”, YouTube <http://www.youtube.com/watch?v=vv8fEI5LCaQ&t=23s> (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-66:** “2004 Star TV Ana Haber Bülteni”, YouTube <http://www.youtube.com/watch?v=RILtikff0zI> (Erişim Tarihi:02.11.2017)
- URL-67:** “2004 İmar Bankası, Star Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=vv8fEI5LCaQ&t=24s>, (Erişim Tarihi:29.11.2019)
- URL-68:** “TMSF Star TV’ye El Koydu, Star Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=ekZvNgb5AXE>, (Erişim Tarihi: 28.07.2021)
- URL-69:** “05.05.2004 Bahar şenliği Star Gece Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=QMrwRZHzUjs>, (Erişim Tarihi: 17.12.2021)
- URL-70** “27 Nisan 2005 Kenan Işık Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=UzTzbqLCg6M&t=191s>, (Erişim Tarihi: 09.06.2021)
- URL-71:** “19.01.2006 Show Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=NEHEDIWK5lc>, (Erişim Tarihi: 19.01.2006)

- URL-72:** “18.01.2006 Star TV Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=WuaLsPGkYWA>
(Erişim Tarihi: 21.09.2011)
- URL-73:** “Ali Sami Yen Derbi Heyecanı, Korcan Karel”, Youtube, <http://www.youtube.com/watch?v=ANWBeSF829Q>
(Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-74:** “17.03.2008 Star Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=4IA-8ry37qg>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-75:** “07.03.2008 Show Ana Haber, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=dLdppgjZYFI>
(Erişim Tarihi: 21.02.2022)
- URL-76:** “2008 Star Haber Özel Röportaj”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=nBzOVynZhNM>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemesi.)
- URL-77:** “25.03.2009 Star Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com.tr/watch?v=ch4mO89xp4E>, (Erişim Tarihi: 26.06.2009)
- URL-78:** “27.01.2009 Star Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com.tr/watch?v=IYk1F7UzpaY>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-79:** “26.06.2009 Star Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com.tr/watch?v=sAFIGV1BkOY>,
(Erişim Tarihi:21.09.2009)
- URL-80:** “2010 Ali Kırca Kamuoyu Anketi”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=DCL-HxO1sag>, (Erişim Tarihi: 07.02.2010)
- URL-81:** “25 Ekim 2011 Star Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=eO3x2cGQEos>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-82:** “24 Aralık 2011 Show Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=v82c0yKadmW>, (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)
- URL-83:** “27.02.2011 Ali Kırca Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=LFzdYcSbzuc>, (Erişim Tarihi: Tarih belirtilmemiş)

- URL-84:** “11.05.2012 Show Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=miBzlP7UjZA>, (Erişim Tarihi: 11.05.2012)
- URL-85:** “20.03.2012 Show Ana Haber”, Dailymotion, <http://www.dailymotion.com/video/xpl3kb>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-86:** “2012 Haber Bültenleri”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=JgsdotzVnz4>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-87:** “2014 Soma Canlı Yayın”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=RdqaVUjEFBI>, (Erişim Tarihi: 14.05.2014)
- URL-88:** “13.12.2015 Show Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=tZal9UHXWIU&t=9s>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-89:** “03.12.2015 Show Ana Haber” YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=cgsHnVHxpWc>, (Erişim Tarihi: Tarih Belirtilmemiş)
- URL-90:** “16.07.2016 Ana Haberler”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=FDnf70YA3kk&t=9s>, (Erişim Tarihi: 18.07.2016)
- URL-91:** “Show Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=iGw6NGWsEA>, (Erişim Tarihi: 26.10.2017)
- URL-92:** “Show Ana Haber 05.09.2017”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=GwJc2RgPUXg>, (Erişim Tarihi: 06.09.2017)
- URL-93:** “Show Ana Haber 23.06.2017”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=IUZMFDejmlM>, (Erişim Tarihi: 28.06.2017)
- URL-94:** “Show Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=CW8JM1mwTGs&t=156s>, (Erişim Tarihi: 14.07.2017)

- URL-95:** “Show Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=rpGmmg8Jvpw&t=1098s>, (Erişim Tarihi: 26.12.2017)
- URL-96:** “Jülide Ateş Haber”, Youtube, <http://www.youtube.com/watch?v=kzQvyAnolww&t=183s>, (Erişim Tarihi: 11.08.2017)
- URL-97:** “Uzman Psikolog Özge Genlik; Türk Halkı Neden Survivor Yarışması İzliyor? “, <http://www.sozcu.com.tr/hayatim/magazin-haberleri/turk-halki-survivor-neden-izliyo>, (Erişim Tarihi: 27.05.2016)
- URL-98:** “23 Nisan 2020 Show Ana Haber”, YouTube, <http://www.youtube.com/watch?v=tKZrkqNXyRs&t=2144s>, (Erişim Tarihi: 24.04.2020)
- URL-99:** “23 Nisan 2020 Star Ana Haber”, YouTube, <http://www.startv.com.tr/program/star-haber/bolumler/23-nisan-2020-ana-haber>, (Erişim Tarihi: Belirtilmemiş)

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Ad-Soyad : GÜLCAN İDACI

EĞİTİM BİLGİLERİ

- **YÜKSEK LİSANS** : İstanbul Aydın Üniversitesi/ Televizyon ve Sinema
- **LİSANS** :Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Sanat Tarihi